

RAPORT DE PROGRES ANUAL

PRIVIND IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL DE INTEGRITATE ȘI ANTICORUPȚIE ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU ANII 2024–2028

Perioada de raport: anul 2024

Raportul de progres anual privind implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028, perioada de raport: anul 2024, a fost aprobat prin Decizia Grupului de monitorizare nr.3 din 15.04.2025.

CUPRINS

ACRONIME	4
I. INTRODUCERE.....	7
II. DESCRIEREA PROGRESULUI INSTITUȚIILOR RESPONSABILE.....	9
III. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	51
Anexa 1. Analiza cantitativă și calitativă a indicatorilor alternativi de evaluare a impactului Programului și a Planului de acțiuni.....	55
Anexa 2. Gradul de realizare a acțiunilor pe parcursul anului 2024 din Planul de acțiuni al Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028	68

ACRONIME

AAP	Agenția Achiziții Publice
AGE	Agenția de Governare Electronică
AGCC	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru
AIPA	Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
AM	Agenția de Mediu
AN	Agenția Navală
ANSA	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
ANTA	Agenția Națională de Transport Auto
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
ANRE	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
ANP	Administrația Națională a Penitenciarelor
ANSC	Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor
APP	Agenția Proprietăți Publice
ARBI	Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale
ASP	Agenția Servicii Publice
APC	Autorități publice centrale
APL	Autorități publice locale
BNM	Banca Națională a Moldovei
CA	Consiliul Audiovizualului
CEC	Comisia Electorală Centrală
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CS	Cancelaria de Stat
CSP	Consiliul Superior al Procuraturii
HG	Hotărârea de Guvern
IGP	Inspectoratul General al Poliției
INJ	Institutul Național al Justiției
INST	Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică
MA	Ministerul Apărării
MAE	Ministerul Afacerilor Externe
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MC	Ministerul Culturii
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
ME	Ministerul Energiei
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MJ	Ministerul Justiției
MF	Ministerul Finanțelor
MIDRM	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MM	Ministerul Mediului
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MS	Ministerul Sănătății
OAP	Oficiul Avocatul Poporului
PNIA	Programul național de integritate și anticorupție
PG /PA	Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
RM	Republica Moldova
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SPPS	Serviciul de Protecție și Pază de Stat
AO	Asociația Obștească
SV	Serviciul Vamal
UE	Uniunea Europeană

LISTA DE FIGURI:

- Figura 1. Nivelul de realizare a acțiunilor în 2024
- Figura 2. Ponderea de realizare a acțiunilor planificate pentru anul 2024
- Figura 3. Ponderea de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 1, pentru anul 2024
- Figura 4. Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale, anul 2024
- Figura 5. Elaborarea și publicarea unei instrucțiuni privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici
- Figura 6. Numărul entităților care asigură gestionarea transparentă a patrimoniului public
- Figura 7. Ponderea entităților publice care asigură gestionarea transparentă a asistenței externe
- Figura 8. Asigurarea funcționalității unităților de audit intern
- Figura 9. Ponderea de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 2, pentru anul 2024
- Figura 10. Numărul persoanelor instruite de către Institutul Național de Justiție
- Figura 11. Categoriile de subiecte abordate în comunicatele de presă
- Figura 12. Persoane instruite de către Institutul Național de Justiție, în anul 2024
- Figura 13. Ponderea de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 3, pentru anul 2024
- Figura 14. Ponderea entităților cu capital majoritar de stat care asigură implementarea Codului de guvernare corporativă
- Figura 15. Ponderea de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 4, pentru anul 2024
- Figura 16. Numărul persoanelor instruite de către CNA în anul 2024
- Figura 17. Integritatea Guvernului
- Figura 18. Guvernare deschisă și transparentă
- Figura 19. Limite din partea legislativului
- Figura 20. Sancționarea pentru abateri disciplinare
- Figura 21. Control neguvernamental
- Figura 22. Tranziția legitimă a puterii
- Figura 23. Lipsa corupției în executiv
- Figura 24. Lipsa corupției în legislativ
- Figura 25. Eficiența Guvernului
- Figura 26. Corupția
- Figura 27. Procesul electoral
- Figura 28. Controlul corupției
- Figura 29. Eficacitatea justiției
- Figura 30. Lipsa corupției în justiție
- Figura 31. Lipsa corupției în justiția penală
- Figura 32. Indicele global al libertății economice
- Figura 33. Libertatea afacerilor
- Figura 34. Libertatea comerțului
- Figura 35. Libertatea investițiilor
- Figura 36. Indicele de percepție a corupției
- Figura 37. Corupția este cea mai importantă problemă cu care se confruntă astăzi Moldova?
- Figura 38. Opinia favorabilă privind Parlamentul, Guvernul, autoritățile locale și justiția
- Figura 39. Cunoașteți careva situații de conflict de interese, corupție, alte abuzuri în instituția dumneavoastră?
- Figura 40. Care este percepția dumneavoastră cu privire la nivelul corupției din țară?
- Figura 41. Care este percepția dumneavoastră cu privire la structura corupției?
- Figura 42. În opinia dumneavoastră, cum va fi activitatea principalelor instituții ale statului în următoarele 12 luni?

LISTA DE TABELE:

Tabelul 1. Ponderea certificatelor de integritate/certificatelor de cazier privind integritatea profesională eliberate în 2024

Tabelul 2. Sechestre aplicate de ARBI

Tabelul 3. Sarcinile realizate de către Centrul Național Anticorupție pe filiera cooperării internaționale

Tabelul 4. Sesiunile informative desfășurate în sectorul privat

Tabelul 5. Numărul apelurilor recepționate de către Centrul Național Anticorupție în 2024

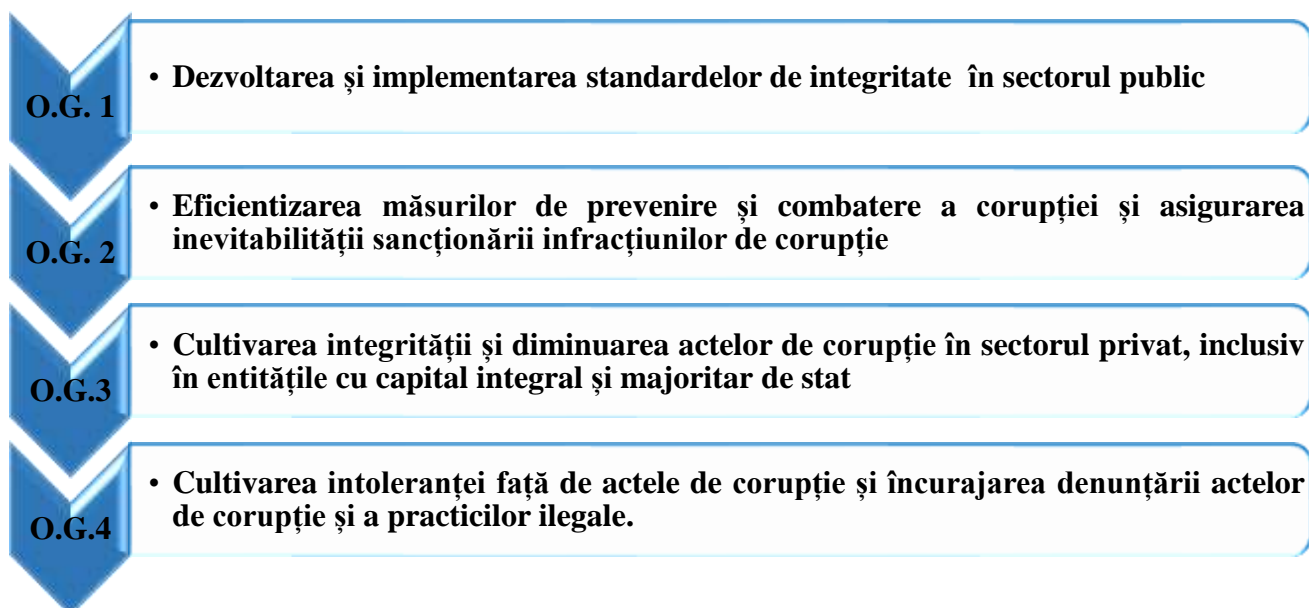
I. INTRODUCERE

Programul Național de Integritate și Anticorupție (PNIA/Program) pentru anii 2024-2028 a fost aprobat prin Hotărârea de Parlament nr.442 la data de 28 decembrie 2023 (intrat în vigoare la 22 februarie 2024). Adoptarea Programului reprezintă un angajament esențial în cadrul implementării Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și o prioritate strategică, în vederea realizării angajamentelor asumate odată cu obținerea de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Scopul principal al prezentului document de politici publice este consolidarea sistemului național de prevenire și combatere a corupției prin promovarea unei culturi a integrității, precum și creșterea calității vieții cetățenilor prin eradicarea corupției și garantarea supremației legii.

Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028 este cel de al 4 document de politici implementat la nivel național în domeniul anticorupție și vine cu o abordare continuă a unor procese lansate și implementate anterior prin Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023 (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56/2017 și prelungită/actualizată prin Hotărârea Parlamentului nr.241/2021). Programul este structurat pe 4 Obiective generale, 14 Obiective specifice și 84 de acțiuni.

Obiectivele generale stabilite în Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028

Prezentul Raport de progres anual este primul raport elaborat în vederea monitorizării gradului de implementare a Programului național de integritate și anticorupție 2024-2028 și urmărește progresul înregistrat în realizarea acțiunilor planificate pentru anul 2024, cu raportarea anuală și la termen, precum și a deficiențelor înregistrate în procesul de realizare a acțiunilor scadente. Astfel, conform prevederilor art.3 din Hotărârea Parlamentului nr.442/2023 și a pct.67 din Program, Centrul Național Anticorupție este entitatea publică responsabilă de monitorizarea Planului de acțiuni al Programului și de asigurare a activității Secretariatului Grupului de monitorizare, prin elaborarea rapoartelor semestriale și anuale, precum și prin organizarea ședințelor anuale a Grupului de monitorizare.

Procesul de raportare și monitorizare al Programului se realizează în conformitate cu Metodologia privind monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de integritate și anticorupție și a Planului de acțiuni, pentru anii 2024-2028, aprobată prin Ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr.30 din 24 iunie 2024¹ și publicată pe pagina web a Centrului. Conform Metodologiei de monitorizare și evaluare sus-menționate, în cadrul aprecierii gradului de realizare a acțiunilor din Planul de acțiuni al PNIA se vor aplica următoarele opțiuni ale stadiului de implementare:

- **realizat:** acțiunile unde au fost realizați toți indicatori de monitorizare conform Planului de acțiuni;
- **parțial realizat:** acțiunile în care au fost atinși în procesul de realizare doar unii indicatori; acțiuni inițiate dar nefinalizate conform indicatorilor de monitorizare, până la termenul scadent; acțiunile cu caracter continuu, realizarea cărora nu a fost atinsă în proporții de 100% conform raportării;
- **nerealizat:** acțiunile neinițiate;
- **în proces de realizare:** acțiunile care sunt cu un termen fix, dar a căror indicatorii de monitorizare sunt măsurabili anual pentru a estima progresul în timp.

Eficiența analizei și reflectarea multidimensională a procesului de monitorizare și evaluare a Programului sunt asigurate de clasificarea acțiunilor conform obiectivelor generale. Un factor de reper în acest sens, este importanța implementării uniforme și concomitente a acțiunilor din cadrul tuturor obiectivelor strategice, element care va fi apreciat în prezentul raport, întrucât succesele înregistrate în implementarea acțiunilor din cadrul unui obiectiv al documentului, se vor reflecta și în progresele relevante în alte obiective și viceversa, provocările/deficiențele întâmpinate la realizarea unor acțiuni, se vor răsfrânge asupra procesului de implementare a tuturor acțiunilor prevăzute în document, astfel, tergiversând asigurarea întregului climat de integritate la nivel național. Prin urmare, impactul Programului național de integritate și anticorupție este dependent de realizarea conștiințioasă a acțiunilor agreeate în comun, precum și raportarea în termen și calitativă a progreselor obținute, de către autoritățile publice implementatoare, în strictă conformitate cu indicatorii de monitorizare față de care și-au exprimat angajamentul.

În procesul de colectare a datelor privind gradul de implementare a acțiunilor din Planul de acțiuni pentru anul 2024, au fost implicate **108** de entități publice, dintre care au remis informațiile privind progresele înregistrate **80 entități publice centrale** (din 82 solicitate), cu o rată de raportare de **97,5%** și **28 de autorități ale administrației publice locale** de nivel II, astfel, stabilindu-se o rată de raportare de **80%**. Suplimentar, a remis raportul privind gradul de implementare al PNIA pentru anul 2024 Camera de Comerț și Industrie a Moldovei.

Astfel, pentru anul 2024 au fost planificate **56 de acțiuni** (ceea ce reprezintă 66,6% din totalul acțiunilor stabilite în Planul de acțiuni al Programului pentru anii 2024-2028), dintre care se califică:

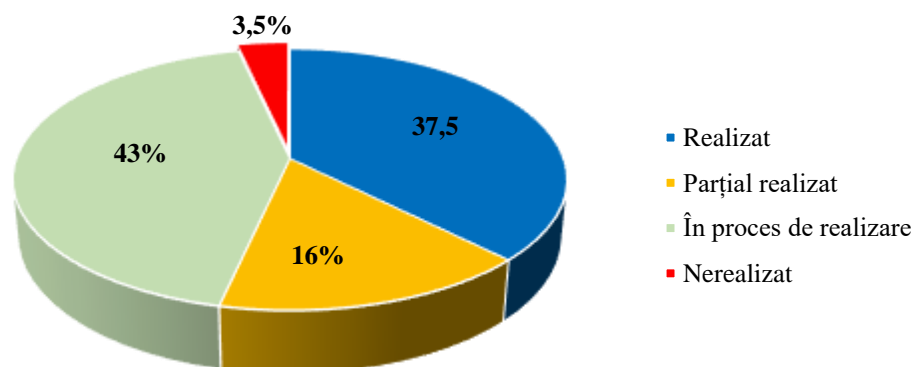
Figura 1. Nivelul de realizare a acțiunilor în 2024

	Nr. de acțiuni	%
Total acțiuni spre raportare - anul 2024	56	100%
Realizat	21	37,5%
În proces de realizare	24	43%
Parțial realizat	9	16%
Nerealizat	2	3,5%

¹ https://cna.md/public/files/30_din_24.06._-_Metodologia_monitoriz.pdf

Subsecvent, gradul de realizare a Planului de acțiuni de implementarea a Programului a depins de mai mulți factori, dar în mare măsură de implicarea și participarea responsabilă a tuturor autorităților/instituțiilor în procesul de implementare a acțiunilor față de care și-au exprimat angajamentul, odată cu aprobarea Programului.

Figura 2. Pondere de realizare a acțiunilor planificate pentru anul 2024

În concluzie, deși implementarea PNIA 2024-2028 a generat per ansamblu rezultate pozitive, este necesară o atenție continuă și adaptabilitate pentru a transforma provocările curente în oportunități de îmbunătățire, asigurând astfel progresul pe termen lung în lupta împotriva corupției și în promovarea unei culturi a integrității în Republica Moldova. În continuare se va analiza gradul de implementare a fiecărei acțiuni în parte, conform rapoartelor transmise de către entitățile raportoare și în limitele informațiilor disponibile de către Secretariatul Grupului de monitorizare.

II. DESCRIEREA PROGRESULUI INSTITUȚIILOR RESPONSABILE

OBIECTIVUL GENERAL 1.

Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în sectorul public

Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate, până în anul 2028.

Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional, până în anul 2028.

Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, până în anul 2028.

Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral, până în anul 2028.

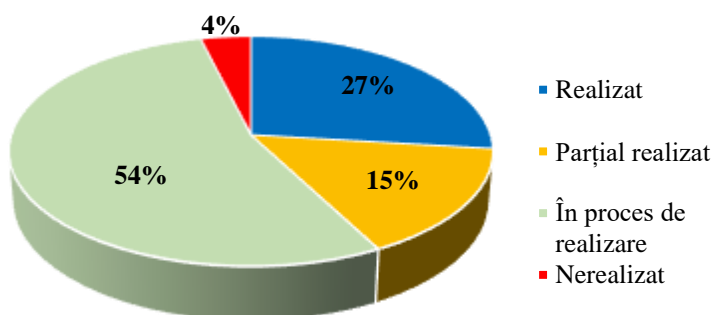
Obiectivele specifice setate pentru Obiectivul general I urmăresc ca scop, consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate, stabilite de Legea integrității nr.82/2017. La fel, un element important al acestui obiectiv îl constituie promovarea procedurilor de gestionare transparentă și responsabilă a patrimoniului public,

precum și asigurarea unei transparențe procesului electoral, care reprezintă un domeniu de actualitate și importanță majoră întru menținerea cursului democratic, reieșind din situația geopolitică la nivel regional și global.

Astfel, în rezultatul monitorizării, se apreciază că din totalul celor 37 de acțiuni setate pentru Obiectivul general vizat, în anul 2024, au fost supuse raportării conform termenului, 26 acțiuni, dintre care: realizate - 7 acțiuni, parțial realizate - 4 acțiuni, în proces de realizare - 14 acțiuni și 1 acțiune a fost calificată ca nerealizată.

În vederea realizării Obiectivul general 1. Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în sectorul public, pentru anul 2024 au fost implementate un set de acțiuni de către entitățile publice responsabile, și anume:

Figura 3. **Ponderea de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 1, pentru anul 2024**

Acțiunea 1.1.1. Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională

Cu referire la acțiunea 1.1.1. se atestă că gradul de raportare a indicatorilor de monitorizare constituie - 86,4% din autorități publice centrale și 96,2% din autorități ale administrației publice locale de nivel II, din totalul celor care au transmis rapoartele privind gradul de realizare a Planului de acțiuni al PNIA pentru anul 2024. Totodată, 37 entități publice de nivel central au prezentat date și informații cu referire la toți indicatorii de monitorizare indicați în Planul de acțiuni al Programului, restul prezentând date în mod selectiv sau parțiale din cele pe care le dețin.

Acțiunea în cauză reprezintă o măsură cu termen permanent de implementare, și raportare anuală a indicatorilor de monitorizare. Totodată, neraportarea datelor în această categorie relevă necunoașterea rigorilor și a procedurilor de asigurare a respectării acestor măsuri de integritate, precum și lipsa unui mecanism de gestionare a acestora. Cu referire la angajările prin concurs, care reprezintă de altfel, cea mai transparentă și integră metodă de a accede într-o funcție publică, menționăm că 61 din entitățile publice centrale au raportat că au organizat minim un concurs, în anul 2024, iar cele mai multe concursuri de angajare au fost raportate de către Procuratura Generală - 63, Agenția Servicii Publice - 262, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor - 86, Casa Națională de Asigurări Sociale - 56. Este important să se stipuleze că numărul concursurilor organizate într-o entitate publică variază de la o entitate la alta și acesta depinde de mai mulți factori printre care:

- numărul de poziții disponibile,
- organigrama structurală a entității dacă deține sau nu oficii teritoriale
- numărul aplicațiilor pentru o poziție sau alta (cererea de pe piață) etc.

Totodată, cu titlu de informare se indică că în decursul anului 2024 a fost instituit moratoriul temporar privind încadrarea personalului în funcțiile vacante înregistrate din instituțiile/autoritățile publice, prin Hotărârea de Guvern nr.1096 din 29.12.2023 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar pe funcțiile vacante înregistrate și prelungirea lui în 2024

prin Hotărârea de Guvern nr. 911 din 30.12.2024 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate. Această circumstanță de fapt a influențat direct întregul proces de angajare în sectorul public.

Suplimentar, la nivel local au fost organizate concursuri de angajare (minim unu) în cadrul a 27 de Consilii raionale. Din APL-urile care au remis rapoartele privind progresele înregistrate, se atestă că cele mai multe concursuri au fost desfășurate în Chișinău, Cahul, Edineț și Bălți (ele fiind între 12-17 concursuri demarate în anul 2024).

Subsidiar, din informațiile prezentate de către **Centrul Național Anticorupție**, pe parcursul anului 2024 au parvenit solicitări de la entitățile publice pentru angajări și au fost eliberate **6.683 caziere de integritate**. Totodată, din analiza rapoartelor parvenite de la APC se atestă că **57,5% din entitățile raportoare** (46 de entități publice) au remis solicitări către CNA privind eliberarea cazierelor de integritate (pentru comparație în 2022 - 44%, 2023 - 73%, însă trebuie să se țină cont că în anii precedenți aceste raportări s-au desfășurat conform unei metodologii diferite, stabilite de către Strategia națională de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, ulterior prelungită până în 2023).

Potrivit informațiilor parvenite de la **Serviciul de Informații și Securitate** în 2024 au fost eliberat **14 certificate de cazier** privind integritatea profesională a candidaților la funcții publice (pentru candidații la angajare/reangajare în cadrul CNA, cât și pentru alte categorii de angajați). Iar în perioada de raport, **Autoritatea Națională de Integritate** a procesat și eliberat circa **2.160 de certificate de integritate**, aceasta fiind potrivit art.27 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public una din cerințele pentru angajare în funcție publică.

Tabelul 1. Ponderea certificatelor de integritate/certificatelor de cazier privind integritatea profesională eliberate în 2024

CNA <i>certificate de cazier de integritate profesională</i>	SIS <i>certificate de cazier privind integritatea profesională</i>	ANI <i>certificate de integritate</i>
6.683	14	2.160

Prin urmare, reieșind din gradul înalt de raportare a acțiunii vizate de către entitățile publice centrale și locale, cât și din numărul de certificate/caziere de integritate eliberate de către CNA, ANI și SIS, iar termenul de realizare final este 2028, apreciem acțiunea nr.1.1.1 ca fiind în proces de realizare.

Acțiunea 1.1.2. Asigurarea procesului de instruire prin intermediul platformei e-Learning și actualizarea cursului de instruire „Integritate și Anticorupție” pe platforma e-Learning

Cu referire la acțiunea 1.1.2, **Agencia de Guvernare Electronică** raportează că potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 411/2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning)” Instituția Publică „Agencia de Guvernare Electronică” este desemnată în calitate de posesor și deținător al Sistemului informațional „Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning)”. Totodată, crearea și actualizarea cursurilor pentru instruirea la distanță a utilizatorilor este strict de competența furnizorului de resurse de instruire.

Prin urmare, pe pagina: mlearn.gov.md² poate fi vizualizat un curs de instruire al Centrului Național Anticorupție cu tematica: „*Anticorupție și integritate*”.

Pe marginea elaborării cursurilor de instruire anticorupție și de promovare a integrității și plasarea lor pe platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning), **Centrul Național Anticorupție** informează despre elaborarea cursului „*Anticorupție și integritate*”, cu suportul proiectului „*Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova*” finanțat de către Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei și implementat de către PNUD Moldova în cooperare cu Centrul Național Anticorupție și Oficiul Avocatului Poporului. Cursul conține 3 module, divizate în 25 subiecte de studiu și 2 teste de evaluare. Ulterior, a fost plasat pe platforma guvernamentală de instruire la distanță, gestionată de către Agenția pentru Guvernare Electronică și lansat oficial în luna decembrie a anului 2021.

Astfel, în ceea ce privește asigurarea procesului de instruire prin intermediul platformei e-Learning Centrul Național Anticorupție raportează că pe parcursul anului 2024, prin intermediul platformei vizate au fost instruiți - 159 de agenți publici din cadrul a 5 entități publice (ANSC - 20 persoane, CNAS - 5 persoane, SPCSB - 14 persoane, Parlament - 62 persoane și din APP - 58 persoane).

Totodată, CNA în cadrul sesiunilor informative și activităților de instruire desfășurate în cadrul entităților publice comunică constant participanților, despre oportunitățile de instruire a agenților publici prin intermediul platformei sus-vizate. Suplimentar, în anul 2025 Centrul planifică completarea modulelor ale cursului e-Learning „*Integritate și Anticorupție*” care poate fi accesat pe pagina mlearn.gov.md. Actualizarea acestor module se impune datorită modificării constante al cadrului legal ce reglementează domeniul integrității instituționale.

În concluzie, în vederea calificării atingerii indicatorilor de monitorizare stabiliți și din informațiile analizate ținând cont că termenul de realizare final este 2028, acțiune se apreciază ca fiind în proces de realizare.

Acțiunea 1.1.3. Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională

În perioada de raportare, în cadrul **Centrului Național Anticorupție** au parvenit **241 de solicitări** de instruire cu privire la rigorile de integritate instituțională. În acest sens, în anul 2024 au fost realizate de către angajații CNA **261 de instruirii** în cadrul instituțiilor publice, fiind instruiți în total **16.065 agenți publici**, dintre care: 4.333 persoane cu funcții de conducere și 11.729 agenți publici cu funcții de execuție.

Suplimentar, **Institutul Național al Justiției** raportează realizarea a **7 activități de instruire** cu privire la rigorile de integritate instituțională (în format de seminare și ateliere de lucru). În cadrul acestor sesiuni au fost instruite - **389 de persoane**, dintre care: 33 judecători, 41 procurori, 73 asistenți judiciari, 81 grefieri, 13 șefi secretariate, 96 colaboratori ai instanțelor, 43 consilieri de probațiune, 4 ofițeri anticorupție din cadrul CNA, 1 ofițer anticorupție din cadrul ARBI, 4 angajați din cadrul SPCSB. Totodată, în 2024 **Institutul de Administrație Publică (USM)** a realizat activități de dezvoltare profesională la subiectele privind integritatea instituțională, în cadrul cărora au fost instruiți **15** funcționari cu funcții de conducere din autoritățile locale și **145** funcționari cu funcții de conducere din autoritățile publice centrale, **89** funcționari publici debutanți din autoritățile locale și **161** funcționari publici debutanți din autoritățile publice centrale.

² <https://mlearn.gov.md/enrol/index.php?id=38>

În concluzie, în vederea calificării atingerii indicatorilor de progres stabiliți și din informațiile analizate acțiune se apreciază ca fiind realizată.

Acțiunea 1.1.4. Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității

În perioada de raport **Autoritatea Națională de Integritate** comunică că s-au examinat și s-au emis 105 procese-verbale, după cum urmează:

- 95 aferente regimului juridic al incompatibilităților;
- 10 aferente respectării regimului juridic al restricțiilor în ierarhie și a limitărilor de publicitate.

Suplimentar datelor prezentate mai sus, **Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor** a raportat că în anul 2024 a fost identificat total 2 cazuri: unul fiind de incompatibilitate cu soluționarea acestuia în termen (funcționarul s-a dezis de funcția de administrator într-o activitate de întreprinzător), iar al doilea a reprezentat un caz de restricții în ierarhie iar în decurs de 2 luni acesta a fost soluționat. Cazurile stipulate fiind soluționate la nivel de entitate, fără a se remite sesizări către ANI.

Totodată, **Ministerul Afacerilor Interne** raportează că în perioada de raport, SPIA a remis în adresa Autorității Naționale de Integritate 22 de sesizări cu privire la încălcarea regimului de incompatibilități și restricții în ierarhie cu referire la 21 de angajați ai autorităților administrative și instituțiilor subordonate ale MAI. Celelalte autorități publice responsabile nu au raportat nici un caz înregistrat de incompatibilitate, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității.

La nivelul administrației publice locale, se stabilește că Primăria mun. Bălți a înregistrat 2 cazuri de incompatibilitate, ambele fiind raportate la ANI și soluționate, cu suspendarea a doua persoane prin decizia Consiliului municipal Bălți. De asemenea, a fost constatat și raportat 1 caz în cadrul Consiliului raional Anenii Noi.

Acțiunea 1.1.5. Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale

Prevenirea îmbogățirii nejustificate și ilicite a agenților publici, precum și evitarea conflictelor de interese în activitatea acestora, obligă agenții publici să depună declarația de avere și interese personale, în termenul și în modul prevăzute de legislație în următoarele cazuri:

- a) în momentul angajării, numirii sau validării mandatului;
- b) anual;
- c) la încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu.

Începând cu anul 2018, agenții publici care cad sub incidența Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale, depun declarația în formă electronică prin intermediul serviciului electronic E-integritate³.

Astfel, cu referire la regimului declarării averilor și intereselor personale, **68** din autorități publice centrale – 85% și **22** din autorități ale administrației publice locale (de nivel II) – 78%, au raportat despre informarea angajaților săi privind obligativitatea depunerii declarației de avere și interese personale. În cazul celorlalte entități publice raportoare se constată lipsa informației la indicatorii monitorizați al acțiunii 1.1.5 conform Planului de acțiuni din PNIA.

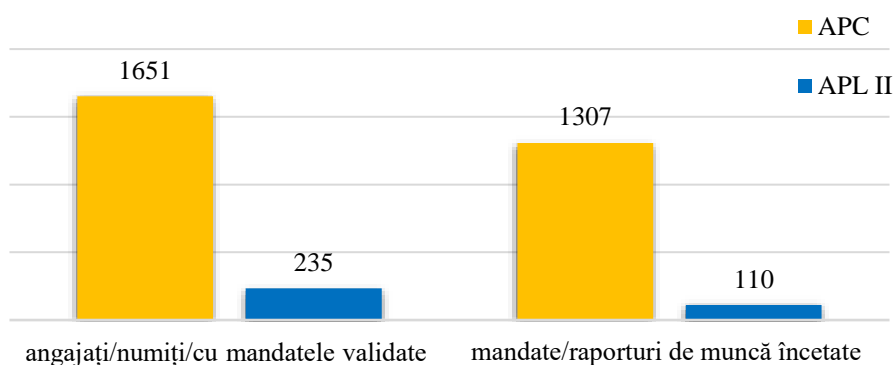
Prin urmare, fiecare angajat este obligat să asigure individual, conform procedurilor legale, depunerea declarației averilor și intereselor personale.

Conform informațiilor prezentate de către entitățile publice responsabile de implementarea Planului de acțiuni, în anul 2024, au fost angajați/numiți/transferți cu mandatele validate pe parcursul anului circa

³ <http://ani.md/> („Depune Declarația”)

1.591 de agenți publici din cadrul autorităților centrale și 281 agenți publici din cadrul autorităților locale.

Figura 4. Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale, anul 2024

Suplimentar, **Autoritatea Națională de Integritate** a informat că în perioada de raport, a emis **97** acte de constatare privind verificarea averilor și intereselor personale dintre care: **58** de constatare a încălcărilor; **39** privind lipsa încălcărilor. Totodată, ANI în anul 2024 a inițiat **573 cauze contravenționale**, fiind emise: 455 - decizii contravenționale definitive cu aplicarea amenzilor, 59 - procese-verbale de încetare a procesului contravențional, 4 - decizii de încetare a procesului contravențional, 1 - acord de colaborare, 5 - decizii de sancționare.

Acțiunea 1.1.6. Extinderea verificării cheltuielilor și a activelor virtuale, precum și a activelor beneficiarilor efectivi

Potrivit informației prezentate de către **Autoritatea Națională de Integritate**, în anul 2024 a fost semnată o anexă tehnică privind schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect, pentru consumul de date din sistemul informațional „Protecția Socială” privind lista plăților pentru prestația socială în perioada indicată, prin intermediul modulului „Date cu acces autorizat” al portalului guvernamental de date deschise, date.gov.md.

Totodată, SIA „e-Integritate” realizează schimbul de date prin MConnect cu următoarele baze de date:

- Registrul de stat al populației;
- Registrul de stat al unităților de drept;
- Registrul de stat al transporturilor;
- Registrul bunurilor imobile;
- SI „Protecția socială” al Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Un alt subiect responsabil de realizarea acțiunii 1.1.6 este AGE-ul, care spre regret, nu a prezentat careva date și informații la această acțiune.

Prin urmare, se atestă unele progrese în acest sens, fiind extins schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate MConnect, în speță accesul la sistemul informațional „Protecția Socială”. Astfel, termenul de realizare a acțiunii este trimestru IV, 2024 și acțiunea dată ajunsă la termen se califică ca fiind parțial realizată. Secretariatul Grupului de monitorizare va monitoriza și în continuare evoluția implementării, prin solicitare de informații privind progresele și pentru anul 2025.

Acțiunea 1.1.7. Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, de respectarea cerințelor de formă a declarațiilor și existența aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul

Potrivit informației prezentate de **Autoritatea Națională de Integritate**, metodologia de efectuare a controlului averii și a intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor a fost aprobat prin Ordinul ANI nr.8 din 24.01.2024. Astfel că, dezvoltarea modulului de analiză a declarațiilor pe bază de riscuri este parte a procesului de reingineriei SIA „e-Integritate”.

În anul 2024 au fost inițiate două proceduri de achiziții publice (la data de 23 iulie 2024 și 12 august 2024) pentru serviciile de dezvoltare, în care ANI nu a recepționat ofertele din partea dezvoltatorilor în cazul ambelor proceduri. Concomitent a fost realizat Studiul de fezabilitate privind dezvoltarea SIA „e-Integritate”, conform căruia, termenul estimativ de implementare a dezvoltărilor/reingineriei sistemului este 2027. În acest context, în lipsa dezvoltărilor software indicate mai sus, verificarea automată este imposibilă.

Prin urmare, Secretariatul constată că unele progrese au fost înregistrate și unele proceduri inițiate în vederea implementării verificărilor automate a declarațiilor de avere și interese personale, însă fără o finalitate în ceea ce privește realizarea tuturor indicatorilor de monitorizare (termenul de realizare a acțiunii fiind: trimestrul IV 2024). Astfel, acțiunea este calificată ca parțial realizată pentru anul 2024. Secretariatul Grupului de monitorizare va monitoriza și în continuare evoluția implementării, prin solicitare de informații privind progresele și pentru anul 2025.

Acțiunea 1.1.9. Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului

Conflictul de interese apare atunci când interesele subiectului declarării ca persoană privată influențează sau ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și responsabilităților oficiale. În acest sens, analizând toate rapoartele parvenite de la autoritățile publice centrale, Secretariatul Grupului de monitorizare stabilește că **64** de conflicte de interese în 2024, au fost declarate și soluționate în cadrul entităților publice. Astfel, autoritățile care au declarat și au soluționat pe intern conflictele de interes sunt: CNA – 2 cazuri, Curtea de Conturi – 3, Ministerul Apărării – 2, Ministerul Culturii - 4, Ministerul Educației și Cercetării – 15, SFS – 2, Autoritatea Aeronautică Civilă – 1, Agenția de Mediu – 1, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice – 2, Ministerul Muncii și Protecției Sociale – 3, Ministerul Sănătății – 6, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală – 1, ANSA – 11, CNAS -1, AIPA – 4, Consiliul Concurenței – 3, ANSC – 2 și BNM – 1 caz.

La nivelul administrației publice locale au fost declarate și soluționate în cadrul entităților, total **9** cazuri de conflicte de interes în anul 2024, mai exact în Consiliul raional Fălești – 7 cazuri și în Consiliul raional Soroca – 2 cazuri.

Suplimentar, **Autoritatea Națională de Integritate** raportează că în anul 2024 au fost examinat **240** de sesizări aferent conflictelor de interese reale. Iar asupra cazurilor de conflicte de interese examinate au fost emis **61 de acte de constatare**. Astfel, din numărul total de 61 de acte emise aferent conflictelor de interese, 51 au vizat constatarea încălcărilor și 10 acte au vizat constatarea lipsei încălcărilor.

Totodată, în perioada de raport ANI a înaintat 12 cereri de chemare în judecată cu privire la nulitatea absolută a actelor emise/semnate privind conflictul de interese urmare a rămânerii definitive a Actului de constatare, dintre care: pe rolul instanței de fond - 5 dosare, pe rolul instanței de apel - 4 dosare, pe rolul instanței de recurs - 1 dosar, act judecătoresc irevocabil prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de ANI - 2 dosare.

Acțiunea 1.1.10. Asigurarea respectării regimului cadourilor

Cu referire la acțiunea 1.1.10 Secretariatul Grupului de monitorizare constată că rata publicării registrelor de evidență a cadourilor pe pagina web a entităților publice, pentru anul 2024 constituie **74%** (raportate de către 60 de autorități publice centrale) și **50%** la nivelul APL (raportate de către 14 autorități ale administrației publice locale). Pentru comparație, potrivit Raportului de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2023 (perioada evaluată 2021-2023)⁴, rata publicării pe pagina web a entităților publice a registrelor de evidență a cadourilor constituie în anul 2023 - 77%, iar în 2022 - 62%.

Totodată, în anul 2024 au fost raportate în total **282** cadouri predate comisiilor de evidență și evaluare a cadourilor în cadrul entităților publice. Iar la nivel local au fost raportate total **2** cadouri (ambele de către Primăria mun. Bălți) și predate comisiei de evidență și evaluare a cadourilor.

Acțiunea 1.1.12. Asigurarea neadmiterii influențelor necorespunzătoare prin denunțare și tratare

Rata elaborării sau actualizării Registrelor de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici, pentru anul 2024 constituie 56,7% la nivel de autorități publice centrale și 28,5% la nivelul autorităților publice locale.

Astfel, pentru perioada anului 2024, **Serviciului Fiscal de Stat** informează despre un 1 caz, iar **Agencia Servicii Publice** despre 4 cazuri de influență necorespunzătoare, care au fost denunțate la Centrul Național Anticorupție.

Totodată, **Centrul Național Anticorupție** menționează că potrivit Registrului de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici, au fost înregistrate 4 cazuri de denunțare a influențelor necorespunzătoare din partea agentului public, toate aceste cazuri fiind examinate și investigate în prezent de către CNA.

Acțiunea 1.1.13. Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate

Cu referire la acțiunea 1.1.13 **Ministerul Afacerilor Interne** comunică că a fost aprobat Ordinul MAI nr.468/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile de examinare și raportare internă a dezvăluirilor practicilor ilegale în cadrul MAI. Totodată, MAI specifică că prin Ordinul IGP nr.186/2020 cu privire la aprobarea Procedurii operaționale standard privind avertizările de integritate, a fost instituit Registrul de evidență a cazurilor de dezvăluire a practicilor ilegale interne și al avertizărilor de integritate în cadrul IGP și desemnată o persoană responsabilă de înregistrarea avertizărilor de integritate și gestionarea registrului vizat.

Suplimentar, se informează că în perioada de raport, în Ministerul Afacerilor Interne, circa 354 de angajați ai autorităților administrative și instituțiilor subordonate ale MAI au depus rapoarte cu privire la tentativele de corupere din partea diverselor persoane, fiecare caz fiind analizat și luat măsurile de rigoare. Totodată, în decursul anului 2024 au fost înregistrate de către Serviciul protecție internă și anticorupție din cadrul MAI - 2 avertizări de integritate, fără a se comunica finalitatea acestora.

În cadrul **Serviciului Fiscal de Stat** au fost denunțate 7 manifestări de corupție, informațiile respective fiind remise conform competenței în adresa Centrului Național Anticorupție. Pe parcursul anului 2024 au fost denunțate câte un caz de corupere a unui angajat al **Agenciei Naționale Transport Auto** și al

⁴ https://cna.md/public/files/Raport_SNIA__anul_2021-2023.pdf

Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, care la rândul lor au fost raportate după competență Centrului Național Anticorupție, în conformitate cu prevederile legale.

Cu referire la această acțiune, **Centrul Național Anticorupție**, în perioada de raport, a înregistrat și sunt în examinare 3 avertizări de integritate, în cadrul acestora fiind solicitate și atribuite statutul de avertizor de integritate unei singure persoane. Totodată, se informează că în cadrul CNA nu a fost depusă nici o avertizare de integritate (interne) în anul 2024.

Subsidiar, se menționează că nu au fost atrași nici un angajat la răspundere conform art.314/1 Cod contravențional pentru neasigurarea măsurilor de protecție a angajaților recunoscuți în calitate de avertizori de integritate.

Acțiunea 1.1.14. Instruirea agenților publici privind depunerea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor, precum și a agenților publici responsabili de gestionarea avertizărilor de integritate în entitățile publice

Centrul Național Anticorupție raportează că pe parcursul anului 2024 au fost organizate **261** de instruiți în cadrul diverselor entități publice, în care a fost abordat conceptul avertizorilor de integritate, formele de protecție, tipurile de sesizare, rigorile existente conform noii Legi nr. 165/2023 privind avertizorii de integritate. Total la aceste sesiuni informative au participat circa **16.065** agenți publici.

Oficiul Avocatului Poporului menționează că toată informația de pe pagina web a instituției cu privire la noile reglementări privind acordarea protecției avertizorilor de integritate a fost ajustată și a fost creată pe site-ul Oficiului, compartimentul: „Mecanismul avertizorilor de integritate”⁵. În prezent, Oficiul nu dispune de un program de instruire adaptat noilor reglementări, iar acesta urmează să fie elaborat.

Totodată, în anul 2024, OAP a desfășurat **2** activități de informare privind condițiile de admisibilitate a cererilor privind acordarea protecției avertizorilor de integritate, la care au fost informați cu privire la mecanismul avertizorilor de integritate circa **40** de angajați publici.

Tot în contextul asigurării continuității valorilor și normelor de integritate, **30,8%** din autoritățile publice centrale și **10,7%** din autoritățile publice locale au raportat elaborarea și aprobarea Programelor de instruire interne (instituționale), care conțin subiecte privind protecția avertizorilor de integritate.

Astfel, reieșind din datele raportate și nivelul de planificare a programelor de instruire privind depunerea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor, această acțiune se califică ca fiind în proces de realizare.

Acțiunea 1.1.15. Elaborarea și implementarea politicilor/procedurilor pentru cooperarea interinstituțională în examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția lor

În scopul elaborării și stabilirii unei proceduri interne de cooperarea interinstituțională în examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția lor, la data de 08.10.2024 **Centrul Național Anticorupție** a organizat ședința de lucru cu reprezentanții Oficiului Avocatului Poporului. În cadrul ședinței s-a stabilit că mecanismul de cooperare interinstituțional va fi creat în perioada următoare de raportare. Suplimentar, **Oficiul Avocatului Poporului**, în baza Legii 165/2023, consideră necesar ca procedura internă privind cooperarea interinstituțională urmează să reflecte următoarele aspecte de procedură: 1. Avertizarea de integritate - instrument în consolidarea și promovarea integrității instituționale, pentru a înțelege misiunea și scopul Legii nr. 165/2024 și a încuraja angajații din ambele

⁵ <https://ombudsman.md/avertizorii-de-integritate/>

instituții (CNA și OAP) să-și consolideze eforturile și să pună în aplicare acest mecanism; 2. Etapele mecanismului avertizorilor de integritate: rolul ce-i revine instituției de examinare a avertizării și integritate (CNA) la fiecare etapă și etapele la care intervine instituția de protecție (OAP); 3. Protecția avertizorilor de integritate: garanții și instituții implicate (pentru o înțelegere mai bună a acțiunilor procedurale pe care le întreprinde Avocatul Poporului (acte de reacționare și procedura medierii) și acțiunile înaintate în instanța de judecată asupra cărora urmează să se expună instanțele de judecată); 4. Procedurile de contestare: subiecții și condiții; răspunderea și sancțiunea pentru admiterea răzbunărilor.

Astfel, termenul de realizare a acțiunii date este trimestru IV, 2024, iar acțiunea ajunsă la termen se califică ca fiind parțial realizată, deoarece indicatorii de monitorizare nu au fost atinși, dar entităților responsabile au stabilit și au raportat procedurile planificate, precum și prioritățile și aspectele care urmează abordate și reglementate în contextul viitoarei cooperări. Prin urmare, Secretariatul Grupului de monitorizare va monitoriza și în continuare evoluția implementării, prin solicitare de informații privind progresele și în anul 2025.

Acțiunea 1.1.16. Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție

În perioada de raport, **82,7%** din autoritățile publice centrale și **53,5%** din autoritățile publice locale de nivelul II au raportat asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție, prin ținerea registrului de evidență a riscurilor, inclusiv a riscurilor de corupție. Dintre acestea, **54,3%** din entități centrale raportoare și **25%** din autoritățile publice locale, au informat privind practica actualizării cu regularitate (anual) a registrului în anul 2024. Pentru comparație, conform Strategiei naționale de integritate și anticorupție 2017-2023, în anul 2023, 68% din entitățile publice centrale au raportat ținerea registrului de evidență a riscurilor, inclusiv a riscurilor de corupție. Dintre acestea, doar 22 entități - 30% au informat privind practica completării registrului în cazul manifestării incidentelor de integritate, iar în anul 2022 - 66% au raportat ținerea registrului de evidență a riscurilor, inclusiv a riscurilor de corupție. Dintre acestea, 17% au informat privind practica completării registrului în cazul manifestării incidentelor de integritate.

Instituirea, menținerea și actualizarea anuală a Registrului riscurilor, inclusiv a riscurilor de corupție, contribuie la îmbunătățirea climatului de integritate instituțională, prin implementare unor politici manageriale corespunzătoare și adecvate riscurilor identificate.

Acțiunea 1.1.17. Asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie

Instituirea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și autoritățile publice, urmărind scopul creării și menținerii prestigiului, sporirii prestației, eliminării birocratiei și a manifestărilor de corupție din cadrul entității publice, se face posibilă inclusiv prin promovarea normelor de etică și deontologie în cadrul entităților publice. Astfel, rata de adoptare/actualizare a codurilor de etică și conduită instituționale în anul 2024, constituie **77,7%** în cazul autorităților publice centrale raportoare și **71,4%** în cazul autorităților publice locale.

Suplimentar, în 25 de entități publice centrale (31%) au avut loc sesiuni de informare cu privire la normele de etică și deontologie instituționale. Iar la nivel local, 13 autorități publice locale (ceea ce reprezintă 46%) au menționat că în anul 2024 au fost organizate și desfășurate sesiuni de informare privind normele de etică și conduită instituționale.

Totodată, în perioada de raport de către autoritățile publice centrale au fost raportate în total circa 86 de cazuri sancționate disciplinar privind încălcarea normelor de etică și deontologie instituționale,

comparativ cu 2 cazuri raportate de către autoritățile publice locale (câte un caz în cadrul Consiliului raional Fălești și Ungheni).

Acțiunea 1.1.18. Adoptarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament

Comisia juridică, numiri și imunități din cadrul Parlamentului raportează că, în procedura legislativă este proiectul de lege înregistrat cu nr. 448 din 06.12.2023 cu privire la statutul, conduita și etica deputatului, care a fost aprobat în lectura întâi la 07.12.2023. Adoptarea proiectului de lege se preconizează în sesiunea de primăvară 2025. Menționăm că termenul de realizare a acestei acțiuni este anul: 2024 trimestrul IV, astfel în descrierea cauzei, merită a fi menționat, Raportul de conformitate, în cadrul rundeii a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor parlamentului, judecătorilor și procurorilor al Grupului de State Contra Corupției (GRECO) – Comitet specializat al Consiliului Europei în prevenirea și combaterea corupției, care evidențiază, că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rândul parlamentarilor.

Adoptarea codului vizat reprezintă un instrument util pentru comasarea tuturor normelor de etică și conduită într-o singură sursă, asigurând criteriile de referință în raport cu care poate fi analizată conduita și pot fi stabilite valori și principii generale de activitate a deputaților din Parlament. Iar promovarea acestor norme și instruirea continuă a aleșilor poporului în spiritul integrității și eticii profesionale va contribui la îmbunătățirea climatului de integritate în instituția Parlamentară, precum și va dezvolta responsabilitatea deputaților în raport cu funcția deținută și competențele de elaborare și adoptare a cadrului legal național.

În acest sens, se încurajează Parlamentul să își fortifice capacitatea de realizare în termen a angajamentelor Programului, prin adoptarea normelor de etică și conduită pentru deputații din Parlament. Pentru perioada de raport această acțiune se califică ca nerealizată. Prin urmare, Secretariatul Grupului de monitorizare va monitoriza și în continuare evoluția implementării, prin solicitare de informații privind progresele, în anul 2025.

Acțiunea 1.2.1. Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente aflate sub control parlamentar (cel puțin: Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate, Procuratura Generală, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului)

Cu referire la acțiunea 1.2.1 **Parlamentul** informează că în adresa lui în total au parvenit 50 rapoarte ale autorităților independente aflate sub control parlamentar, din ele în plenul Parlamentului au fost audiate 27 de rapoarte (17 rapoarte prevăzute a fi audiate în Plen conform legislației; 6 rapoarte care nu fac obiectul audierii în ședință plenară; 4 rapoarte care vizează activitatea instituțiilor în anul 2022). Pe marginea rapoartelor audiate au fost adoptate 19 hotărâri de Parlament. De menționat, că rapoartele de activitatea sau care vizează domeniul de competență ale Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate, Procuraturii Generale, Curții de Contur, Oficiului Avocatului Poporului au fost audiate în Parlament, după cum urmează:

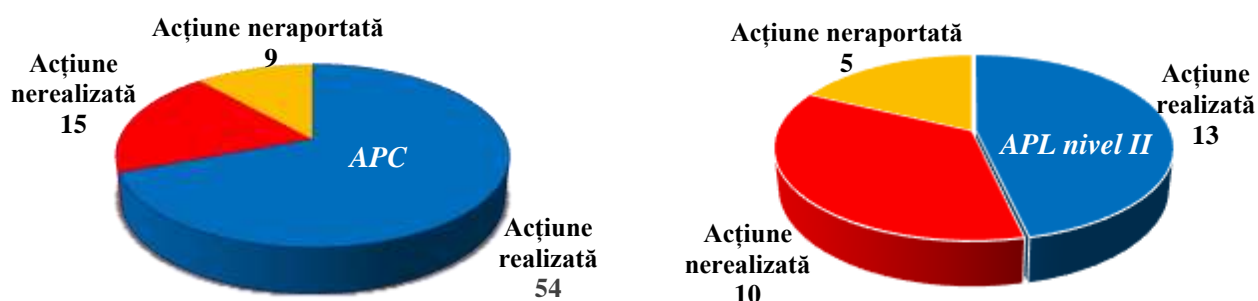
- Raportul anual de activitate al Centrului Național Anticorupție (nr.586 din 06.03.2024⁶), pe marginea audierii raportului a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr.76 din 11.04.2024;
- Raportul anual de activitate a Autorității Naționale de Integritate (nr.772 din 22.03.2024⁷), pe marginea audierii raportului a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr.113 din 16.05.2024;
- Raportul anual privind activitatea Procuraturii (nr.602 din 07.03.2024⁸), acest raport nu a fost audiat în Plenul Parlamentului deoarece, legislația nu prevede audierea acestuia în Plen;
- Raportul anual de activitate a Curții de Conturi (nr.1235 din 10.05.2024⁹), pe marginea audierii raportului a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr.278 din 28.11.2024.
- Raportul anual privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova nr.716 din 19.03.2024, pe marginea audierii raportului în Plenul Parlamentului a fost adoptată Hotărârea Parlamentului nr.163 din 27.06.2024.

Rapoartele prezentate au fost plasate pe pagina web a Parlamentului în modulul „Activitatea parlamentară”, compartimentul „Control parlamentar”, secțiunea „Rapoarte ale instituțiilor de stat”¹⁰.

Acțiunea 1.2.2. Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină)

În vederea asigurării implementării acțiunii cu privire la elaborarea și publicarea unei instrucțiuni privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici, în special, modul de sesizare a comisiilor de disciplină, **54** din autorități publice centrale și **13** din autorități publice locale au raportat implementarea acestea.

Figura 5. Elaborarea și publicarea unei instrucțiuni privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici

Cu referire la constituirea Comisiei de disciplină în cadrul entităților publice, din rapoartele analizate, Secretariatul Grupului de monitorizare stabilește că unele din autorități au făcut referire la normele Regulamentului cu privire la comisia de disciplină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, prin care se efectuează procedura de angajare a răspunderii disciplinare a funcțiilor publici, fără a oferi alte date suplimentare sau specifice privind procedura instituțională.

⁶ www.parlament.md/174e5bbb-d64a-4d79-b64d-1075cec565d4

⁷ www.parlament.md/6a3a15fe-0934-495e-a936-227df320d615

⁸ www.parlament.md/fee4308b-4941-4ed9-8d8d-5820411922c0

⁹ www.parlament.md/18ef8789-f417-422d-a57c-0a780124887a

¹⁰ <https://www.parlament.md/rapoarte-ale-institu-iilor-de-stat.nspix>

Acțiunea 1.2.4. Asigurarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție doar după definitivarea proiectelor în urma avizării

În anul 2024 a fost modificată legislația cu privire la procesul de legiferare (în speță Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative), astfel încât etapele de avizare și expertizare să fie separate și să meargă într-o ordine consecutivă. Astfel, odată cu adoptarea Legii nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative (procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative), care au intrat în vigoare la 05 aprilie 2024, s-a stabilit că expertiza anticorupție a proiectelor de acte normative se realizează doar după definitivarea proiectelor în urma procesului de consultare publică și avizare.

Centrul Național Anticorupție, în perioada de raport a monitorizat 53 ședințe de Guvern, în cadrul cărora au fost aprobate 1.272 de proiecte de acte normative. Din totalul proiectelor, CNA a constatat că 677 de proiecte de acte normative au fost pasibile de expertiză anticorupție. Din cele pasibile, toate 677 de proiecte au fost remise către CNA și au fost supuse expertizei anticorupție (proiecte de hotărâri de Guvern și proiecte de legi).

Totodată, pe parcursul perioadei de raport au fost înregistrate în Parlament 401 proiecte de legi. Din totalul proiectelor, 163 nu necesită a fi supuse expertizei anticorupție, conform art. 28 alin.(1) din Legea integrității nr.82/2017, în timp ce 231 au fost pasibile de expertiză anticorupție. Din cele pasibile, 218 de proiecte au fost supuse expertizei anticorupție, iar 7 nu au fost supuse expertizei anticorupție, din care 3 au fost adoptate în termenul de examinare de 10 zile lucrătoare, iar 4 proiecte nu au fost remise către CNA.

La acțiunea vizată potrivit informației prezentate de către **Parlament**, în perioada 2 ianuarie – 31 decembrie 2024 în Parlament au fost înregistrate 401 de proiecte de acte normative (atât proiecte de acte normative ale deputaților din Parlament, cât și proiecte de acte normative ale Guvernului). CNA a fost sesizat să prezinte rapoarte de expertiză anticorupție la 114 din ele (acestea 114 fiind doar acele proiecte care au fost înregistrate ca inițiative legislative ale deputaților din Parlament). Centrul Național Anticorupție a prezentat 104 rapoarte de expertiză anticorupție la situația zilei de 31 decembrie 2024.

Totodată, din totalul celor 401 de proiecte de acte normative înregistrate pe platforma parlamentară, Guvernul a prezentat în Parlament 157 de proiecte de acte normative, toate însoțite de sinteza obiecțiilor și propunerilor. Din acestea, 115 sinteze conțineau obiecțiile incluse în rapoartele de expertiză anticorupție. Iar 42 proiecte de acte normative nu au fost expediate Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție (potrivit art. 28 alin. 2) lit. f) din Legea integrității nr. 82/2017).

Pe parcursul anului 2024, **Cancelaria de Stat** raportează că Guvernul a aprobat, în cadrul celor 53 de ședințe ale sale, 1.272 de acte (hotărâri, dispoziții, avize, proiecte de legi etc.). Din numărul totalul celor pasibile de expertiză anticorupție, conform cadrului legal, toate 100% au fost supuse expertizei date.

În concluzie, în ultimii 3 ani se atestă o responsabilizare, fără precedent în rândul entităților publice cu drept de inițiativă legislativă de a remite toate sau majoritatea proiectelor elaborate către CNA pentru a fi supuse expertizei anticorupție, ceea ce demonstrează că această măsură de prevenire a corupției în Republica Moldova este funcțională și aplicabilă în proporții de 98%. Astfel, această acțiune se califică ca realizată pentru anul 2024.

Acțiunea 1.2.5. Publicarea pe paginile web ale Guvernului/Parlamentului a sintezelor obiecțiilor din rapoartele de expertiză anticorupție

Centrul Național Anticorupție raportează asupra acțiunii nr. 1.2.5 cu privire la sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-ul Guvernului, pe parcursul perioadei de raport au fost monitorizate 53 ședințe de Guvern, în cadrul cărora au fost aprobate 1.272 de proiecte, fiind întocmite sinteze la 677 proiecte de acte normative (proiect de hotărâri de Guvern și legi). Iar, în ceea ce privește sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-ul Parlamentului, conform art. 36 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, expertiza anticorupție pentru proiectele actelor normative care constituie inițiativă legislativă a Președintelui Republicii Moldova, a deputaților în Parlament și a Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia se efectuează după înregistrarea lor în Parlament.

Totodată, pe pagina web oficială a Parlamentului sunt publicate sintezele amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor care includ și cele care se conțin în Raportul de expertiză anticorupție la proiectele de lege. Astfel, în perioada vizată, au fost publicate:

- 115 sinteze care conțineau obiecțiile incluse în rapoartele de expertiză anticorupție în cazul proiectelor de acte normative înaintate în Parlament de către Guvern;
- 104 rapoarte de expertiză anticorupție ale CNA la inițiativele legislative înaintate de către deputații în Parlament.

Cancelaria de Stat informează că, în anul 2024, pe site-ul Guvernului, la compartimentul Ședințele Guvernului, au fost publicate sintezele la proiectele de acte supuse examinării în ședință. Ca urmare, pentru toate actele normative care au fost supuse expertizei anticorupție, dosarul publicat pe site-ul Guvernului, conține și sinteza cu obiecțiile din rapoartele de expertiză anticorupție.

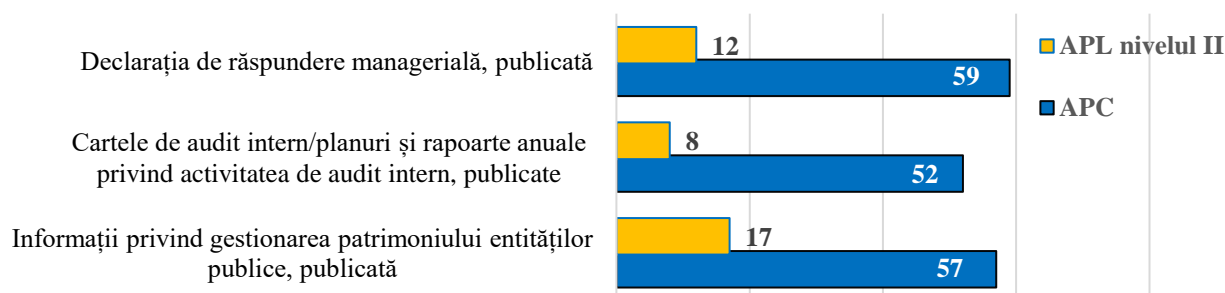
Prin urmare, această acțiune se atestă ca fiind realizată în anul 2024.

Acțiunea 1.3.1. Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public

Valorificarea rațională, eficientă și durabilă a resurselor publice, ce constituie aportul contribuabililor, precum și a mijloacelor din fondurile externe poate fi atinsă prin aportul autorităților publice de a asigura gestionarea alocațiilor bugetare și extrabugetare, administrarea patrimoniului public în baza principiilor bune guvernări, garantarea transparenței achizițiilor publice, implementarea sistemului de management financiar și control și organizarea auditului intern în sectorul public.

În urma evaluării tuturor rapoartelor transmise Secretariatului Grupului de monitorizare s-a constatat, că 85,1% din autoritățile publice centrale și 89,2% din autoritățile publice locale de nivelul II au prezentate date privind măsurile întreprinse într-un asigurarea gestionării transparente a patrimoniului public. Astfel, mai jos sunt redate numărul total al autorităților publice centrale și locale care au raportat indicatorii de monitorizare de la acțiunea 1.3.1, după cum urmează:

Figura 6. Numărul entităților care asigură gestionarea transparentă a patrimoniului public

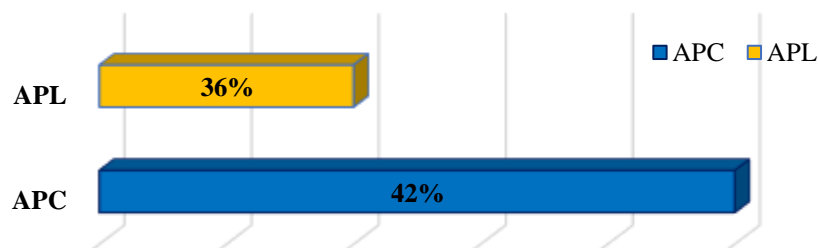

Suplimentar, conform informațiilor prezentate de către **Ministerului Finanțelor**, Raportul anual consolidat privind controlul financiar public intern pentru anul 2023¹¹ a fost elaborat și examinat în ședința Guvernului din 24.07.2023, fiind aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 111/2024 (Monitorul Oficial al RM, 2024, nr. 318-320 art. 5). Raportul în cauză poate fi accesat pe pagina web a Ministerului.

Acțiunea 1.3.2. Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe

Ministerului Finanțelor informează Secretariatul Grupului de monitorizare precum că, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 888/2023 cu privire la modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului (reorganizarea structurală a unor autorități publice), Cancelaria de Stat a preluat de la Ministerul Finanțelor funcția de Autoritate Națională, fiindu-i atribuită coordonarea și asigurarea gestionării asistenței externe oferite de către organizațiile internaționale și de către țările donatoare, inclusiv monitorizarea implementării proiectelor de asistență externă. Respectiv, Cancelaria de Stat urmează să fie responsabil de implementarea acțiunii.

Figura 7. Ponderea entităților publice care asigură gestionarea transparentă a asistenței externe

În acest context, ponderea entităților publice care asigură gestionarea transparentă și responsabilă a asistenței externe, pentru anul de raportare constituie **41,9%** din autoritățile publice centrale și **35,7%** din autoritățile publice locale de nivelul II.

Acțiunea 1.3.5. Instruirea personalului implicat în procesul de achiziții publice (în special privind planificarea/ pregătirea, inclusiv consultarea pieței, organizarea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice)

În urma analizei tuturor datelor transmise către Secretariatul Grupului de monitorizare s-a constatat că **51%** din autoritățile publice centrale (ceea ce reprezintă 41 de entități publice din 80 care au raportat) comunică că, pe parcursul anului 2024, au participat la instruirii cu tematici ce vizează achizițiile publice și procedura desfășurării acestora. Acestea au fost organizate, fie în cadrul entităților publice sub

¹¹ <https://mf.gov.md/sites/default/files/documente%20relevante/Raport%20consolidat>

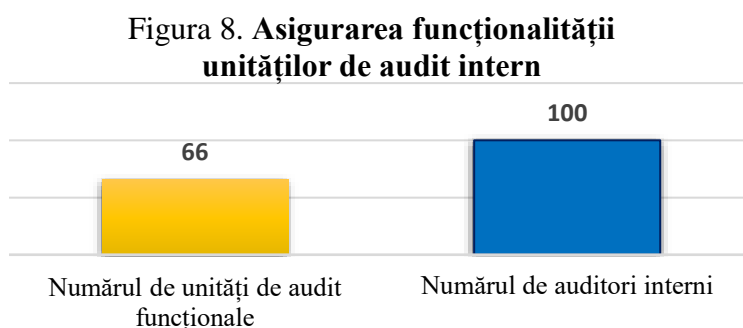
forme de instruire interne, fie angajații responsabili de desfășurarea procedurii de achiziții publice au fost delegați să participe la evenimente și instruire externe.

Suplimentar, **Ministerul Finanțelor** a comunicat că în anul 2024, **Agencia Achiziții Publice** a realizat în total **22 de instruire**, în cadrul cărora au participat 1.639 de persoane. Suplimentar, **Serviciul Fiscal de Stat** raportează că 3 funcționari din cadrul Secției achiziții publice a Direcției economie și finanțe au participat la 8 activități de instruire cu subiecte relevante domeniului privind procedura achizițiilor publice. Totodată, **Serviciul Vamal** a raportat că în 2024 au desfășurat 16 activități cu scop de informare pentru 27 de funcționari vamali pe subiectele privind procedura desfășurării achizițiilor publice. Astfel, pentru perioada de raport această acțiune este în proces de realizare.

Acțiunea 1.3.6. Asigurarea funcționalității unităților de audit intern în entitățile publice

Conform informațiilor prezentate Secretariatului Grupului de monitorizare, în anul 2024, entitățile publice centrale raportează prezența a **66 de unități de audit funcționale** (sub formă de servicii, secții etc.) și circa **100 de auditori interni** care activează la moment.

Totodată, acțiunea 1.3.6 nu a fost raportată de către 17 entități publice centrale, ceea ce constituie 21% din entități responsabile de raportarea gradului de realizare a acțiunilor din Planul de acțiuni a PNIA pentru perioada 2024-2028.

Acțiunea 1.4.1. Implementarea cooperării/raportării/schimbului rapid intersectorial de informații între Comisia Electorală Centrală, Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției), Serviciul de Informații și Securitate referitor la finanțarea partidelor și combaterea fraudei electorale, în special în perioada electorală

În scopul bunei desfășurări a alegerilor prezidențiale și a Referendumului republican constituțional din 20 octombrie 2024, în conformitate cu art. 28 din Codul electoral nr. 325/2022, pct. 43 lit. n), a Regulamentului de activitate al **Comisiei Electorale Centrale**, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1098/2023 și prin Dispoziția Președintelui CEC nr. 87-a din 5 august 2024 „Cu privire la componența nominală a grupului de lucru interinstituțional privind coordonarea acțiunilor specifice finanțării grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale ale participanților la referendum/concurenților electorali la scrutinele din 20 octombrie 2024”, a fost aprobată componența nominală a Grupului de lucru interinstituțional, compus din reprezentanți ai Comisiei Electorale Centrale, Serviciului de Informații și Securitate, Procuraturii Anticorupție, Centrului Național Anticorupție, Inspectoratului General al Poliției, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciului Fiscal de Stat, Cancelariei de Stat, Băncii Naționale a Moldovei. În acest sens, se constată că au fost instituite și stabilite, proceduri și mecanisme de comunicare și colaborare interinstituțională în scopul prevenirii și combaterii finanțării ilegale și coruperii alegătorilor de către grupurile de inițiativă și concurenții electorali în cadrul alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova și Referendumului republican constituțional. Interoperabilitatea între autoritățile sus-menționate (CEC, SIS, CNA, PA, IGP, SPCSB și BNM), prevede mecanisme de informare/comunicare rapidă pe subiecte

ce includ coruperea în procesul electoral, spălarea banilor și alte tranzacții suspecte, în care se subscriu finanțarea ilicită a partidelor politice și corupere electorală.

Cu referire la activitatea dată, **Centrul Național Anticorupție** menționează că în perioada electorală, ofițerii de investigații ai CNA, au conlucrat activ cu agenții constatatori din cadrul MAI, cu reprezentanții CEC și Procuratura municipiului Chișinău. În rezultat CNA raportează, 312 decizii de aplicare a sancțiunilor în baza art. 47¹ alin. 1 Codul Contravențional (Coruperea electorală pasivă), dintre care 233 de decizii contestate în instanța de judecată și 68 de decizii transmise executorilor judecătorești.

Totodată, potrivit datelor recepționate de către Secretariat, activitățile **Serviciul de Informații și Securitate** în perioada electorală au fost focusate pe supravegherea, evaluarea, anticiparea, prevenirea și informarea autorităților competente cu referire la riscurile de finanțare a partidelor și fraudă electorală. SIS comunică că a fost implicat direct în grupuri interinstituționale care au fost create și au activat pe latura de combatere a finanțării ilegale a partidelor politice și a fraudelor electorale atât în țară, cât și peste hotare. Drept rezultat, SIS a informat constant autoritățile responsabile de combaterea fraudelor electorale privind elementele de finanțare ilicită a partidelor politice și cumpărarea votului electoral, pentru examinare și dispunere conform competențelor. Astfel, pentru perioada dată acțiunea 1.4.1 se califică realizată.

Acțiunea 1.4.6. Prezentarea către Parlament a raportului privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă

Prin Hotărârea **Comisiei Electorale Centrale** nr. 2561 din 31 mai 2024 și în temeiul art. 26 alin. (1) lit. j) din Codul electoral nr. 325/2022, a fost aprobat Raportul pentru anul 2023 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.¹² Acest document conține date și informații ce vizează domeniul de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și evaluează nivelul de realizare a atribuțiilor CEC în aceste domenii, fiind însoțit de concluzii și considerații generale pentru anul 2023. Raportul a fost prezentat în Plenul Parlamentului Republicii Moldova pe data de 25 iulie 2024, iar în urma acestei audieri, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr.206 cu privire la Raportul Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2023 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, prin care a luat act de conținutul acestuia.

Totodată, la această acțiune **Parlamentul** comunică că Comisia Electorală Centrală a prezentat Raportul anual privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, înregistrat în Parlament cu nr.1420 din 31 mai 2024 (termenul de prezentare fiind anual până la 01 iunie). Raportul vizat a fost examinat în cadrul ședinței plenare a Parlamentului 25.07.2024, iar în acest sens Parlamentul a adoptat Hotărârea nr.206/2024 cu privire la Raportul Comisiei Electorale Centrale pentru anul 2023 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Astfel, potrivit Raportului 25 de partide politice în anul 2023 au primit alocații de la bugetul de stat în valoare de peste 46 de milioane lei, mijloacele financiare fiind acordate pentru performanțele obținute în scrutinele locale, prezidențiale și parlamentare din anii 2019-2021. Suplimentar, Raportul conține un capitol care relatează activitatea CEC aferentă finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

¹² https://a.cec.md/ro/cu-privire-la-aprobarea-raportului-pentru-anul-2023-privind-finantarea-2751_109890.html

OBIECTIVUL GENERAL 2.

Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție

Obiectivul specific 2.1. *Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției, până în anul 2028.*

Obiectivul specific 2.2. *Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmării penale a cazurilor de corupție, până în anul 2028.*

Obiectivul specific 2.3. *Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție, până în anul 2026.*

Obiectivul specific 2.4. *Consolidarea integrității instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție, până în anul 2028.*

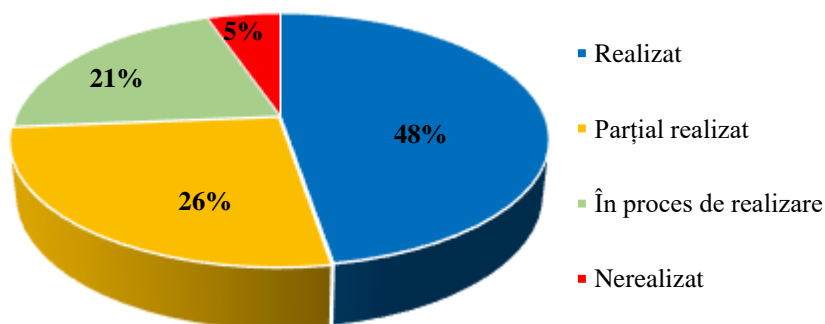
Obiectivul specific 2.5. *Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției, până în anul 2028.*

Obiectivul general 2 stabilește un set de măsuri care au drept scop eficientizarea mecanismelor de prevenire și combatere a corupției din Republica Moldova și poate fi atins prin îmbunătățirea cadrului instituțional aferent domeniului anticorupție, eficientizarea procesului de investigare, judecare și sancționare a cazurilor de corupție, precum și prin consolidarea integrității instituțiilor din sectorul justiției.

Suplimentar, Obiectivul general 2 conține măsuri strategice care au drept scop dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.

În acest sens, din totalul celor 27 de acțiuni planificate pentru obiectivul vizat, 19 de acțiuni au fost monitorizate în anul 2024, respectiv, se constată că au fost: realizate – 9 acțiuni, parțial realizate – 5 acțiuni, în proces de realizare – 4 și nerealizată – 1 acțiune.

Figura 9. **Pondere de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 2, pentru anul 2024**

Acțiunea 2.1.1 Sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea climatului de integritate prin creșterea graduală a numărului de entități publice evaluate anual

În conformitate cu Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, **Centrul Național Anticorupție** în perioada anului 2024 a finalizat evaluarea integrității instituționale în privința Agenției Naționale Transport Auto și evaluarea sectorială privind integritatea instituțională a entităților publice ale administrației publice locale a mun. Chișinău, parte componentă a căreia este Primăria mun. Chișinău, 5 Preturi de sector și 9 Direcții Generale aflate în subordinea Consiliului Municipal Chișinău (inclusiv subdiviziunile acestora).

Rezultatele evaluării integrității instituționale au fost reflectate în **4 rapoarte de evaluare** separate, care descriu factorii de risc identificați în procesul de evaluare și cuprind circa **400 recomandări** privind înlăturarea riscurilor de corupție identificate și îmbunătățirea climatului de integritate instituțională.

În vederea excluderii problemelor identificate și ținerii la control a riscurilor constatate la nivelul administrației publice locale, primăria mun. Chișinău și entitățile de interes public ale administrației publice locale a mun. Chișinău au aprobat 15 Planuri de integritate care cuprind 1.378 de acțiuni și care urmează a fi implementate în termen de până la 12 luni din momentul adoptării. Planurile de integritate care integrează recomandările formulate de către CNA, vor contribui la dezvoltarea și consolidarea climatului de integritate instituțională în cadrul celor 15 entități evaluate.

Totodată, urmare a finalizării procesului de evaluare, prin Ordinul nr. 310 din 13.12.2024, ANTA a aprobat Planul de integritate care integrează 79 acțiuni, ce urmează a fi implementat în termen de un an din momentul adoptării, asigurând, cel puțin, îndeplinirea recomandărilor/cerințelor minime formulate în raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale.

În vederea monitorizării implementării de către entitățile publice evaluate a planurilor de integritate, au fost elaborate **21 de rapoarte de monitorizare**, care au fost publicate pe pagina web a CNA.

Totodată, menționăm că sub monitorizare, în anul 2025, rămân a fi planurile de integritate ale 14 entități publice.

Acțiunea 2.1.2 Reglementarea normativă și dezvoltarea platformei „reLAWed” prin asigurarea unei cooperări a entităților publice în procesul examinării semnalărilor primite prin intermediul platforme

Pe parcursul anului 2024, **Centrul Național Anticorupție** raportează că au fost primite în total 4 semnalări depuse prin intermediul platformei „reLAWed”. Dintre acestea, pe 3 semnalări au fost transmise demersuri entităților public responsabile, iar pentru 1 semnalare nu a fost necesară modificarea cadrului normativ notificat.

Menționăm, aplicația „reLAWed” are drept scop oferirea posibilității persoanelor să se implice în procesul de perfecționare a cadrului legal, să ia atitudine, să identifice și să notifice/comunice actele normative deficiente, lacunare sau interpretabile și care la aplicare au generat sau pot genera acte de corupție, abuzuri sau alte ilegalități.

Respectiv, prin intermediul aplicației „reLAWed” persoanele fizice și juridice, indiferent de domeniul de activitate, au posibilitatea să raporteze, inclusiv anonim, actul normativ, prevederile neclare, interpretabile și/sau conflictuale, deficiențele normative și vulnerabilitățile de ordin legal.

Acțiunea 2.1.4. Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție și ale Autorității Naționale de Integritate în domeniul prevenirii corupției

În perioada de raportare, **Centrul Național Anticorupție** comunică Secretariatului Grupului de monitorizare că, statele de personal nu au fost majorate în cadrul direcțiilor responsabile de efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative și de efectuare a evaluării riscurilor instituționale. Totodată, în limitele alocațiilor bugetare aprobate a fost asigurată doar tehnica necesară. În același context, **Autoritatea Națională de Integritate** raportează în anul 2024, angajarea a 4 inspectori de integritate, fără a oferi alte date privind majorarea statelor de personal.

Cu referire la acțiunea 2.1.4. **Parlamentul** raportează că a înregistrat la data de 28.05.2024 un proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (declararea averii și a intereselor personale). Proiectul

dat are drept scop perfecționarea cadrului normativ privind funcționarea Autorității Naționale de Integritate, prevenirea situațiilor de conflicte de interese, incompatibilități, restricții și limitări ale subiecților declarării, precum și declararea corectă/ corespunzătoare a averii și a intereselor personale a subiecților vizați cu astfel de obligații. Proiectul a fost aprobat în lectura I la 27.06.2024. Adoptarea proiectului de lege se preconizează în sesiunea de primăvară 2025.

Astfel, Secretariatul Grupului de monitorizare remarcă faptul că în decursul anul 2024 a fost instaurat moratoriul temporar privind încadrarea personalului în funcțiile vacante înregistrate din instituțiile/autoritățile publice, prin Hotărârea de Guvern nr. 1096 din 29.12.2023 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar pe funcțiile vacante înregistrate și Hotărârea de Guvern nr. 911 din 30.12.2024 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate, fapt care direct influențează și procesul de angajare sau majorare a personalului din cadrul ANI și CNA.

Astfel, pentru anul 2024 se atestă că acțiunea dată nu a putut fi realizată conform indicatorilor de monitorizare stabiliți și va fi supusă raportării și pentru următoarea perioadă în 2025.

Acțiunea 2.1.5. Asigurarea colaborării între Centrul Național Anticorupție și unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale

În perioada de raportare, colaborarea cu reprezentanții unităților administrativ-teritorială a fost asigurată pe segmentul monitorizării implementării Programului național de integritate și anticorupție, prin includerea a 2 reprezentanți ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) în componența Grupului de monitorizare al Programului. Astfel, participarea reprezentanților autorităților publice locale în procesul de monitorizare a documentelor strategice anticorupție implementate la nivel național reprezintă o formă de colaborare și comunicare în vederea consolidării integrității instituționale.

Suplimentar, ca una din acțiunile colaborării cu unitățile administrativ teritoriale se prezintă organizare campaniilor de informare și sensibilizare desfășurate de către **Centrul Național Anticorupție** în parteneriat cu **Autoritatea Națională de Integritate** și **Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat**. În acest sens, au organizat 8 evenimente la nivelul autorităților publice locale, la care au participat în total **1.125 agenți publici și aleși locali**. De menționat faptul că evenimentele din unitățile administrativ-teritoriale organizate de către CNA sunt desfășurate regional, cu invitarea reprezentanților din mai multe raioane ale Republicii Moldova. Astfel, pentru perioada de raport această acțiune este calificată ca fiind realizată.

Acțiunea 2.2.1. Consolidarea capacității instituționale, tehnice și operaționale a Centrului Național Anticorupție și a Procuraturii Anticorupție în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și a celor conexe actelor de corupție, precum și a faptelor coruptibile

Prin Hotărârea Parlamentului nr. 217 din 31.07.2024 a fost modificată Anexa nr. 1 a Hotărârii Parlamentului nr. 34/2016 privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale **Centrului Național Anticorupție**. Astfel, prin Ordinul Directorului CNA nr. 43 din 02.09.2024 a fost aprobată structura interioară și numărul de unități din cadrul subdiviziunilor CNA. Statul de personal al CNA a fost aprobat de către directorul Centrului la 25.09.2024 și avizat pozitiv de către Cancelaria de Stat. Astfel, schema de încadrare a personalului instituției a fost înregistrată la Ministerul Finanțelor cu nr. 08/515 din 16.10.2024 și aprobată prin Ordinului Directorului CNA nr. 51 din 21.10.2024. Astfel, aceste modificări ale structurii interne a CNA a fost realizată în scopul fortificării instituției (pe latura de

combateră și aparatul de administrare centrală) pentru a deveni mai eficientă în realizarea noilor sarcini și atribuții date în competența CNA în anul 2023 (odată cu modificarea și completarea Legii nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție).

Totodată, **Procuratura Generală** informează că, la 29 noiembrie 2024 prin Ordinul Procurorului General nr. 144/3 a fost aprobată structura Procuraturii Anticorupție. Tot în acest context, la 29.11.2024 prin Ordinul Procurorului General nr. 145/3 a fost aprobat „Regulamentul de activitate al Procuraturii Anticorupție”. De asemenea, se menționează faptul că a fost aprobat numărul de unități de personal al Procuraturii Anticorupție (prin Ordinul Procurorului General nr. 147/3 din 02 decembrie 2024). Ceea ce ține de acțiunea privind asigurarea echipamentelor și sistemelor informaționale necesare pentru buna desfășurare a acțiunilor de investigare a infracțiunilor de corupție este la moment în desfășurare. Suplimentar, **Parlamentul** a raportat că acțiunea a fost realizată prin adoptarea Legii nr. 83/2023 pentru modificarea unor acte normative și a Hotărârii Parlamentului nr. 14/2024 cu privire la aprobarea numărului de personal al Procuraturii.

Astfel, reieșind din faptul că atât CNA, cât și Procuratura Anticorupție a întreprins măsuri pentru consolidarea capacității instituționale în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și a celor conexe corupției, această acțiune se califică ca fiind parțial realizată, deoarece aceste structuri nu au fost capacitate suplimentar cu personal calificat și tehnică operațională necesară.

Acțiunea 2.2.2. Formarea și dezvoltarea competențelor ofițerilor de investigare și urmărire penală, ale procurorilor prin formare profesională privind urmărirea penală a cazurilor de corupție

Pe parcursul perioadei de raport, **Institutul Național al Justiției** raportează că au fost organizate 23 de activități de instruire în domeniul formării și dezvoltării competențelor ofițerilor de investigare și urmărire penală, ale procurorilor prin formare profesională privind urmărirea penală a cazurilor de corupție. Din totalul acestor activități: 10 au fost seminare privind procesul și specificul investigării mai multor categorii și forme de corupție precum: corupția electorală, recuperarea bunurilor infracționale, corupția mică și sistemică etc., iar 13 în formă de cursuri de instruire și formare desfășurate pe un termen mai îndelungat de 2-5 zile de instruire.

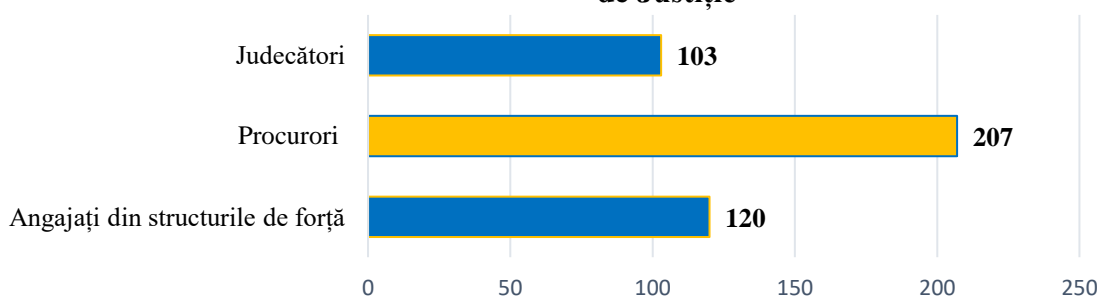
La toate aceste evenimente au fost participat în total 458 de persoane (judecători, procurori, ofițeri de urmărire penală din cadrul CNA și MAI, colaboratori SPCSB etc.), după cum urmează:

1. „*Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de corupție și conexe*”;
2. „*Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de corupție și conexe*”. Aspecte dezvoltate în cu specific jurisprudența Curții Constituționale și a CtEDO, luna martie/decembrie, la care au participat 22 judecători, 22 procurori;
3. „*Recuperarea bunurilor infracționale. Aspecte practice la aplicarea confiscării*”. Seminarul fiind organizat în luna martie și decembrie, fiind instruiți 15 judecători, 16 procurori, 2 administratori autorizați;
4. „*Tehnici de investigare a infracțiunilor de corupție și crimă organizată*”, instruirea fiind organizată în 5 module, la care au participat 48 procurori, 34 ofițeri de urmărire penală.
5. „*Investigarea infracțiunilor de corupție de nivel înalt și crimă organizată*”, la care au participat 8 procurori, 3 ofițeri de urmărire penală din cadrul CNA, 5 inspectori din cadrul SPCSB, 2 colaboratori ai ARBI.
6. „*Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de finanțare ilegală a partidelor politice, concurenților electorali, grupurilor de inițiativă sau a campaniilor electorale.*”

Corupția alegătorilor”, desfășurat în luna martie și octombrie, la care au participat 16 judecători, 26 procurori, 18 ofițeri de urmărire penală OUP;

- 6 cursuri de instruire, „*Investigarea infracțiunilor de corupție mică și sistemică*”, la care au fost instruiți 32 de judecători, 63 de procurori, 19 colaboratori CNA, 5 ofițeri de investigație din cadrul SPIA al MAI, 4 colaboratori din cadrul ANI, 3 colaboratori din cadrul SPCSB;
- „*Urmărirea penală a finanțării ilegale a partidelor și a corupției electorale*”, cu participarea a 4 judecători, 4 procurori, 2 ofițeri de urmărire penală, 2 colaboratori ai SPCSB, 2 angajați din cadrul CEC;
- „*Investigarea, urmărirea penală și judecarea infracțiunilor de corupție și conexe*”, fiind instruiți 14 judecători, 20 procurori, 9 ofițeri de urmărire penală din CNA, 10 ofițeri de investigație din cadrul SPIA al MAI.

Figura 10. Numărul persoanelor instruite de către Institutul Național de Justiție

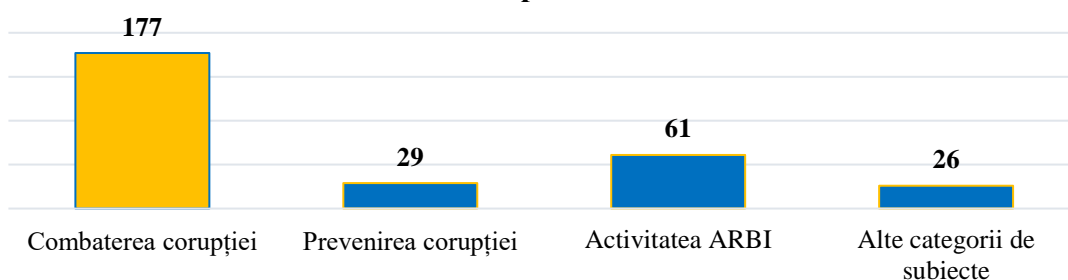
În Planul de dezvoltare profesională al **Centrului Național Anticorupție** pentru anul 2024, aprobat prin Ordinul directorului CNA nr. 5 din 18.01.2024, sunt integrate subiecte ce vizează investigarea actelor de corupție și cele conexe corupției. Astfel, în perioada vizată, circa 268 de ofițeri anticorupție au fost instruiți în cadrul a 33 de instruirii, workshop-uri, training-uri organizate la nivel instituțional, inclusiv cu invitarea unor raportori externi.

Pe parcursul perioadei raportate, **Procuratura Generală** informează că au fost realizate 10 instruirii în domeniu investigării și judecării cazurilor de corupție, la care au participat 177 de procurori.

Acțiunea 2.2.3. Stabilirea și menținerea unui cadru eficient și transparent de comunicare cu publicul în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție

În scopul informării publicului și asigurării transparenței în activitatea **Centrului Național Anticorupție**, în perioada anului 2024, au fost elaborate și remise instituțiilor media 293 de comunicate de presă care au fost plasate pe pagina web a instituției, în limbile română și engleză, dintre care:

Figura 11. Categoriile de subiecte abordate în comunicatele de presă

Întru mediatizarea activității CNA și subiecte ce vizează cazuri de corupție investigate, au fost folosite canale de comunicare externă, precum: Facebook - 385 de postări; Instagram – 325; LinkedIn - 214 de postări și Twitter - 214 de postări.

Subsecvent, CNA în anul 2024 a inițiat demersurile necesare pentru configurarea unei noi pagini web oficiale a Centrului Național Anticorupție, menite să întrunească cerințele actuale stabilite autorităților publice centrale, prevăzute exhaustiv în Hotărârea Guvernului nr.728 din 26.09.2023. Totodată, CNA menționează că versiunea actuală a paginii web urmează a fi conservată, iar toată informația aferentă activității și comunicatele de presă emise anterior creării paginii noi va fi păstrată.

Suplimentar celor relatate, CNA a elaborat o nouă Strategie de Comunicare Instituțională a CNA pentru perioada 2025-2029 și Planul de acțiuni, care are drept scop consolidarea imaginii CNA în fața cetățenilor, asigurându-i că instituția este angajată într-un mod transparent, responsabil și apolitic. Actualmente acest document strategic este la etapa consultării și avizării interne.

Procuratura Generală împreună cu susținerea proiectului GIZ (Agenția de Cooperare a Germaniei) în perioada de raport, a elaborat un proiect de act instituțional „*Politica de Comunicare Instituțională a Procuraturii*”. Documentul are ca scop principal dezvoltarea și consolidarea comunicării instituționale, atât pe plan intern, cât și extern. El stabilește prioritățile de comunicare, mesajele cheie, publicul țintă, canalele de difuzare, precum și metodele și instrumentele de interacțiune cu diverse categorii de persoane interesate și consumatori de informații. Politica de comunicare definește Strategia de comunicare pentru perioada 2025-2028 și include un plan de acțiuni pe un an calendaristic, care urmează să fie actualizat periodic (semestrial) pentru a se adapta la necesitățile specifice ale Procuraturii și la evoluțiile interne și externe. Documentul de politici este la faza de avizare și potrivit Procuraturii Generale urmează a fi aprobat în semestrul I al anului 2025.

Prin urmare, acțiunea în cauză în anul de raport 2024, se califică ca fiind în proces de realizare.

Acțiunea 2.2.4. Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executare a hotărârilor de confiscare

Ministerul Justiției raportează că în calitate de autoritate competentă de procesul de elaborare și modificare a cadrului normativ din domeniul justiției și anticorupție, în baza Ordinului Ministrului Justiției nr. 247 din 03.10.2023, a fost creat un Grup de lucru responsabil de elaborarea proiectului de lege privind perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale în baza unei sentințe¹³. În cadrul ședințelor Grupului de lucru (total în 2024 au fost convocate 9 ședințe sub egida MJ) a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care au ca scop perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale) înregistrat cu număr unic 228/MJ/2024¹⁴.

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea executării acțiunilor mai multor documente strategice, precum: PNIA 2024-2028, Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022, în speță acțiunile: 1.2.5. Identificarea și implementarea unor mecanisme corelate cu practica internațională în vederea eficientizării executării hotărârilor de confiscare specială și extinsă, precum și a mecanismelor de vânzare a bunurilor sechestrate; 1.2.7. Revizuirea cadrului legal privind consolidarea capacităților autorităților/ instituțiilor responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale; 1.4.3.

¹³ <https://justice.gov.md/content/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-cu-privire-la-modificarea-unor-acte>

¹⁴ <https://justice.gov.md/content/proiectului-legii-pentru-modificarea-unor-acte-normative-perfectionarea-mecanismului-de>

Elaborarea și implementarea mecanismului de repatriere a bunurilor confiscate peste hotare sau a contravalorii acestora și Planul de măsuri pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), aprobat de către Comisia Națională pentru Integrare Europeană la data de 26 mai 2023, în speță acțiunea: 4.2 Consolidarea mecanismului de gestionare și valorificarea a bunurilor sechestrate, mecanismului de confiscare și executare a confiscării bunurilor pe cauze penale, și calcularea și recuperarea prejudiciului cauzat statului prin infracțiuni.

La 27.11.2024, Guvernul a aprobat proiectul de lege prin care va fi îmbunătățit mecanismul de confiscare a bunurilor provenite din infracțiuni, ceea ce va consolida cadrul legal în domeniul urmăririi, identificării, confiscării și gestionării bunurilor infracționale, precum și responsabilitățile instituțiilor competente, corespunzător Directivei (UE) 2024/1260 privind recuperarea și confiscarea.

Menționăm, că **Centrul Național Anticorupție** (prin intermediul ARBI) a asigurat suplimentar celor relatate de alte entități publice, expertiza internațională a cadrului normativ existent în ce privește concurența sechestrelor și vânzarea bunurilor sechestrate supuse regimului de impozitare cu accize și TVA. Astfel că, propunerile de modificare a cadrului legal pe subiect vizat, urmează a fi recepționate de la experți, analizate și expediate către Ministerului Justiției.

Subsecvent, **Parlamentul** raportează că, în procedura legislativă se află proiectul de lege nr. 349 din 28.11.2024 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale), fiind aprobat în lectura I, la data de 13 decembrie 2024.

Acțiunea 2.2.5. Îmbunătățirea cadrului legal pentru consolidarea capacităților autorităților responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale

Cu referire la îmbunătățirea cadrului legal aferent procesului de capacitate al structurilor instituționale responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale s-a raportat că în perioada dată a fost elaborat un proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale), înregistrat cu număr unic 228/MJ/2024. În acest sens, autoritățile responsabile de elaborarea și promovarea cadrului legal comunică că în prezent acest proiect se află la etapa consultării și definitivării.

Totodată, **Procuratura Anticorupție** menționează despre transmiterea avizului asupra proiectului de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public, transmis spre avizare prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-11376 din 10.10.2024.

Centrul Național Anticorupție (ARBI) raportează cu referire la participarea la mai multe ședințe în cadrul unui grup de lucru create sub egida MJ, în vederea modificării cadrului legal actual în speță: modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Codului de executare, Legii nr. 48/2017, Legii nr. 371/2006 ș.a. Proiectul de lege a fost înregistrat pe platforma parlamentară la data de 28.11.2024 cu nr. 349.

Parlamentul reiterează, că proiectul de Lege nr. 349 din 28.11.2024 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale) a fost aprobat în lectura I la data de 13.12.2024 și urmează a fi dezbătut în lectură finală.

Astfel, Secretariatul constată că proiectul se află la etapa finală de adoptare (pentru lectura a II în Plenul Parlamentului) și califică această acțiune ca fiind în parțial realizată, aceasta urmând să fie monitorizată și în continuare.

Acțiunea 2.3.1. Instituirea instanțelor/ completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe actelor de corupție

Conform informației prezentate de către **Ministerul Justiției**, în Parlament este înregistrată inițiativa Președintelui Republicii Moldova nr. 275 din 28 iulie 2023 și anume proiectul de lege referitor la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative. Proiectul menționat a fost pus în discuție în Planul Parlamentului și adoptată în I lectură la 30 noiembrie 2023. Totodată, acesta a fost supus periodic dezbaterilor și consultărilor publice pe parcursul anului 2024.

Prin Hotărârea Plenului **Consiliului Superior al Magistraturii** nr. 28/3 din 23 ianuarie 2024 s-a dispus începând cu 01 februarie 2024, specializarea sediilor Judecătorei Chișinău, după cum urmează: în materie penală (cauze penale, contravenționale și ce țin de activitatea judecătorului de instrucție) – sediile Buiucani și Ciocana și în materie civilă (cauze civile, contencios administrativ și insolvențabilitate) – sediile Centru, Rîșcani și Botanica. Ulterior, prin Hotărârea CSM nr. 64/6 din 13.02.2024 s-a dispus specializarea judecătorilor Judecătorei Chișinău în domeniul examinării cauzelor penale care au fost trimise în instanța de judecată de către Procuratura Anticorupție, precum și controlul judiciar al procedurilor pre-judiciare pe marginea acestor cauze (cererile, demersurile înaintate de procurorii în Procuratura Anticorupție, plângerile împotriva hotărârilor și acțiunilor/inacțiunilor procurorului în Procuratura Anticorupție etc)¹⁵.

Totodată, se reține că la 03.12.2024 CSM a avizat cu propuneri amendamentul propus pentru modificarea Legii cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și a mai multor acte normative, la demersul Comisiei juridice numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova¹⁶.

Cu referire la acțiunea dată **Parlamentul** a raportat că în procedura legislativă este proiectul de lege nr. 275 din 28.07.2023 cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative. Proiectul a fost aprobat în lectura I la 30.11.2023.

În acest context merită a fi menționat, constatările evidențiate în *„Analiza strategică privind condamnările adoptate, în cursul anului 2022, în cauze de corupție și acte conexe, precum și fapte coruptibile”*¹⁷. Această analiză elaborată de către Centrul Național Anticorupție relevă că marea majoritate a pedepselor pentru comiterea infracțiunilor de corupție se reduc la aplicarea pedepselor pecuniare (amenda), ceea ce diminuează efectul punitiv al legii penale în rândul infracțiunilor grave de corupție și conexe acestora și, în mod indirect, le subclasifică după efect juridic la infracțiuni mai puțin grave, ceea ce este contrar scopului legii penale.

Suplimentar, în anul 2021 a fost publicat Studiul *„Sancțiuni disuasive pentru acte de corupție. Instanțe specializate/complete de judecată anticorupție. Practici internaționale și propuneri pentru Moldova”*¹⁸ realizat cu sprijinul proiectului „Lupta cu corupția prin consolidarea integrității în Republica Moldova”, implementat de PNUD Moldova, cu suportul Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei.

Recomandările Studiului s-au bazat pe analiza standardelor internaționale și a cadrului legal național în domeniul combaterii corupției. Constatările au fost discutate și revizuite în baza schimbului de opinii a experților cu reprezentanții organelor de stat abilitate în domeniu și celor din societatea civilă. Drept

¹⁵ <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/06/64-6.pdf>

¹⁶ <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2024/Avize/241203-001.pdf>

¹⁷ <https://cna.md/libview.php?l=ro&idc=217&id=4865&t=/Studii-si-analize/Analize-strategice-sectoriale/Analiza-strategica-privind-condamnarile-adoptate-in-cursul-anului-2022-in-cauze-de-coruptie-i-acte-conexe-precum-i-fapte-coruptibile>

¹⁸ <https://www.privesc.eu/arhiva/93783/Prezentarea-studiului--Sanctiuni-efective-pentru-infraciunile-de-coruptie--Instanta-complet-de-judecata-anticoruptie--Experiente-internationale-si-pr>

urmare, s-a constatat că în multe țări, acest mecanism permite selectarea celor mai capabili judecători în examinarea cazurilor de corupție și/sau celor care sunt instruiți continuu în specialitate, iar pentru a accelera procesarea cazurilor de corupție, multe jurisdicții impun termene-limită. Astfel de instituții permit partajarea unui număr rezonabil de cazuri per judecător, ceea ce permite procesarea mai rapidă a cazurilor.

În concluzie, din analiza informațiilor expuse, este în continuu pertinentă și indispensabilă necesitatea sporirii capacităților judecătorilor în domeniul examinării cauzelor de corupție, care poate fi soluționată prin crearea unor instanțe de judecată specializate pe examinarea infracțiunilor de corupție și conexe actelor de corupție. Dat fiind faptul că un proiect de act normativ a fost adoptat în prima lectură și urmează să fie supus votului în lectura a doua, precum și că au fost formate complete de judecători specializați pe examinarea cazurilor de corupție, această acțiune pentru anul 2024 se califică ca fiind parțial realizată. Secretariatul Grupului de monitorizare va monitoriza și în continuare evoluția implementării, prin solicitare de informații privind progresele și în anul de raportare - 2025.

Acțiunea 2.3.4 Stabilirea și reglementarea mecanismului de monitorizare a persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public

Pentru asigurarea atribuțiilor noi delegate **Centrului Național Anticorupție**, și anume - monitorizarea persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public, Secretariatul Grupului de monitorizare stabilește că la inițiativa CNA în perioada de referință a fost format Grup de lucru interinstituțional, cu reprezentanții Procuraturii Generale, a Consiliului Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției.

Ca urmare, la data de 13.12.2024 a avut loc ședința on-line a Grupului de lucru, în care au fost abordate subiectele ce vizează:

- reglementarea procedurii de încheiere a acordului judiciar de interes public,
- stabilirea și reglementarea mecanismului de monitorizare a persoanelor juridice,
- identificarea cadrului normativ ce urmează a fi modificat,
- identificarea practicilor europene cu privire la încheierea și monitorizarea acordurilor judiciare de interes public.

Totodată, au fost înaintate demersuri partenerilor de dezvoltare în vederea acordării expertizei în elaborarea mecanismului de monitorizare a persoanelor juridice care au încheiat acord judiciar de interes public.

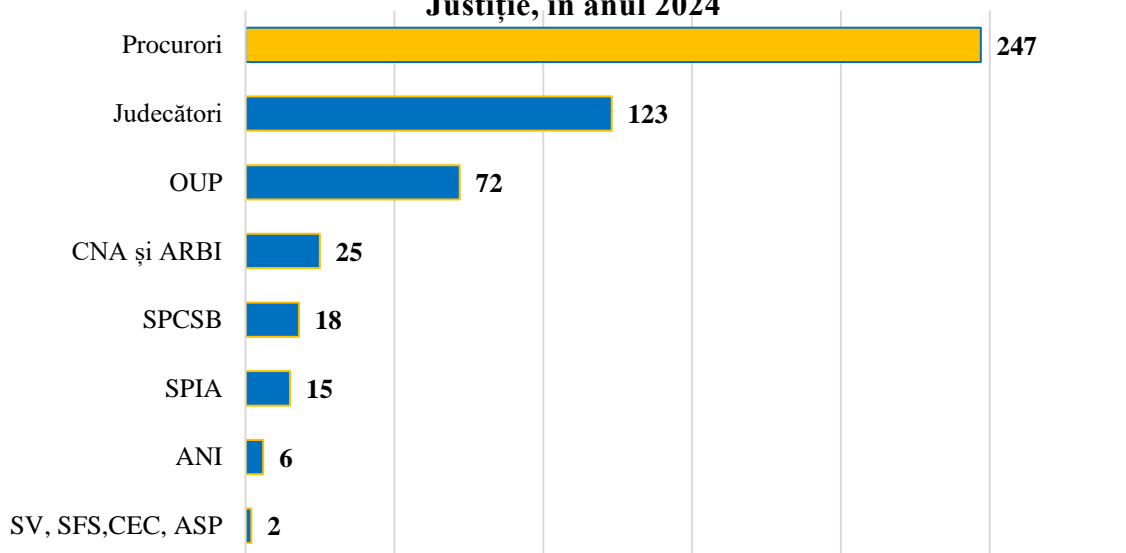
Subsidiar, **Consiliul Superior al Magistraturii** raportează că urmare a solicitării CNA nr. 05/01-19977 din 14.11.2024 cu privire la desemnarea reprezentantului CSM în componența Grupului de lucru înputernicit cu realizarea acțiunii 2.3.4, la 26.11.2024, CSM a desemnat membrul responsabil în componența grupului de lucru indicată fost desemnată o persoană.

Reieșind din informațiile raportate această acțiune se califică ca fiind parțial realizată. Totodată, ținând cont că termenul de realizare a acțiunii este trimestrul IV 2024, Secretariatul Grupului de monitorizare va monitoriza și în continuare evoluția implementării, prin solicitare de informații privind progresele și în anul de raportare - 2025.

Acțiunea 2.3.6 Fortificarea capacităților judecătorilor și ale procurorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe

În vederea consolidării capacităților judecătorilor și ale procurorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției, **Institutul Național al Justiției** pe parcursul anului 2024 a organizat **26** de activități de instruire, conform Planului de formare inițială 2023-2025, fiind instruiți 516 de persoane: **123 judecători, 247 procurori**, 72 ofițeri de urmărire penală, 19 ofițeri CNA și 6 ARBI, 18 inspectori SPCSB, 15 ofițeri de investigație SPIA MAI, câte 2 colaboratori din cadrul Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, Agenției Servicii Publice, Comisiei Electorale Centrale și administratori autorizați, 6 angajați din Autoritatea Națională de Integritate.

Figura 12. **Persoane instruite de către Institutul Național de Justiție, în anul 2024**

Totodată, INJ menționează, că în anul 2024, în cadrul formării inițiale, subiectele ce țin de examinarea cazurilor de corupție și conexe au fost abordate în cadrul submodulelor „*Investigarea infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică*” și „*Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra bunei desfășurări a activității în sfera publică*”, fiind instruiți 30 de candidați la funcția de judecător și 15 candidați la funcția de procuror.

Subsidiar, **Consiliul Superior al Magistraturii** raportează că în vederea consolidării capacităților sistemului judecătoresc, CSM a asigurat delegarea judecătorilor la seminarele de instruire continuă organizate de INJ pe parcursul anului 2024, printre care:

- „*Recuperarea bunurilor infracționale. Aspecte practice la aplicarea confiscării*”,
- „*Particularitățile investigării și judecării infracțiunilor de corupție și conexe. Aspecte dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale și a CtEDO*”,
- „*Particularitățile investigării și judecării cauzelor penale pe infracțiuni privind spălarea banilor și îmbogățire ilicită*”.

Acțiunea 2.3.7 Dezvoltarea capacităților avocaților cu privire la asistența acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe

Conform raportului prezentat de către **Institutul Național al Justiției**, în perioada anului 2024 au fost organizate **19** instruirii cu privire la asistența acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe, fiind instruiți circa 410 persoane dintre care **138 avocați**, 130 procurori, 84 ofițeri de urmărire penală și 58 judecători.

Totodată, **Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat** menționează că, în perioada de referință a fost instituită lista avocaților specializați care acordă asistență juridică garantată de stat persoanelor victime ale infracțiunilor, care periodic este actualizată, iar prin Hotărârea CNAJGS nr. 10 din 26.01.2024, au fost aprobate „*Standarde de calitate ale activității avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat victimelor infracțiunilor și victimelor violenței în familie în procesul obținerii măsurilor de protecție*”.

Acțiunea 2.4.2 Instruirea judecătorilor și a procurorilor privind procedura de examinare a cauzelor cu implicarea avertizorilor de integritate

În anul 2024 **Institutul Național al Justiției** nu a realizat instruirii privind procedura de examinare a cauzelor cu implicarea avertizorilor de integritate. Totodată, acțiunea 2.4.2, a fost planificată pentru anul 2025. Astfel, prin Hotărârea Consiliului Național al Justiției nr. 22/1 din 11.12.2024, a fost aprobat Planul modular de formare continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2025, în care a fost prevăzută instruirea la subiectul „*Particularitățile investigării și judecării cauzelor penale cu implicarea avertizorilor de integritate*”.

Procuratura Generală raportează, în perioada vizată, participarea unui procuror la instruire „*Măsuri de protecție a avertizorilor de integritate și dezvăluirea încălcărilor legii în cadrul entităților publice și private în Republica Moldova*”.

Astfel, ținând cont că termenul de realizare final este anul 2028, acțiunea urmând să fie analizată în progres, iar pentru anul 2024 se califică ca fiind în proces de realizare.

Acțiunea 2.4.3 Întreprinderea acțiunilor în vederea fortificării mecanismului de aplicare a sechestrelor

În perioada de raportare, **Procuratura Generală** a elaborat și remis procurorilor din procuraturile specializate și teritoriale, Instrucțiunea nr.15-15d/24-285 cu caracter general privind aplicarea uniformă de către procurori a normelor imperative privind punerea sub sechestru și confiscarea specială a bunurilor utilizate sau destinate pentru săvârșirea infracțiunilor de organizare a migrației ilegale și altor infracțiuni generatoare de venituri ilicite, și Instrucțiunea nr. 11-12d/24-31 privind necesitatea aplicării procedurii de valorificare anticipată a bunurilor infracționale confiscate. Suplimentar, PG a instruit procurorii din procuraturile teritoriale și specializate să aplice procedura de valorificare anticipată a bunurilor infracționale sechestrate, precum și să întreprindă măsuri pentru urmărirea, sechestrarea și confiscarea bunurilor, valorilor destinate, utilizate sau rezultate din infracțiunile de organizare a migrației ilegale.

Totodată, Procuratura Anticorupție în perioada anului 2024 a aplicat **80 de sechestre** confirmate prin încheieri judecătorești.

Centrul Național Anticorupție în decursul anului 2024 a înainta instanței de judecată **101 demersuri** cu privire la aplicarea sechestrelor. Valoarea totală a bunurilor indisponibilizate în perioada anului 2024 fiind de **1.304.918.729,67 lei**, dintre care:

Tabelul 2. Sechestre aplicate de ARBI

<i>Sechestre aplicate de ARBI în anul 2024</i>	1.302.012.150,41 lei	
	1.291.767.039,67 lei autorizate de judecătorul de instrucție	10.245.110,74 lei în proces de autorizare de către judecătorul de instrucție
<i>Sechestre aplicate la finele anului 2023 și reflectate în evidența ARBI în anul 2024</i>	1.191.353,81 lei	
<i>Sechestre aplicate de ARBI și respinse de judecătorul de instrucție</i>	1.715.225,45 lei	

Totodată, în vederea fortificării mecanismului de aplicare a sechestrelor în perioada anului 2024, ofițerii ARBI din cadrul CNA, au participat în calitate de membri în grupul de lucru creat sub egida MJ, scopul căruia a fost modificarea cadrului legal actual, în speță: modificarea Codului penal, Codului de procedură penală, Codului de executare, Legii nr. 48/2017, Legii nr. 371/2006. Proiect care a fost înregistrat pe platforma Parlamentară cu nr. 349 din 28.11.2024.

În cadrul **Ministerului Afacerilor Interne**, subdiviziunile specializate ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră au aplicat un total de **21 de sechestre** pentru asigurarea executării acțiunii civile, inclusiv mijloace de transport în valoare de aproximativ 110 000 Euro și 4 bunuri imobile în Republica Elenă (Grecia).

Serviciul Vamal, pe parcursul perioadei de raportare, a gestionat cauze penale în cadrul cărora au fost autorizate **17 sechestre**, aplicându-se sechestru asupra unor bunuri în valoare totală de 856 114 dolari SUA, 13 700 Euro și 3 349 312,79 Lei. Totodată, au fost transferate în proprietatea statului bunuri estimate la 109 003,00 lei, precum și mijloace bănești în valoare de 30 000 dolari SUA, 38 600 Euro, 51 000 hrivne ucrainene și 752 lire turcești.

Acțiunea 2.5.1 Consolidarea relațiilor de cooperare cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale în vederea cultivării integrității, prevenirii și combaterii corupției, recuperării bunurilor infracționale

În perioada de raportare **Centrul Național Anticorupție** a încheiat 2 Acorduri de cooperare (cu Agenția Națională a Ucrainei pentru Identificarea, Urmărirea și Administrarea Activelor Provenite din Corupție și alte infracțiuni (ARMA) și cu Parchetul European (EPPO)).

La fel, au fost organizate 70 deplasări peste hotare ale ofițerilor anticorupție ai CNA, prin reprezentarea instituției în cadrul conferințelor, vizite de studiu, mese rotunde, reuniuni ale experților etc., pe domenii precum: recuperarea și confiscarea bunurilor infracționale; criminalitate organizată; spălarea banilor; integritatea în afaceri; protecția avertizorilor de integritate; desfășurarea investigațiilor financiare.

Suplimentar, se comunică că implicarea CNA în procesul de screening bilateral împreună cu alte entități publice centrale, a fost una din prioritățile instituționale în 2024 pentru a asigura procesul de aderare a țării noastre la Uniunea Europeană. În acest sens, CNA a acordat suport la fiecare solicitare a entităților publice în vederea elaborării „Măsurilor anticorupție” pe toate cele 33 de capitole de negocieri stabilite în colaborare cu Comisia Europeană. Astfel, în 2024 CNA a participat și a realizat următoarele sarcini:

Tabelul 3. Sarcinile realizate de către Centrul Național Anticorupție pe filiera cooperării internaționale

Acțiunea	Nr. de participări și răspunsuri
1. Reuniuni de Screening explicativ	6
2. Reuniuni de Screening Bilateral	12
3. Ședințe de lucru/ preparatorii	117
4. Solicitări ce vizează cooperarea internațională	165
5. Ședințe de simulare a PPT	34
6. Instruiri tematice	14

Ministerul Afacerilor Externe comunică cu referire la acțiunea în cauză că Grupul de experți pentru combaterea corupției a Consiliului Europei (GRECO), în martie 2024 a publicat Raportul de Evaluare din runda a 5-a privind Republica Moldova, prin care a fost evaluată eficiența măsurilor implementate pentru prevenirea și combaterea corupției în funcțiile executive de vârf, precum: Președintele, Prim-ministrul, Viceprim-miniștrii, Miniștrii, Secretarii de Stat, Secretarul General al Guvernului, Secretarul General al Președinției, Consilierii prezidențiali și ministeriali, precum și membrii personalului Poliției și ai Poliției de Frontieră. GRECO recunoaște că Moldova a dezvoltat un cadru instituțional de integritate, format din Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate (ANI) și Procuratura Anticorupție. De asemenea, există un documente strategic național în domeniul integrității și anticorupție (Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028). La fel, există un cadru legal privind integritatea care include mai multe prevederi ce reglementează evaluarea integrității instituționale, gestionarea riscurilor de corupție instituțională, declararea și verificarea averilor și intereselor personale etc. La fel, este apreciabil că există o nouă Lege privind accesul la informațiile de interes public care a intrat în vigoare în ianuarie 2024, la fel, o nouă Lege privind protecția avertizorilor de integritate adoptată în luna octombrie 2023.

Totodată, Raportul identifică mai multe domenii care necesită îmbunătățiri. Astfel, autoritățile ar trebui să adopte un Cod de conduită pentru persoanele care dețin funcții executive înalte (PTEF), care să acopere toate aspectele relevante privind integritatea și să instituie un mecanism credibil și eficient de monitorizare și aplicare a acestuia. De asemenea, trebuie să fie organizate sesiuni de instruire dedicate, pentru creșterea conștientizării, și să se asigure consiliere confidențială pentru PTEF.

Autoritățile urmează să raporteze înapoi către GRECO cu privire la implementarea celor 25 de recomandări până la 30 iunie 2025, pentru ca nivelul de conformitate al țării să poată fi evaluat.

Totodată, în cadrul celei de-a 98-a sesiuni plenare a Grupului de experți pentru combaterea corupției a CoE din 18 - 22 noiembrie 2024, a avut loc examinarea și adoptarea celui de-al 3-lea raport interimar de evaluare a conformității R. Moldova, în cadrul runde a 4-a de evaluare a GRECO, care vizează respectarea de către Republica Moldova a celor 18 recomandări cuprinse într-un raport de evaluare privind prevenirea corupției în rândurile membrilor parlamentului, judecătorilor și procurorilor. În raport, GRECO concluzionează că Republica Moldova a implementat/tratat în mod satisfăcător treisprezece dintre cele optsprezece recomandări cuprinse în Raportul de evaluare a runde a patra (în raportul precedent doar 6 au fost implementate satisfăcător). Din cele 5 recomandări rămase, patru au

fost parțial implementate, iar una nu a fost implementată pentru comparație în raportul precedent 10 erau parțial implementate și 2 neimplementate¹⁹.

Acțiunea 2.5.2 Eficientizarea schimbului de informații cu organizațiile/ instituțiile străine, regionale și internaționale, în domeniul investigării actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție, a faptelor coruptibile, inclusiv al recuperării bunurilor infracționale

Pe parcursul anului 2024, în cadrul investigațiilor actelor de corupție și a celor conexe actelor de corupție, **Procuratura Anticorupție** a semnat cu statul Francez, prin intermediul Eurojust, **un Acord de constituire a echipei comune de investigație**. În cadrul acestei echipe comune de investigație, au fost efectuate 5 ședințe de coordonare dintre părți.

În perioada de raport, **Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale** a semnat **5 Acorduri de constituire** și **2 Acorduri de prelungire a echipelor comune de investigații** cu reprezentanții organizațiilor/instituțiilor străine, regionale și internaționale prin intermediul INTERPOL.

Totodată, în 2024 au fost prelungit termenul de acțiune al **Acordului echipei comune de investigație** încheiat anterior cu Letonia, în cadrul investigației denumite generic ”frauda bancară”. În cadrul acestei echipe, pe parcursul anului 2024, procurorii din Republica Moldova au participat la 2 ședințe de coordonare.

Subsidiar, a fost semnat Memorandum de Înțelegere între **Centrul Național Anticorupție** și Agenția Națională de Identificare, Urmărire și Administrare a Activelor Provenite din Corupție și alte Crime (ARMA) din Ucraina. Cooperarea se va concentra pe două tipuri de activități: 1. organizarea de seminare care acoperă subiecte de interes pentru participanți în domeniile lor de competență și 2. organizarea de forumuri specializate care vor combina interesele participanților în cadrul mandatelor lor.

Un alt Acord de cooperare a fost semnat între Centrul Național Anticorupție și Parchetul European (EPPO). Acordul va permite EPPO și CNA să facă schimb de informații, expertiză și resurse pentru a contribui mai eficient la investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor transfrontaliere și obținerea de către conducerea CNA a accesului la platforma EPPO box a Parchetului European.

Într-o altă ordine de idei, în anul 2024 procurorii au participat la activități cu caracter internațional ce vizează subiectul luptei cu corupția: vizite de studiu – 24 procurori; ateliere de lucru – 19; conferințe internaționale (2 conferințe) la care au participat - 11 procurori; ședințe de lucru în rețelele de profil cu participarea a 13 procurori. Totodată, **Procuratura Generală** raportează că a primit spre executare din partea altor state 6 cereri de comisie rogatorie formulate pe cauze de corupție. La fel, pe cauze de corupție au fost transmise altor state spre executare 17 cereri de asistență.

Cu referire la bunuri infracționale identificate și indisponibilizate în afara țării, Procuratura Generală raportează:

- În perioada 09-11 ianuarie 2024 în cadrul unui dosar penal, procurori și ofițeri din cadrul Procuraturii Anticorupție, în comun cu ofițerii din cadrul ARBI, de comun cu angajații Poliției Naționale a Franței, au efectuat perchezițiilor pe teritoriul Republicii Franceze, în contextul executării cererilor de asistență juridică internațională în materie penală. În rezultatul perchezițiilor efectuate au fost ridicate mijloace financiare (92 000 euro și 3 000 franci

¹⁹ Republic of Moldova – Publication of the Third Interim Compliance Report on the Republic of Moldova - Group of States against Corruption

- elvețieni), urmând a fi stabilită originea banilor, cu ulterioara aplicare a sechestrului, suporturi tehnice, telefoane și mai multe documente pentru a fi cercetate în cadrul cauzei penale.
- Într-un alt caz, Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Central a formulat și transmis prin intermediul Procuraturii Generale în adresa autorităților competente ale României, 2 cereri de comisie rogatorie prin care s-a solicitat punerea sechestrului pe mai multe conturi în valoare totală de circa 1,5 mln. euro și pe bunuri imobile. Drept rezultat, autoritățile române au aplicat sechestrul asupra unor terenuri intravilane.
 - Într-un alt caz penal (cu asistența autorităților din alte jurisdicții) au fost identificate bunuri provenind din schema transnațională de spălare de bani, în valoare de aproximativ 190 milioane USD. Pe baza probelor administrate de Procuratura Anticorupție, inclusiv în cauzele penale în care au fost recunoscuți vinovați judecătorii care au pronunțat hotărâri ilegale, o jurisdicție străină a înghețat deja conturi bancare în valoare de peste 100 milioane USD și urmează să fie aplicate sechestre în valoare de 40 milioane USD și 50 milioane USD înalte două jurisdicții.

Totodată, **Procuratura Anticorupție** menționează suplimentar că, în cadrul echipelor comune de investigații (constituite prin intermediul EUROJUST), au fost expediate/recepționate solicitări și primite răspunsuri, în perioada anului 2024, într-un număr total de - 28 interacțiuni.

Cu referire la acțiunea 2.5.2 **Agencia de Recuperare a Bunurilor Infractionale** din cadrul CNA, raportează că a efectuat schimbul de informații în total pe 121 solicitări/84 răspunsuri. Complementar, ARBI informează că au fost aplicat sechestre peste hotare, în valoare totală de 27 mln. lei.

Acțiunea 2.5.3 Implementarea prevederilor tratatelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției

Cu referire la implementarea prevederilor tratatelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției **Centrul Național Anticorupție** raportează recepționarea, completarea și expedierea a 9 chestionare, care au fost solicitate de la diverse structuri organizaționale internaționale de cooperare, precum: INTERPOL – 2, EUROPOL – 1, EPAC – 1, OECD – 3, UNODC – 2.

La fel, CNA a participat în cadrul mai multor procese de evaluare al Republicii Moldova de către organizațiile internaționale, precum:

- Evaluarea Indicatorilor de Integritate Publică, scopul căruia este de a oferi date pertinente privind punctele forte și punctele slabe ale sistemului de integritate și anticorupție din statul nostru.
- Runda a V-a de monitorizare a programului subregional „PAA de la Istanbul”, care prevede monitorizarea politicilor, legislației, instituțiilor și practicilor aplicate, în vederea stabilirii conformității acestora cu indicatorii OCDE/ACN. La moment actual, OCDE/ACN desfășoară runda ulterioară de evaluare a Republicii Moldova („follow-up”) în cadrul celei de-a V-a Runde de monitorizare a programului subregional „PAA de la Istanbul”, iar publicarea Raportului de evaluare al Republicii Moldova este planificată în luna iulie 2025.

Suplimentar, **Procuratura Generală** raportează că Republica Moldova în 2024 s-a aflat în procedură de conformitate în cadrul runde a IV-a de evaluare GRECO cu genericul ”*prevenirea corupției în rândurile parlamentarilor, judecătorilor și procurorilor*”. Anterior, raportul secund intermediar de conformitate a fost adoptat de GRECO în martie 2023. Astfel, GRECO a concluzionat că Moldova a implementat satisfăcător 6 din 18 recomandări, 10 recomandări parțial implementate și 2 au rămas neimplementate. În continuare GRECO a decis ca Republica Moldova să prezinte către 31 martie 2024

raportul de progres în implementarea recomandărilor neimplementate, care ulterior a fost prelungit până la 31 mai 2024.

În data de 22 noiembrie 2024, în cadrul celei de a 98-a reuniuni plenare GRECO, a fost adoptat cel de-al treilea raport interimar de conformitate a Republicii Moldova în cadrul runde a IV-a de evaluare GRECO (prevenirea corupției în rândul parlamentarilor, judecătorilor și procurorilor). Urmare a autorizării, raportul a fost publicat în data de 28 noiembrie 2024 pe site-ul oficial al GRECO.²⁰ Adoptarea acestui raport de monitorizare încheie cea de-a IV-a rundă a procedurii de conformitate în ceea ce privește Republica Moldova.

Referitor la runda a V-a de evaluare a Republicii Moldova (prevenirea corupției și promovarea integrității în guvernele centrale și în cadrul agențiilor de punere în aplicare a legii), acesta a fost adoptat în cadrul reuniunii plenare GRECO nr. 95 din 1 decembrie 2023, fiind publicat în data de 12 martie 2024²¹. Republica Moldova a recepționat 25 recomandări, pe care urmează să le raporteze cel târziu, referitor la nivelul de implementare, la sfârșitul lunii septembrie 2025.

Cu referire la activități și evenimente Procuratura Generală raportează participarea la:

- Cea de a 96-a reuniune plenară a comitetului GRECO al Consiliului Europei (Grupul de State împotriva Corupției).
- Cea de-a 97-a sesiune plenară a Comitetului Consiliului Europei, GRECO.
- Cea de-a 98-a sesiune plenară a Comitetului Consiliului Europei, GRECO.

Acțiunea 2.5.4 Cooperarea și schimbul de informații privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile externe oferite de Uniunea Europeană, de corupție și alte acte conexe, care pot prejudicia interesele financiare ale Uniunii Europene

În perioada de raportare, **Centrul Național Anticorupție** a recepționat și expediat către Oficiul European de Luptă Antifraudă: 3 solicitări recepționate (aferele investigațiilor OLAF); 1 - notificare expediată (către OLAF) referitoare la delapidarea mijloacelor externe a fondurilor UE.

Totodată, a fost asigurată participarea la Conferința Oficiilor de Coordonare Antifraudă (AFCOS) - 2024 în or. Bruxelles, Belgia, la data de 15-16.10.2024. Iar de la Parchetul European a fost obținut, de către conducerea CNA, accesul la platforma EPPO box a Parchetului European (EPPO).

Totodată, **ARBI** raportează că pe parcursul anului 2024, nu a examinat delegații pe cazurile delapidării fondurilor externe.

Cancelaria de Stat în calitate de autoritate națională pentru programele de cooperare interregională, transfrontalieră și transnațională finanțate de Uniunea Europeană raportează că, în 2024 a examinat Programul Operațional Comun România–Republica Moldova 2014-2020, în cadrul căruia a identificat unele suspiciuni de neconformitate a utilizării mijloacelor financiare. În rezultat, a transmis 2 solicitări organelor de drept întru examinarea acestora conform competenței, iar în alt caz ce vizează lucrări de restaurare a unui monument istoric Ministerul Culturii a comunicat că Consiliul Raional Soroca și Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor și-au asumat responsabilitatea elaborării unui raport de expertiză tehnică asupra obiectelor restaurate, precum și propunerea de soluții de conservare, în termen de 12 luni (începând cu iulie 2024).

Suplimentar, **Procuratura Generală** raportează la această acțiune că a primit spre executare din partea Procurorului European Delegat din partea României la EPPO - 2 cereri de comisie rogatorie cu

²⁰ <https://rm.coe.int/grecorc4-2024-13-final-eng-3rd-interim-republic-of-moldova-public/1680b29b9d>

²¹ <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-i/1680aec9a5>

solicitarea de a fi audiați martori din Republica Moldova, într-un caz de fraudare de fondurile europene și spălarea de bani comis de persoane juridice din România. Aceste cereri au fost executate deplin. Cât privește cooperarea cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), pe parcursul anului 2024, **Procuratura Anticorupție** a avut schimb reciproc de informații, în cadrul unei investigații de delapidare de fonduri din cadrul unui proiect.

OBIECTIVUL GENERAL 3.

Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral și majoritar de stat

Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.3. Eficientizarea mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat, până în anul 2028.

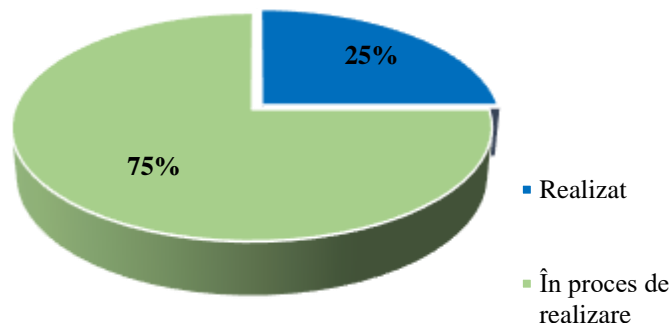
Elementul cheie al acestui obiectiv general îl constituie asigurarea consolidării standardelor de transparență în sfera antreprenoriatului, promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat precum și dezvoltarea mecanismului de transparență în acordarea ajutoarelor de stat.

Din totalul celor 13 acțiuni planificate conform Planului de acțiuni al Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, în anul 2024 au fost supuse monitorizării gradului de implementare 4 acțiuni, dintre care: 1 acțiune este calificată ca realizată, 3 sunt în proces de realizare.

Se menționează că din cele 79 de entități din administrarea Agenției Proprietății Publice care își desfășoară activitatea economică în regim ordinar, 27 de entități

cu capital integral sau majoritar de stat au raportat către Secretariatul Grupului de monitorizare, pentru anul 2024, gradul de realizare a acțiunilor din Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024–2028.

Figura 13. Pondere de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 3, pentru anul 2024

Acțiunea 3.1.4 Elaborarea/actualizarea Registrului riscurilor, care va include și riscurile de fraudă și corupție, și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificate

Analizând toate rapoartele remise cu referire la acțiunea 3.1.4 Secretariatul a constatat că din cele 27 de entități cu capital integral sau majoritar de stat care au raportat în 2024, **18** entități cu capital de stat au aprobat și au publicat Registrul riscurilor, care includ și riscurile de fraudă și corupție, dar **9** entități au raportat că nu îl dețin în 2024, dar planifică să îl aprobe în anul 2025.

Secretariatul Grupului de monitorizare, stabilește că registrele riscurilor reprezintă un instrument esențial în gestionarea și minimizarea expunerii la riscuri, inclusiv la cele legate de corupție. Iar aspectele care evidențiază importanța registrelor pentru sectorul privat sunt:

- *Identificarea și evaluarea sistematică a riscurilor*: Registrele riscurilor permit companiilor să identifice punctele vulnerabile din procesele lor operaționale și să evalueze nivelul de risc asociat fiecărui aspect, inclusiv riscurile de corupție. Acest proces sistematic ajută la evidențierea zonelor în care pot apărea practici neetice sau nereguli.
- *Prioritizarea resurselor și a măsurilor de control*: Prin cuantificarea riscurilor, companiile pot aloca resursele necesare pentru a implementa măsuri de control și politici preventive adecvate. Astfel, se asigură că eforturile se concentrează pe zonele cele mai vulnerabile, reducând potențialul de expunere la incidente de corupție.
- *Transparență și responsabilitate*: Un registru al riscurilor bine structurat facilitează monitorizarea continuă și raportarea internă, contribuind la o cultură organizațională bazată pe transparență și responsabilitate. Conformitate cu reglementările și standardele internaționale: Implementarea unui astfel de instrument contribuie la îndeplinirea cerințelor de conformitate impuse de autorități și standarde internaționale, demonstrând angajamentul companiei față de etică și integritate în afaceri.
- *Îmbunătățirea proceselor decizionale*: Prin evidențierea riscurilor potențiale, registrele permit conducerii să ia decizii informate și să dezvolte strategii adaptate contextului specific al organizației. Acest lucru poate conduce la optimizarea proceselor interne și la reducerea vulnerabilităților asociate corupției.

În concluzie, registrele riscurilor nu sunt doar instrumente de identificare a amenințărilor, ci reprezintă un pilon esențial al managementului de integritate în sectorul privat. Ele contribuie la crearea unui mediu de afaceri sigur și etic, unde riscurile sunt monitorizate activ, iar măsurile de prevenire și control sunt implementate pro-activ pentru a proteja organizația împotriva corupției.

Acțiunea 3.1.5 Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și ale Codului de governanță corporativă a întreprinderilor publice

Agencia Proprietăți Publice informează Secretariatul Grupului de monitorizare despre publicarea pe pagina sa oficială a Raportului anual al întreprinderii publice²² (inclusiv situațiile financiare anuale) și a informației privind componența organelor de conducere și control²³. La fel, APP comunică că a publicat în 2024:

- planul de achiziție publice,
- procedurile de achiziție publice a bunurilor,
- lucrările și a serviciile (pentru întreprinderi de stat și municipale)²⁴;
- informații referitoare la executarea contractelor de achiziții publice (pentru întreprinderi de stat și municipale)²⁵.

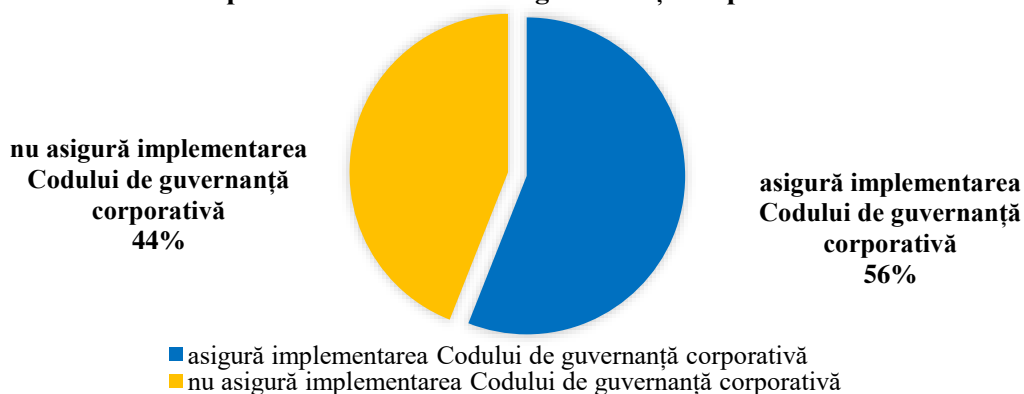
²² <https://app.gov.md/>

²³ <https://app.gov.md/administrarea-corporativa/#companies>

²⁴ <https://app.gov.md/transparenta-si-buna-guvernanta/#rapoarteAgent>

²⁵ https://app.gov.md/wp-content/uploads/2024/08/Raport-achizitii_semestru-I.pdf

Figura 14. Ponderea entităților cu capital majoritar de stat care asigură implementarea Codului de guvernare corporativă

Totodată, se comunică că în 2024, APP nu a desfășurat tranzacții de proporții. Suplimentare, analizând rapoartele remise de către întreprinderile de stat și cele municipale Secretariatul constată implementarea cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și adoptarea și implementarea Codului de guvernare corporativă a întreprinderilor publice, de către **15** entități cu capital integral sau majoritar de stat, care au raportat în perioada 2024, iar **12** entități au raportat că sunt în proces de conformizare și de implementare a acțiunii în cauză sau nu o au prevăzută în planurile de integritate al instituțiilor.

Astfel, mai sus este redată ponderea entităților cu capital integral sau majoritar de stat care asigură implementarea codului de guvernare corporativă.

Acțiunea 3.2.2 Consolidarea și promovarea standardelor de integritate prin stabilirea unui sistem de premiere a integrității în sectorul privat

În vederea consolidării și promovării standardelor de integritate, la data de 05.07.2024, **Camera de Comerț și Industrie** a Republicii Moldova în colaborare cu **Centrul Național Anticorupție** și Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova a organizat concursul „*Marca comercială a anului 2024*”. În cadrul acestui concurs, CNA a fost partener și a asigurat consilierea companiilor private care au aplicat la concurs, în vederea informării și promovării politicilor de integritate în sectorul privat. Cu referire la nominalizarea „*Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat*” ca parte a concursului dat, se menționează că au fost desemnați 6 învingători (din companii mici, mijlocii și mari).

Suplimentar, CCI informează că criteriile de selectare aferente standardelor de integritate au fost revizuite și actualizate, și aprobate de către CCI, printre care se enumeră:

- Codul de etică/conduită – elaborat și implementat;
- Raportarea neregulilor la locul de muncă și protecția avertizorilor de integritate - mecanism elaborat și implementat;
- Mecanism de raportare și soluționare a conflictelor de interese – elaborat și implementat;
- Proceduri de declarare, evaluare și evidentă a cadourilor, serviciilor, avantajelor, meselor festive etc. - adoptate și implementate;
- Funcția de consilier de conformitate - instituită (sau sub forma unei subdiviziuni cu atribuții similare);
- Instruiri/formare profesională în domeniul integrității și anticorupție;
- Respectarea restricțiilor și limitărilor stabilite pentru foștii agenți publici - asigurat;
- alte documente ori informație relevantă domeniul de integritate în afaceri.

În cadrul Concursului „Marca Comercială a Anului”, a fost oferit Premiul Integrității companiilor câștigătoare la nominalizarea „Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat”, și anume: SA. ORANGE, SA. MOLDCCELL, SRL. METRO, SA. KAUF LAND, SA. COCA-COLA și SA. CET-Nord.

Totodată, Secretariatul Grupului de monitorizare constată că concursul dat este planificat să fie desfășurat și în anul 2025, anunțul de participare fiind deja publicat.

Acțiunea 3.2.3 Încurajarea preluării de către companii a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001

În perioada anului 2024, **Centrul Național Anticorupție** a organizat sesiuni de informare în cadrul a 7 companii, total fiind organizate și desfășurate 13 sesiuni informative la care au participat circa 678 de angajați, în cadrul acestora s-a discutat despre importanța implementării sistemului de management anti-mita - SM ISO 37001.

Tabelul 4 Sesiunile informative desfășurate în sectorul privat

7 instruirii organizate la SRL „Chișinău Gaz”	420 angajați
S.A. CET – Nord	110 angajați
Compania FELICIA Healthcare Group	70 angajați
Federația Moldovenească de Fotbal	20 angajați
Asociației Femeilor Antreprenoare din Moldova	20 angajați
S.A. Drumuri Orhei	20 angajați
Î.S. „Portul Fluvial Ungheni și Giurgiulești”	18 angajați

Standardul ISO 37001 este conceput pentru a ajuta organizațiile în lupta împotriva corupției, stabilind o cultura a integrității și transparenței care vor contribui la implementarea controalelor adecvate de detectare a mitei și de reducere a riscurilor aferente.

Complementar, din numărul total de entitățile cu capital integral sau majoritar de stat care au raportat pentru anul 2024, doar Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” a fost recertificat, în anul 2024, conform cerințelor standardul internațional ISO 37001, de către Organismul de certificare RINA SIMTEX.

Totodată, CNA informează despre 2 companii private care sunt în proces de inițiere a implementării sistemului de management anticorupție SM ISO 37001.

Astfel, această acțiune se califică ca fiind în proces de realizare, urmând să fie monitorizată de către Secretariatul Grupului de monitorizare până în anul 2028, potrivit Planului de acțiuni.

OBIECTIVUL GENERAL 4.

Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale

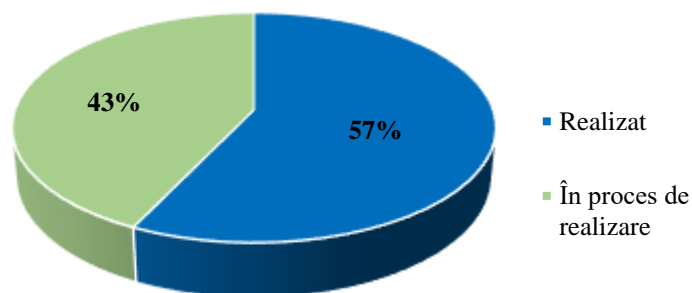
Obiectivul specific 4.1. *Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și față de cele conexe acestora în rândul populației, până în anul 2028.*

Obiectivul specific 4.2. *Sporirea angajamentului civic prin raportarea de către cetățeni a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a practicilor ilegale, până în anul 2028.*

Atât prevenirea, combaterea dar și raportarea actelor de corupție la toate nivelele reprezintă o premisă fundamentală pentru consolidarea mecanismelor democratice, sporirea încrederii în actul de justiție, aprecierea corectă a valorilor sociale și mai ales, pentru buna funcționare a instituțiilor publice. Astfel, realizarea Obiectivului general 4 va contribui atât la sporirea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției în rândul populației, cât și la creșterea angajamentului civic prin raportarea promptă a actelor de corupție și a practicilor ilegale.

Potrivit Planului de acțiuni al Programului, Obiectivul general 4, conține total 7 acțiuni, toate 7 fiind inițiate spre raportate și monitorizare în anul 2024. Din totalul acțiunilor se califică: realizate – 4 acțiuni și în proces de realizare - 3 acțiuni.

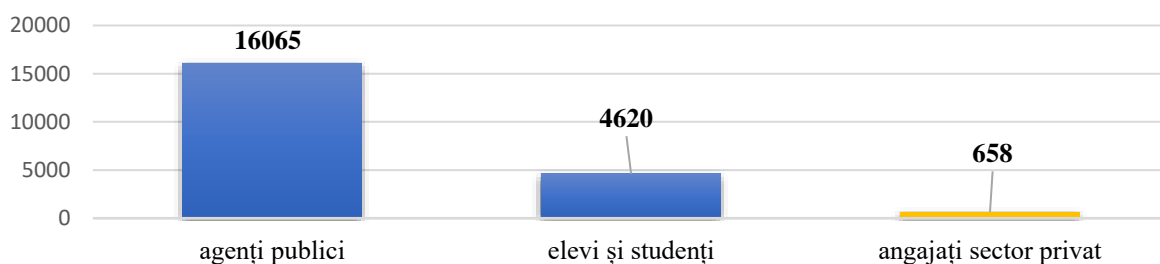
Figura 15. Ponderea de realizare a acțiunilor din Obiectivul General 4, pentru anul 2024

Acțiunea 4.1.1 Sporirea gradului de educare, sensibilizare anticorupție și de promovare a integrității în rândul cetățenilor

În scopul de sensibilizare a publicului larg cu privire la prevenirea și combaterea actelor de corupție, precum și de promovare a integrității la nivel național, **Centrul Național Anticorupție** utilizează diverse metode și instrumente de informare și educare, printre care: prezentări PPT, spoturi video, infografice, materiale informative/pliante, studii de caz, prezentarea statisticilor, analize strategice, rapoarte de evaluare/analitice, spețe și lucru în grup.

Figura 16. Numărul persoanelor instruite de către CNA în anul 2024

Prin urmare, în perioada de raport, CNA a desfășurat total **327** evenimente, la care au participa **21.345** de persoane, dintre acestea 80% au fost organizate și desfășurate în cadrul entităților publice (sesiuni dedicate sectorului public), 17% din activități au fost destinate cetățenilor (educarea socială anticorupție pe diverse categorii, cu accent pe tineri) și 4% au fost organizate și desfășurate în cadrul sectorului privat. Astfel, analizând datele prezentate, această acțiune se califică realizată pentru anul 2024.

Acțiunea 4.1.2 Implicarea voluntarilor anticorupție ai Centrului Național Anticorupție în acțiunile de promovare a integrității și de consolidare a intoleranței față de corupție

Realizarea activităților de voluntariat anticorupție în proiectele educaționale derulate de către **Centrul Național Anticorupție**, reprezintă un instrument de prevenire a corupției și promovare a integrității în toate sferele sociale, în mod special în comunitățile de tineret. În acest sens, pentru perioada de raport au fost desfășurate - **187 de activități** organizate cu implicarea totală a **65 de voluntari** anticorupție, care la rândul său au implicat și au instruit alte **5.351** de cetățeni din Republica Moldova.

Mai exact, în luna ianuarie-februarie 2024, în cadrul demarării Campaniei de informare și sensibilizare „*Integritate: credibilitate în sistemul educațional*” și „*Fără corupție la BAC*” voluntarii anticorupție în colaborare cu Direcția educație anticorupție din CNA au desfășurat activități de informare cu genericul „*Integritate VS Corupție*” pentru elevii Liceului Teoretic „Constantin Stere”, din or. Soroca (cu implicarea a 2 voluntari), a Liceului Teoretic „Ștefan cel Mare”, or. Șoldănești (cu implicarea a 2 voluntari) și a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”, Căușeni (cu implicarea unui voluntar).

De asemenea, în luna februarie 2024 a fost inițiată Platforma de instruire internă pentru voluntarii anticorupție ai CNA care are drept scop îmbunătățirea abilităților tinerilor în domeniul promovării culturii integrității. La aceste evenimente au participat 25 de voluntari.

Suplimentar, în 2024 doi voluntari anticorupție ai CNA au participat, în comun cu reprezentanții CNA la o emisiune TV ”Telemagazin” cu subiectul: Platforma de instruire internă pentru voluntarii anticorupție.

La distanță, au fost desfășurate 3 ediții a jocului educativ Quiz Pro-Integritate cu subiectul „Corupția și anticorupție”, „Mecanisme de luptă contra corupției în Uniunea Europeană” și „Despre corupție” pentru voluntarii anticorupție în scopul consolidării și fortificării cunoștințelor în domeniul anticorupție. Săptămânal câștigătorii jocului au fost menționați în postarea de pagina Facebook al voluntarilor anticorupție ai CNA. Total la aceste evenimente au participat 54 de voluntari anticorupție. În perioada lunii august 2024, voluntarii anticorupție sau implicat în cadrul lecțiilor de sensibilizare petrecute în contextul Campaniei „*Corupția pe înțelesul copiilor*” – 2024, unde au vorbit elevilor prezenți în tabarele de vară de ce se implică activ și cei motivează să fie voluntari anticorupție. Voluntarii au dialogat activ cu copiii din tabere, au prezentat diverse postere creative cu slogane despre consecințele corupției și au organizat jocuri interactive.

Suplimentar, în trimestrul III și IV al anului 2024, s-au desfășurat următoarele activități de voluntariat:

1. Participarea voluntarilor anticorupție în cadrul activităților de informare organizate în următoarele instituții:
 - Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat Soroca și Subdiviziunile Florești și Drochia;
 - Oficiului Teritorial al Cancelariei de stat Bălți (primarii din raioanele Fălești, Glodeni, Râșcani și Sângerei);
 - Inspectoratul Fiscal de Stat din Bălți;
 - Spitalul de psihiatrie din Bălți;
 - S.A. CET- Nord.
2. Participarea a 27 de voluntari la un curs specializat de elaborare a produselor media, desfășurat cu sprijinul AO HOMECARE și AO CASMED, în cadrul Proiectului „*Echitate în sănătate prin responsabilizare socială*”.
3. Implicarea voluntarilor în turneul Quiz-urilor Pro Integritate pentru elevii Centrului de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” din mun. Chișinău și Colegiul de Medicina Ungheni; (6 voluntari);
4. Participarea voluntarilor în Campionatul Quiz-urilor (elevii din liceele din sect. Botanica, sect. Buiucani și sect. Centru) (4 voluntari);

5. Implicarea voluntarilor în activități desfășurate de informare organizate în cadrul Campaniei de informare cu genericul „*Integritate și Onoare în Serviciul Patriei*” (4 voluntari);
6. Participarea la filmările spoturilor video cu voluntarii anticorupție (6 voluntari);
7. Participarea a 3 voluntari în cadrul vizitei de studiu a studenților USM, în incinta sediului CNA (3 voluntari).

Prin urmare, această acțiune este calificată ca realizată în anul 2024 și urmează să fie monitorizată și în continuare.

Acțiunea 4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe actelor de corupție

Deși acțiunea 4.1.3. are drept termen de realizare și raportare finele anului 2028, Secretariatul Grupului de monitorizare a decis să monitorizeze acțiunea în cauză, în anul 2024 (fiind primul an de implementare a Planului de acțiuni din Program) pentru a avea un punct de reper și pentru a putea evalua în progres implementarea acțiunii date ajunsă la termen în 2028.

Astfel, Secretariatul a constatat că în anul 2024 au fost publicate și lansate total **24** de activități de cercetare, sondaje publicate și rapoarte analitice. Aceste sondaje au vizat direct sau au avut relevanță domeniului anticorupție. Subiectele cele mai des abordate în sondaje și cercetări fiind: asigurarea accesului la informații de interes public și în speță manipularea informativă ca formă de corupere a cetățenilor, precum și coruperea electorală. De asemenea, un sondaj a fost dedicat corupției în sectorul privat, dar și aprecierea nivelului de percepție a corupției în rândul cetățenilor.

Totodată, în adresa Secretariatului Grupului de monitorizare a fost transmis Raportul analitic elaborat de către Transparency International Moldova intitulat „*Monitorizarea veniturilor și proprietăților judecătorilor din Republica Moldova*” care conține un set de recomandări privind îmbunătățirea mecanismului de depunere și monitorizare a declarațiilor averelor și intereselor personale.

Suplimentar, se stipulează că unele analize și sondaje nu au fost făcute publice, organizatorii lansându-le în cadrul unor ședințe și conferințe de tip închis, cu invitarea reprezentanților din diverse sectoare (instituții publice, mediul de afaceri, reprezentanți ai ambasadelor din Republica Moldova, reprezentanți mediului jurnalistic).

Acțiunea 4.1.4 Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare privind consolidarea integrității instituționale la nivel național

Centrul Național Anticorupție în perioada anului 2024, în parteneriat cu diverse entități publice, au desfășurat în total 14 campanii de sensibilizare total, cele mai relevante fiind:

- Campania de sensibilizare „*Integritate pentru Sănătate*” CNA-MS-CNAS-DGAMS-AO. „*HOMECARE*”;
- Campania în parteneriat CNA-ANI privind promovarea standardelor de integritate;
- Campania de informare „*Integritate: credibilitate în sistemul educațional*” CNA-MEC;
- Campania de sensibilizare „*Fără corupție la BAC*” CNA-MEC-ANCE;
- Campania de sensibilizare cu genericul „*Integritate pentru un penitenciar sigur*” CNA-ANP;
- Campania de informare „*Prin Film Proiectăm Integritatea*”, CNA în parteneriat cu Compania de producție media și difuzare „*YOUBESC*”, susținut de USAID;
- Campania de informare a angajaților Serviciul Fiscal de Stat cu genericul „*Integritate și responsabilitate în domeniul fiscal*” CNA-SFS;
- Campania „*Corupția pe înțelesul copiilor*” – 2024;

- Campania de informare planificată și desfășurată de CNA- S.R.L. „Chișinău-Gaz”.
- Campania cu genericul „Integritate și Onoare în Serviciul Patriei”, demarată în parteneriat CNA-Inspectoratul Militar - Ministerul Apărării;
- Campania cu genericul „Control Vamal Corect: Angajament pentru Integritate” CNA-SV;
- Campania de informare cu genericul „Integritate și Transparență în domeniul cadastral”;
- Campania „Integritate pentru servicii publice de calitate” CNA-ASP.

În total în cadrul acestor campanii au fost promovate circa **148** activități de instruire, cu participarea a 14.574 persoane (agenți publici, reprezentanții sectorului privat, tineri etc.). Astfel, calificăm această acțiune ca fiind realizată pentru anul 2024.

Acțiunea 4.2.1 Asigurarea funcționării platformei electronice Call Center pentru linia națională anticorupție, cu scopul de a optimiza recepționarea și evidența apelurilor

Centrul Național Anticorupție informează cu privire la platforma electronică - Call Center pentru linia națională anticorupție, care a fost dezvoltată cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Norvegiei și implementat de către PNUD Moldova în cadrul proiectului „Lupta cu corupția prin consolidarea integrității durabile în Republica Moldova”, că pe parcursul anului 2024, sistemul a fost instalat, dar nu este funcțional, din cauza erorilor care nu au fost înlăturate de elaboratorii platformei, compania GreenSof (România).

Tabelul 5 Numărul apelurilor recepționate de către Centrul Național Anticorupție în 2024

	DC	DGT Nord	DGT Sud
Apeluri recepționate (total)	2067	329	87
Apeluri conform competenței CNA	94	183	30

Subsecvent, în perioada de raport, la Linia Națională Anticorupție au fost recepționate de către direcțiile responsabile din cadrul **Centrului Național Anticorupție** (Direcția comenduire, Direcția generală teritorială „Nord”, Direcția generală teritorială „Sud”) în **total 2.483 de apeluri** de la cetățeni, dintre care **307 apeluri au fost conform competențelor CNA**. Prin urmare, această acțiune este calificată pentru anul 2024 - în proces de realizare.

Acțiunea 4.2.2 Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate anticorupție în cadrul entităților publice

Conform informațiilor prezentate Secretariatului Grupului de monitorizare de către entitățile publice, în anul 2024, în cadrul a **47** de instituții publice (ceea ce reprezintă 58%) a fost create și funcționează liniile specializate anticorupție, care are drept scop recepționarea, prin intermediul liniei telefonice a informației privind comiterea unor fapte cu caracter corupțional de către agenții publici angajați.

Suplimentar celor relatate de către entitățile raportoare, **4** instituții au informat Secretariatul referitor la funcționarea unor linii instituționale de informare sau a așa-numitor „linia verde”, la care pot fi comunicate informații privind faptele de comportament corupțional comise de către angajați.

Astfel, pentru perioada vizată, prin intermediul liniilor specializate raportate, au fost recepționate în total 6.084 de apeluri, dintre care doar 71 de apeluri s-au referit la comiterea pretinselor acte de corupție sau conexe corupției la nivel național.

Suplimentar, în contextul Săptămânii anticorupție **Centrul Național Anticorupție** a organizat o ședință cu genericul „*Funcționarea liniilor anticorupție*”. În cadrul evenimentului a fost acordat suport metodologic cu privire la mecanismul legal privind funcționarea și gestionarea liniilor specializate anticorupție pentru 23 de entități publice.

Totodată, în cadrul ședinței a fost prezentat Raportul privind funcționarea Liniei Naționale Anticorupție 0800 55555, inclusiv s-a abordat subiectul eficientizării procesului de gestionare de funcționare a liniilor și examinării informației recepționate prin intermediul liniilor telefonice anticorupție. Participanții au primit pliante informative. Această activitate a fost realizat cu suportul proiectului „*Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova*”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) cu finanțarea UE și a Ministerului Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare.

În concluzie, Secretariatul Grupului de monitorizare, recomandă în continuare instituirea liniilor specializate anticorupție, ele fiind reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 252 din 25.10.2013 pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție.

Acțiunea 4.2.3 Dezvoltarea proiectelor de informare/sensibilizare/colaborare dedicate cetățenilor în vederea determinării acestora de a raporta actele de corupție și cele conexe actelor de corupție (cu evidențierea căilor și procedurilor legale de raportare)

Pentru perioada 2024, **Centrul Național Anticorupție** în colaborare cu reprezentanții societății civile și cu entitățile publice partenere a organizat 14 campanii de sensibilizare și informare, în care au derulat în jur de 148 activități, cu participarea a 14.574 persoane.

1. Campania de sensibilizare „*Integritate pentru Sănătate*” CNA-MS-CNAS-DGAMS-AO HOME CARE;
2. Campania în parteneriat CNA- ANI privind promovarea standardelor de integritate;
3. Campania de informare „*Integritate: credibilitate în sistemul educațional*” CNA-MEC;
4. Campania de sensibilizare „*Fără corupție la BAC*” CNA-MEC-ANCE;
5. Campania de informare „*Prin Film Proiectăm Integritatea*”;
6. Campania de sensibilizare cu genericul „*Integritate pentru un penitenciar sigur*” CNA-ANP;
7. Campania de informare „*Prin Film Proiectăm Integritatea*”, CNA în parteneriat cu Compania de producție media și difuzare ”YOUBESC”, susținut de USAID;
8. Campania de informare a angajaților Serviciul Fiscal de Stat cu genericul „*Integritate și responsabilitate în domeniul fiscal*” CNA-SFS;
9. Campania „*Corupția pe înțelesul copiilor*” – 2024;
10. Campania de informare planificată și desfășurată de CNA- S.R.L. „Chișinău-Gaz”.
11. Campania cu genericul „*Integritate și Onoare în Serviciul Patriei*”, demarată în parteneriat CNA-MA-Inspectoratul Militar - Ministerul Apărării;
12. Campania cu genericul „*Control Vamal Corect: Angajament pentru Integritate*” CNA-SV;
13. Campania de informare cu genericul „*Integritate și Transparență în domeniul cadastral*” CNA-AGCC;
14. Campania „*Integritate pentru servicii publice de calitate*” CNA-ASP.

Suplimentar, CNA a organizat: 1. Campionatul Quiz-ului - Pro Integritate pentru elevii din Colegiile de medicină din mun. Chișinău, mun. Bălți, mun. Orhei, mun. Ungheni și mun. Cahul; 2. Proiectul de educație cu genericul „*Cafeneaua Anticorupție*” desfășurat în cadrul „*Proiectului de reformă a justiției și combatere a corupției*” (JARA) care este susținut, prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID); 3. Campionatul Turneului liceelor din mun. Chișinău în parteneriat cu

DGETS, în cadrul Proiectului „*Consolidarea Statutului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova*”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de GIZ Moldova.

În cadrul tuturor acestor evenimente publice și de sensibilizare anticorupție toți participanții au fost informați și consiliați cu privire la mecanismele de sesizarea a CNA și anume prin Linia națională anticorupție, prin liniile specializate, prin poșta oficială sau depunerea plângerilor pe pagina web, e-mail sau prin boxe.

III. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Prezentul Raport de progres a fost elaborat în conformitate cu Metodologia privind monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de integritate și anticorupție și a Planului de acțiuni, pentru anii 2024-2028, aprobată prin Ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr.30 din 24 iunie 2024²⁶. Acest raport reprezintă prima evaluare a progreselor înregistrate întru implementarea și realizarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028, având ca perioadă de referință anul 2024.

Realizarea obiectivelor stabilite de Programul Național de Integritate și Anticorupție, 2024-2028 este interconectat cu mecanismul de implementare conștiincioasă a acțiunilor agreeate în comun de către autoritățile implementatoare. La fel, realizarea măsurilor strategice depinde de calitatea raportării progreselor obținute (care trebuie să fie în termen, structurată, completă și în strictă conformitate cu indicatorii de monitorizare stabiliți per fiecare acțiune).

Pentru perioada curentă de raport, au fost înregistrate o serie de progrese, dar și deficiențe și tergiversări în realizarea unor activități prevăzute în Planul de acțiuni al PNIA, toate acestea impactează procesul de consolidare a instituțiilor statului în contextul acestui document strategic. Astfel, din acțiunile scadente pentru perioada de raport monitorizată, se constată că au fost supuse monitorizării și raportării **56 acțiuni**. Dintre acțiunile raportate: **37,5% au fost realizate**, **43%** au fost calificate ca fiind **în proces de realizare**, **16%** au fost **parțial realizate**, iar **3,5%** din acțiuni **nu au fost realizate**. Merită a fi menționat că jumătate dintre acestea sunt măsuri cu termen permanent de implementare, realizarea cărora urmează să fie monitorizată în continuare cu evidențierea progreselor în timp.

Astfel, printre bunele practici și progrese identificate în cadrul informațiilor oferite de către instituțiile implementatoare, se evidențiază:

- gradul înalt de raportare a progreselor și deficiențelor înregistrate în implementarea Planului de acțiuni al Programului, pentru anul 2024, asigurat de către entitățile publice la nivel central, constituie 97% și la nivelul administrației publice locale, relevând o rată de raportare de 80% (28 de autorități ale administrației publice locale de nivel II).
- implementarea constantă și continuă a politicilor de integritate la nivel instituțional, ceea ce atestă că este un exercițiu funcțional la nivel național. Politicile de integritate instituțională au fost lansate odată cu adoptarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție 2017-2023, în anul 2017 și continuă a fi un set de măsuri aplicabile de entitățile publice din Republica Moldova pentru a consolida rigorile integrității profesionale și instituționale.
- creșterea transparenței în procesul de promovare a proiectelor de acte normative. Este important de menționat performanța atinsă în anul 2024, la capitolul transmiterea proiectelor de acte normative elaborate de către Guvern, către Centrul Național Anticorupție pentru a fi supuse

²⁶ https://cna.md/public/files/30_din_24.06._-_Metodologia_monitoriz.pdf

expertizei anticorupție. În acest sens, stabilim că în perioada de raport, din totalul de 610 de proiecte (pasibile de expertiză, elaborate de Guvern), toate au fost remise către CNA și supuse expertizei sus-citate, ceea ce denotă o respectare a cerințelor Legii nr.100/2017 privind actele normative și a Legii integrității nr.82/2017, în proporție de 100%. În cazul actelor normative elaborate de către organul legislativ suprem (aici facem referire la inițiativele legislative ale deputaților din Parlament) se stabilește că, din totalul de 218 de proiecte pasibile de expertiza anticorupție, în anul 2024, nu au fost recepționate de către CNA doar 7 proiecte de acte normative, dintre care 4 pot fi remise încă în anul 2025.

În acest context, este salută tendința autorităților publice centrale și a Parlamentului Republicii Moldova, de a respecta cadrul legal în procesul de elaborare și promovare a actelor normative și încurajează în continuare să remită Centrului Național Anticorupție, toate proiectele de acte normative pasibile de expertiza anticorupție, pentru a fi supuse acestui mecanism de prevenire a corupției, astfel contribuind la transparentizarea procesului legislativ.

- intensificarea activității de promovare a integrității în rândul elevilor și studenților care va contribui la conștientizarea importanței subiectului și asigurarea unui climat de toleranță zero la corupție la nivel național. Inclusiv, prin campaniile desfășurate cu implicarea voluntarilor anticorupție, care de regulă sunt tineri.
- o îmbunătățire a rezultatelor privind dezvoltarea și aplicarea instrumentelor de integritate instituțională de către entitățile publice, asigurată prin consolidarea continuă a activităților de instruire a agenților publici, cu privire la rigorile integrității profesionale și instituționale;
- progrese au fost raportate și înregistrate pe latura de cooperare interinstituțională în procesul de combatere a fraudelor electorale și finanțarea ilegală a partidelor electorale, evidențiind o conlucrare și asigurare a schimbului de date operative și informații între organele responsabile de supravegherea procesului electoral și cele de combatere a infracțiunilor electorale.
- promovarea acordării suportului consultativ asociațiilor de business privind implementarea mecanismelor de integritate în sectorul privat, inclusiv prin asigurarea continuității nominalizării „Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat” în cadrul concursului „Marca comercială a anului”.

Suplimentar, se stabilește că în proporții de 43% (24 de acțiuni) au fost calificate ca fiind în proces de implementare, datorită caracterului său continuu al acțiunilor până în 2028, cu monitorizarea gradului de implementare a acestora în progres. În aceste categorii intră măsurile strategice din Program care prevăd implementarea constantă a politicilor de integritate atât în sectorul public, cât și privat. Totodată, este important de stabilit că în cazul a 8 acțiuni (acțiunile: 1.1.6, 1.1.7, 1.1.15, 2.2.1, 2.2.4, 2.2.5, 2.3.1, 2.3.4) care au avut termen final de implementare anul 2024, se atestă că nu toți indicatorii de monitorizare din aceste acțiuni au fost atinși, acestea fiind calificate ca parțial realizate. În acest sens, Secretariatul va monitoriza și în continuare gradul de implementare, prin solicitarea de raportare asupra acțiunilor sus-vizate în anul 2025.

Totodată, în procesul de realizare al Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 au fost înregistrate și o serie de provocări atât de ordin instituțional, precum și de ordin financiar, de planificare etc., care au avut ca impact stagnarea gradului general de realizare a obiectivelor stabilite de Program, printre care evidențiindu-se:

- intrarea tardivă în vigoare a Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028. Secretariatul Grupului de monitorizare comunică că deși Programul a fost aprobat în Parlament prin Hotărârea de Parlament nr.442 la finele anului 2023, pe data de 28.12.2023, acesta a fost publicat în Monitorul Oficial și intrat în vigoare pe data 22.02.2024 (M.O. nr.76-78 art.108

din 22.02.2024). Acest fapt a stagnat procesul de inițiere a implementării acțiunilor stabilite pentru perioada de implementare 2024, cu aproximativ 2 luni, ceea ce reprezintă un risc pentru realizarea în termen a tuturor acțiunilor strategice propuse de Program.

- necesitatea acordării unei atenții sporite procesului de implementare continuă și raportare a progreselor de către entitățile implementatoare a acțiunilor din Planul de acțiuni, anexat la Program. În acest sens, Secretariatul Grupurilor de monitorizare vine cu îndemnul către entitățile implementatoare de a continua aprobarea planurilor anuale instituționale de implementare a PNIA, în care să își selecteze, planifice și prioritizeze acțiunile ce urmează a fi întreprinse în anul 2025 de implementare al Programului. O altă provocare sesizată de către Secretariat constă în modul de redare a informațiilor raportate. Astfel, se constată că entitățile implementatoare, în multe cazuri transmit datele raportate foarte succint și/sau incomplete, autoritățile preferând să prezinte doar informația în mod selectiv, fără a se ține cont de toți indicatorii de monitorizare stabiliți per acțiune, fie în general unele entități evită să raporteze date asupra unor acțiuni. Acest fapt, are un impact direct asupra aprecierii gradului de implementare a acțiunilor din Program.
- normele de etică și conduită profesională a deputaților nu au fost deocamdată adoptate și implementate în cadrul legislativului, deși cad sub incidența reglementărilor generale de integritate. Se specifică că un proiect în acest sens, actualmente este înregistrat în Parlament, însă până la finele anului 2024 acesta nu a fost adoptat în 2 lecturi. Totodată, Grupul de State Contra Corupției (GRECO) evidențiază în cadrul rundeii a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor Parlamentului, judecătorilor și procurorilor, că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rândul parlamentarilor.
- necesitatea intensificării comunicării inter-instituționale, inclusiv cu societatea civilă și mediul privat, în scopul sporirii inițiativelor de stimulare a participării societății civile și sectorului privat în activitatea anticorupție, fapt care va contribui inclusiv la creșterea capacității de monitorizare civică alternativă.
- lipsă de personal calificat și/sau constatarea unor infrastructuri administrative slab dezvoltate în domeniul integrității la nivel de instituții, această provocare a fost sesizată de către mai multe entități implementatoare al Programului. Totodată, autoritățile raportoare, în special cele locale au menționat despre necesitatea organizării mai multor programe de instruire, destinate funcționarilor publici și factorilor de decizie din APL, cu accent pe respectarea și implementarea normelor de integritate profesională.
- lipsa resurselor financiare bugetare planificate și instituirea moratoriului la nivel național în anul 2024, a avut impact direct asupra realizării acțiunilor 2.1.4 și 2.2.1 din Planul de acțiuni al Programului, care prevăd consolidarea capacităților instituționale ale entităților publice responsabile de prevenirea și combaterea corupției, mai exact Autoritatea Națională de Integritate, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție.
- tergiversarea dezvoltării sistemelor informaționale necesare implementării verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale (acțiunea 1.1.7) din cauza lipse cererii din partea dezvoltărilor software de a participa la procedura achizițiilor publice.
- în cazul acțiunii 1.3.2 conform Planului de acțiuni, autoritatea raportoare (Ministerul Finanțelor) a comunicat despre modificarea competențelor către Cancelaria de Stat care a preluat de la Ministerul vizat funcția de Autoritate națională responsabilă de coordonarea și asigurarea

gestionării asistenței externe oferite de către organizațiile internaționale și de către țările donatoare, inclusiv monitorizarea implementării proiectelor de asistență externă. Respectiv, în viitor Secretariatul propune ca Cancelaria de Stat să fie responsabilă de implementarea și raportarea acțiunii 1.3.2 (fapt despre care urmează să fie informată și Cancelaria de Stat).

Prin urmare, întru remedierea și minimalizarea riscurilor și provocărilor identificate în procesul de monitorizare a gradului de realizare a Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 se recomandă entităților publice implementatoare următoarele:

1. Implementarea continuă a politicilor de integritate reglementate prin Legea integrității nr.82/2017 de către entitățile publice centrale și locale, precum și de către sectorul privat, fapt care va contribui și la realizarea acțiunilor din Planul de acțiuni al Programului (în special acțiunile de la Obiectivul general I și II).
2. Planificarea resurselor bugetare necesare pentru implementarea acțiunilor care necesită acoperire financiară și consolidare a capacității instituționale (sub formă de tehnică, sisteme informaționale, majorare de personal etc.).
3. Adoptarea în termeni cât mai restrânși a Codului de etică și deontologie a deputaților, această măsură fiind intens abordată de către evaluatorii internaționali și partenerii de dezvoltare.
4. Intensificarea comunicării inter-instituționale, în vederea sporirii acțiunilor de realizare a angajamentelor stabilite în Planul de acțiuni al Programului, precum și asumarea monitorizării termenilor de implementare a acțiunilor de către managerii instituțiilor implementatoare.
5. Planificarea și organizarea mai multor programe de instruire, destinate funcționarilor publici și factorilor de decizie din cadrul administrației publice locale de nivelul I și II, precum și destinate entităților publice cu capital integral sau majoritar de stat, cu accent pe respectarea și implementarea normelor de integritate instituționale, precum și informarea asupra procesului de implementare și raportare a acțiunilor din PNIA.
6. Se recomandă Cancelariei de Stat să asigure implementarea și raportarea în continuare a acțiunii nr.1.3.2 „Gestionarea transparentă și responsabilă a asistenței externe” potrivit Planului de acțiuni din PNIA.
7. Se recomandă instituirea liniilor specializate anticorupție în continuare în cadrul entităților publice, ele fiind reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 252 din 25.10.2013 pentru aprobarea Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție.
8. Prezentarea informațiilor privind gradul de implementare a acțiunilor din Planul de acțiuni al PNIA, în forma solicitată de către Secretariatul Grupului de monitorizare, cu indicarea tuturor datelor și informațiilor conform indicatorilor de monitorizare, precum și remiterea rapoartelor privind progresele înregistrate în termenul indicat în Program (semestrial: până la 20 iulie și până 20 ianuarie).

ANALIZA CANTITATIVĂ ȘI CALITATIVĂ A INDICATORILOR ALTERNATIVI DE EVALUARE A IMPACTULUI PROGRAMULUI ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI

OBIECTIVUL GENERAL 1:

Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în sectorul public

Scorul „Integritatea Guvernului”/ Indicele Global al Libertății Economice/ Heritage Foundation²⁷

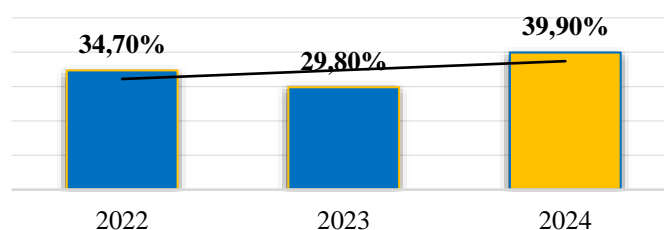
Integritatea Guvernului, conform Indicelui Global al Libertății Economice realizat de Heritage Foundation, în anul 2024 a urcat pe poziție, înregistrând o creștere semnificativă cu un scor de 39,9%, (scara de evaluare: 0-100%).

Potrivit autorilor sondajului cel mai mare motiv de îngrijorare este corupția sistemică a instituțiilor guvernamentale și procesul de luare a deciziilor prin practici precum mita,

extorcarea, nepotismul, etc. Lipsa de integritate guvernamentală pe care o provoacă astfel de practici reduce încrederea publicului și vitalitatea economică prin creșterea costurilor activității economice.

Figura 17. Integritatea Guvernului

Scara: 0-100%

Factorul „Guvern deschis”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției²⁸

În anul 2024, Moldova a acumulat 0,57 puncte (scara: de la 0 până la 1 punct) pentru factorul „Guvernul deschis”, indicatorul Statului de Drept realizat de Proiectul Mondial al Justiției (un scor constant înregistrat începând cu anul 2021). Astfel, situându-se în clasamentul global pe locul 48 din 142 țări. Factorul „Guvern deschis” măsoară nivelul de deschidere și de transparență a guvernului, și nu în ultimul rând cum Guvernul comunică și încurajează participarea cetățenilor la deliberările de politici publice. Totodată, acest factor măsoară dacă legile de bază și informațiile privind drepturile legale sunt publicate și evaluează calitatea informațiilor publicate de guvern.

²⁷ www.heritage.org/index/

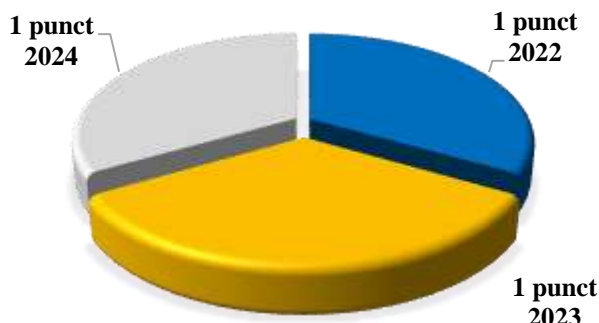
²⁸ www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index

Indicele C3 „Guvernare deschisă și transparentă”/ Funcționalitatea Guvernului/ Freedom House²⁹

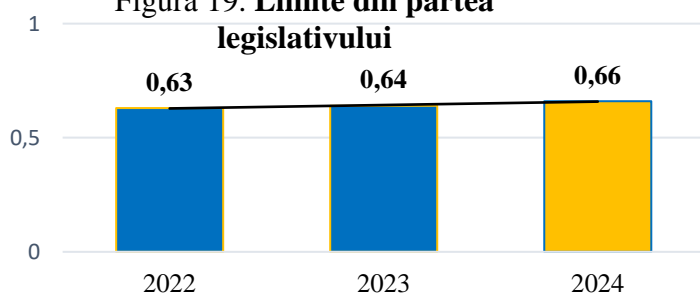
Indicele Guvernarea deschisă și transparentă, analizat de către Freedom House, al patrulea an consecutiv Moldova obține 1 punct din 4 atribuite. În acest sens, experții au argumentat că, deși autoritățile de la guvernare par a fi mai transparente decât predecesorii săi, unele probleme persistă, inclusiv, publicarea cu întârziere a planurilor, proiectelor de politici, bugetelor și proiectelor de lege pentru consultare. La fel, eforturile de a numi în mod transparent funcționari publici au fost afectate de eșecuri procedurale și de acuzații de imparțialitate.

Figura 18. Guvernare deschisă și transparentă

Indicele I.1. Limite din partea legislativului, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/ Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției (eficiența controlului parlamentar)³⁰

Figura 19. Limite din partea legislativului

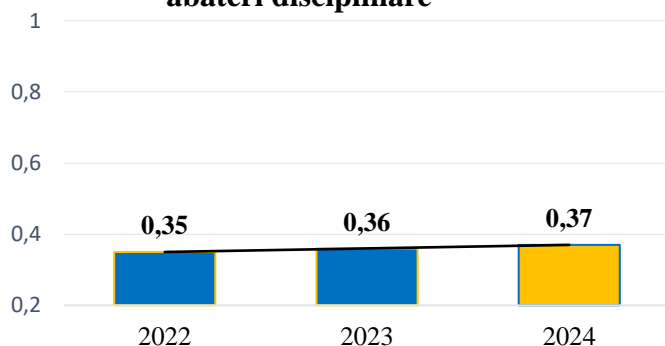

Republica Moldova în anul 2024, la indicele „Limite din partea legislativului”, realizat de către Proiectul Mondial al Justiției, a acumulat 0,66 puncte (scara: de la 0 până la 1 punct), cu 0,02 puncte mai mult de cât în anul 2023 și cu 0,03 mai mult de cât în anul 2022. Acest fapt, denotă o ușoară și stabilă creștere a performanțelor legislativului din Republica Moldova.

Indicele I.4. Sancționarea pentru abateri disciplinare, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției

Figura 20. Sancționarea pentru abateri disciplinare

Evoluția sancționării abaterilor ale oficialilor guvernamentali, analizate de către Proiectul Mondial al Justiției, poziționează Republica Moldova pe locul 92 din cele 142 de țări evaluate, astfel acumulând 0,37 puncte (scara de evaluare: 0 - 1 punct), ceea ce reprezintă o îmbunătățire constantă, față de anii precedenți, în comparație cu anul 2023 – 0,36 puncte și anul 2022 – 0,35 puncte.

Cel mai mic punctaj Moldovei i s-a atribuit în anul 2019, acumulând 0,29 puncte.

²⁹ <https://freedomhouse.org/country/moldova/freedom-world/2024>

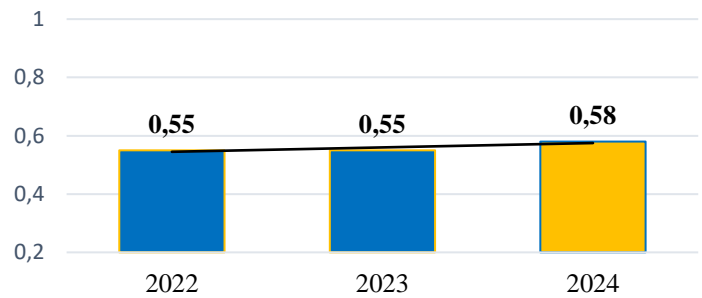
³⁰ www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index

Indicele 1.5. Control neguvernamental, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/ Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției

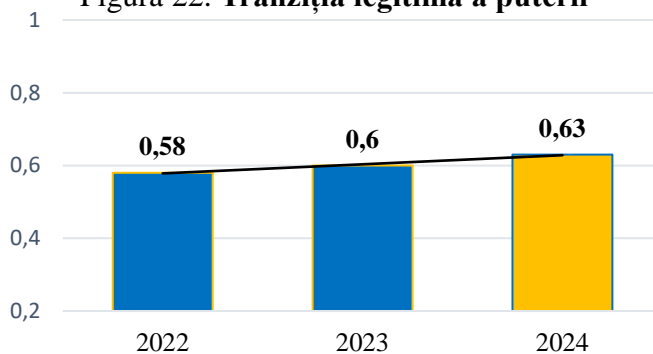
Control asupra puterii Guvernului, indicele ce vizează competențele guvernamentale care sunt supuse verificărilor din partea structurilor și asociațiilor neguvernamentale, au fost evaluate în felul următor: în anul 2022 a acumulat 0,55 puncte (scara: 0 - 1 punct), menținută și anul 2023, iar în anul 2024 indiciile dat a acumulat un punctaj de 0,58 puncte, cu 0,03 puncte în creștere.

Figura 21. Control neguvernamental

Indicele 1.6. Tranziția legitimă a puterii, factorul „Control asupra puterii Guvernului”/ Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției

Figura 22. Tranziția legitimă a puterii

Tranziția puterii este strict reglementată de Constituție și legislația electorală în Republica Moldova. Astfel, că Indexul statului de drept al WJP³¹, a oferit Moldovei 0,63 puncte (scara: de la 0 până la 1 punct) la Indicele 1.6. al factorului Control asupra puterii Guvernului, astfel, poziționând Moldova pe locul 69 în clasament din cele 142 de țări evaluate.

Indicatorul Statului de Drept măsoară integritatea procesului electoral, inclusiv accesul la buletinul de vot, absența intimidării și

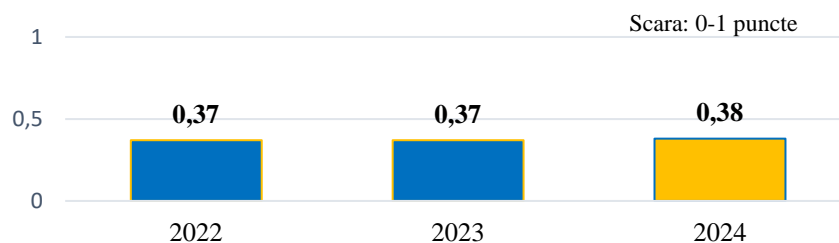
controlul public al rezultatelor alegerilor.

Indicele 2.1. Lipsa corupției în executiv, factorul „Lipsa corupției”/ Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției

Evaluarea factorului „Lipsa corupției” ia în considerare trei forme de corupție: mita, influența necorespunzătoare din partea intereselor publice sau private și deturnarea fondurilor publice sau a altor resurse. Aceste trei forme de corupție sunt examinate cu privire la funcționarii guvernamentali din ramura executivă, justiție, armată, poliție și legislativ.

Figura 23. Lipsa corupției în executiv

În imaginea sunt prezentate clasamentele scorului vizat pentru Moldova, începând cu anul 2022 până în 2024. Totodată, la Indicatorul „Lipsa corupției în executiv”, în anul 2024 s-a înregistrat un scor de 0,38 puncte, din totalul de 1 punct acordat,

ceea ce arată potrivit sondajului că funcționarii guvernamentali din executiv nu au tendința de a folosi funcțiile publice în scopuri private.

³¹<https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2024/Moldova/Constraints%20on%20Government%20Powers/>

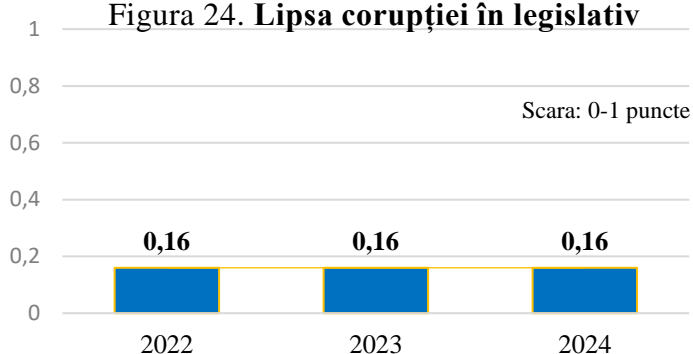

Indicele 2.4. Lipsa corupției în legislativ, factorul „Lipsa corupției”/ Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției³²

Prezența sau lipsa corupției în legislativ măsurată de către Proiectul Mondial al Justiției, atribuie Republicii Moldova un punctaj constant, 0,16 puncte începând cu anul 2022 până în anul 2024, (din maximum 1 punct atribuit indiciului). Menționăm că, cel mai mic punctaj Moldova a înregistrat în anul 2017-2018, fiind evaluată cu 0,07 puncte³³.

Complementar, prezentul indice măsoară dacă oficialii guvernamentali din executiv, legislativ, judiciar și poliție sunt investigați, urmăriți penal și sancționați pentru abateri oficiale și alte încălcări.

Figura 24. Lipsa corupției în legislativ

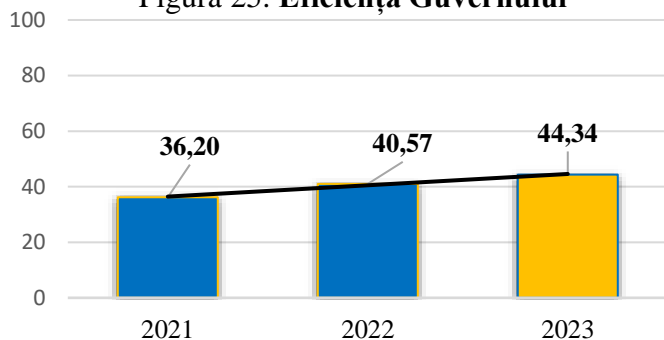

Indicatorul Mondial de Guvernare „Eficiența Guvernului”/ Banca Mondială

Eficacitatea Guvernului, analizat de către Banca Mondială³⁴ includ percepțiile asupra calității serviciilor publice, a gradului de independență de presiunile politice, a calității formulării și implementării politicilor și a credibilității angajamentul din executiv față de politicile publice.

În acest sens, Indicatorul „Eficiența Guvernului” pentru Republica Moldova, în anul 2023 a acumulat 44,34 puncte din 100 puncte (după scara de măsurare). În comparație același indicator în anul 2022 a acumulat un punctaj de 40,54, iar în anul 2021 - 36,20 puncte. Menționăm că datele pentru anul 2024 nu au fost publicate la acest indicator, la momentul întocmirii prezentului raport.

Figura 25. Eficiența Guvernului

Totodată, informăm că indicatorii analizați de către Banca Mondială se bazează pe patru tipuri diferite de date sursă: (1) sondajele gospodăriilor și companiilor; (2) furnizori comerciali de informații comerciale; (3) organizații neguvernamentale; (4) organizațiile din sectorul public.

Scorul „Corupția”/Națiuni în tranziție/ Freedom House

Conform raportului „Națiuni în tranziție” elaborat de Freedom House³⁵, Moldova atestă o îmbunătățire a percepției publice despre fenomenul corupției, evaluat cu 2,50 puncte în anul 2024, comparativ cu 2,25 puncte în anii 2023 și 2022³⁶. Această creștere, consideră experții, se datorează acțiunilor de aplicare a legii cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

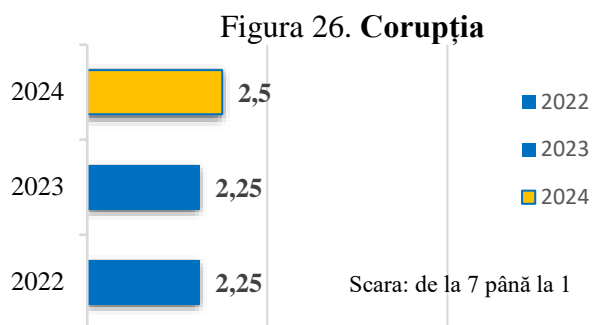
³² www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index

³³ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2017-18/Moldova/Absence%20of%20Corruption/>

³⁴ <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>

³⁵ <https://freedomhouse.org/reports>

³⁶ Evaluările se bazează pe o scară de la 1 la 7, 7 reprezentând cel mai înalt nivel de progres democratic și 1 cel mai scăzut.

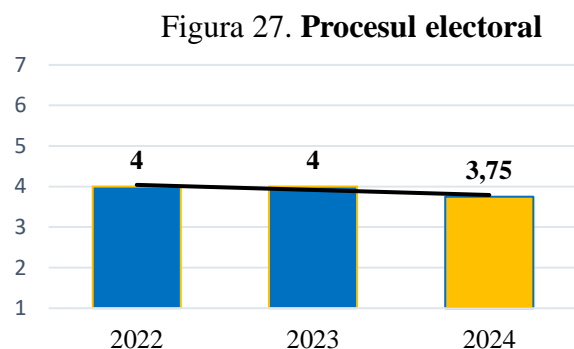
Totodată, potrivit Freedom House, indicatorul ce măsoară nivelul corupției a înregistrat același punctaj începând cu anul 2020 (2,25 puncte), o constantă în menținerea instituțiilor democratice de bază, în ciuda crizelor de securitate de-a lungul anului. În pofida progreselor modeste Republica Moldova rămâne a fi și în continuare o țară cu „regim hibrid”, iar problemele democrației rămâne o provocare la nivel regional.

 Indicele BI „Dreptul la crearea partidelor politice sau alte formațiuni politice”/ Pluralism politic și participare/ Freedom House

Conform raportului Libertatea în lume, indicele „Dreptul la crearea partidelor politice sau alte formațiuni politice” evaluat de către Freedom House³⁷, se menționează că, legislația privind constituirea și funcționarea partidelor politice din Moldova este în general liberală, dar include restricții, atribuindu-i în anii 2024, 2023 și respectiv 2022 un scor de 3 puncte din cele 4 puncte maxime acordat pentru indicatorul dat.

 Scorul „Procesul electoral”/Națiuni în tranziție/ Freedom House

Republica Moldova în 2024 a înregistrat scăderi de scor în ratingul procesului electoral, de la 4,00 la 3,75, înregistrate în perioada 2022 și 2023. Această scădere de rating poate fi motivată de influența finanțării ilegale asupra procesului electoral din 2023. Drept urmare, scorul Democrației din Moldova pentru anul 2024 rămâne același ca și cel din 2023 - 3,14 puncte, cu o îmbunătățire comparativ cu anul 2022 când scorul democrației a constituit 3,11 puncte (din maximum 7 puncte)³⁸.

OBIECTIVUL GENERAL 2:

Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție

 Indicatorul Mondial de Guvernare „Controlul corupției”/ Banca Mondială

³⁷ <https://freedomhouse.org/reports>

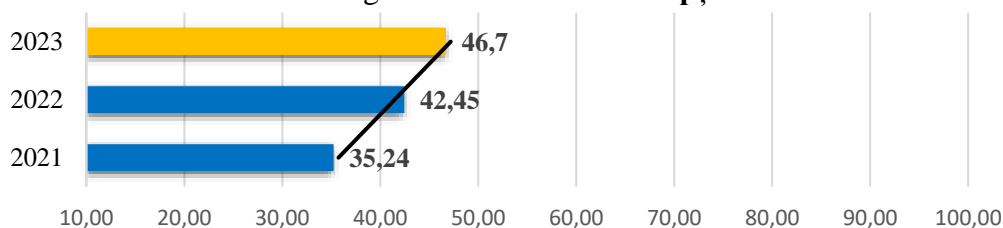
³⁸ <https://freedomhouse.org/reports>

În raportul său, Banca Mondială³⁹, atribuie Republicii Moldova la indicatorul „Controlul corupției”, valoarea de 46,7% (în anul 2023) pe o scală de la 1 (cel mai corupt) la 100 (cel mai puțin corupt), comparativ cu anul 2021 în care valoarea curentă constituia 35,24%. Acest fapt denotă că Republica Moldova

înregistrează progrese în lupta cu corupția, nivelul de control al fenomenului fiind într-o creștere constată în ultimii ani.

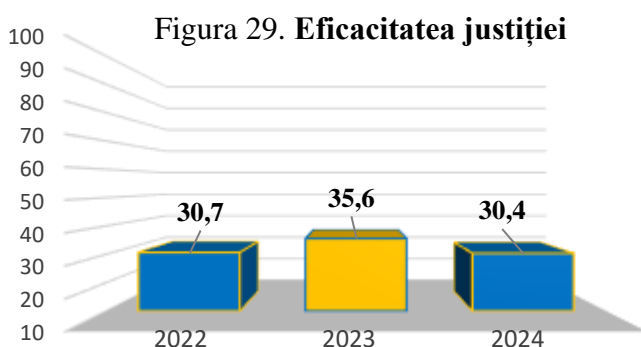
Menționăm că, Indicatorul „Controlul corupției” urmărește percepția referitoare la măsura în care puterea publică este exercitată în vederea câștigului personal (atât mica cât și marea corupție) precum și „captura” statului de către elite și interesele private.

Figura 28. Controlul corupției

 Scorul „Eficacitatea justiției”/ Indicele Global al Libertății Economice/ Heritage Foundation

Conform Indicelui Global al Libertății Economice, în perioada anilor 2022-2024, la capitolul „Eficacitatea judiciară”, Republica Moldova atestă o scădere cu 5,2% în anul 2024, față de anul 2023. Astfel că, în anul 2023 indicatorul dat a evaluat considerabil, acumulând un scor de 35,6%, la scara de evaluare de la 0 până la 100%⁴⁰.

Eficacitatea judiciară necesită sisteme judiciare eficiente și echitabile pentru a se asigura că legile sunt pe deplin respectate și că sunt luate măsurile legale adecvate împotriva faptelor ilegale. Scorul pentru componenta eficacității judiciare este obținut prin medierea scorurilor pentru trei subfactori egal ponderați: independența judiciară, calitatea procesului judiciar și percepții asupra calității serviciilor publice și a independenței funcției publice.

 Indicele C2 „Lupta cu corupția - eficientă și solidă”/ Funcționalitatea Guvernului/ Freedom House

Conform Rapoartelor „Freedom in the World” analizate pentru perioada 2022-2024, în care se menționează că corupția rămâne larg răspândită în Republica Moldova, indicele „Lupta cu corupția - eficientă și solidă” fiind evaluată constant în perioada 2022-2024, cu 1 punct din cele 4 maxime (scara: de la 0 până la 4 puncte)⁴¹.

Conform raportului vizat, Comisia Europeană (CE) a remarcat în noiembrie 2023 că Guvernul s-a angajat într-o reformă. CE a citat amendamentele din iunie aduse legii avertizorilor. De asemenea, a luat act de modificările legislative adoptate în iulie care au perfecționat mandatul Centrului Național Anticorupție și ale Procuraturii Anticorupție (PA).

³⁹ <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>

⁴⁰ www.heritage.org/index/

⁴¹ <https://freedomhouse.org/country/moldova>

Indicele F1 „Independența justiției”/ Stat de drept/ Freedom House

În Rapoartele Freedom in the World, Republica Moldova este evaluată, începând cu anul 2017, drept țara care organizează alegeri regulate, credibile, dar se luptă cu fenomenul corupției în rândul funcționarilor publici și în cadrul sistemului judiciar.

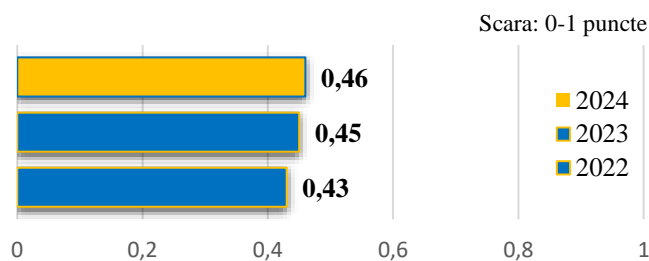
Indicele „Independența justiției”-„Stat de drept” evaluat de către Freedom House rămâne constant și în anul 2024, acumulând același punctaj, 1 din 4 după scara de evaluare⁴².

Indicele 2.2. Lipsa corupției în justiție, factorul „Lipsa corupției”/Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției

Indicatorul Statului de Drept, indicele „Lipsa corupției în justiție” măsoară nivelul de corupție în rândul judecătorilor și a funcționarilor din sistemul judecătoresc și anume, dacă aceștia se abțin de la solicitarea și acceptarea de mită pentru a îndeplini atribuții sau pentru a accelera procesele. La fel, măsoară nivelul de transparență a sistemului judiciar și a hotărârilor judiciare, și anume, dacă sunt libere de influența necorespunzătoare a Guvernului și de interesele private.

Figura 30. Lipsa corupției în justiție

Prin urmare, Republica Moldova în anul 2024, la indicele „Lipsa corupției în justiție”, a înregistrat un scor de 0,46 puncte⁴³, plasându-se pe locul 98 din 142 țări din clasament (în anul precedent scorul indicelui a fost de 0,45 puncte, Moldova fiind pe locul 100).

Indicele 7.3. Lipsa corupției în justiția civilă, factorul „Justiția civilă”/Indicatorul Statului de Drept/Proiectul Mondial al Justiției

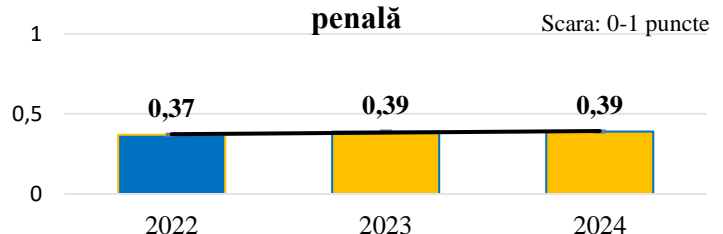
Republica Moldova în anul 2024, la indicele „Lipsa corupției în justiția civilă”, a înregistrat un scor de 0,36 puncte, plasându-se pe locul 115 din 142 țări din clasament. Același rezultat l-a avut și în anii precedenți, 2022 și 2023⁴⁴.

Indicele 8.5. Lipsa corupției, factorul „Justiția penală”/ Indicatorul Statului de Drept/ Proiectul Mondial al Justiției

Clasamentul scorului pentru perioadele 2022-2024, pentru indicele „Lipsa corupției în justiția penală”, Republica Moldova s-a plasat pe locul 17 din 142 țări din clasament⁴⁵. Indicele vizat măsoară nivelul de luare de mită și de influența necorespunzătoare a poliției, procurorilor și judecătorilor.

Figura 31. Lipsa corupției în justiția penală

⁴² <https://freedomhouse.org/country/moldova/freedom-world/2024>

⁴³ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/factors/2024/Moldova/Absence%20of%20Corruption>

⁴⁴ www.worldjusticeproject.org/rule-of-law-index

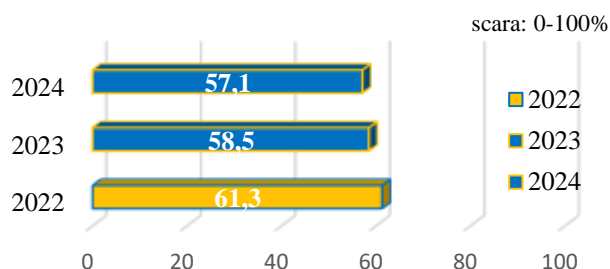
⁴⁵ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2024/Moldova/Criminal%20Justice/>

OBIECTIVUL GENERAL 3:

Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral și majoritar de stat

Indicele Global al Libertății Economice/ Heritage Foundation

Figura 32. **Indicele Global al Libertății Economice**

Scorul libertății economice al Republicii Moldova înregistrat în anul 2024 este de 57,1, plasând țara pe locul 99 din cele 184 țări evaluate conform *Indicelui Libertății Economice 2024*⁴⁶ la nivel mondial, astfel că, ratingul Moldovei a scăzut cu 1,4 puncte, față de anul 2023. Aceste scăderi sunt determinate de situația economică regională, precum și de riscurile economice și investiționale apărute

odată cu începerea războiului în țara vecină.

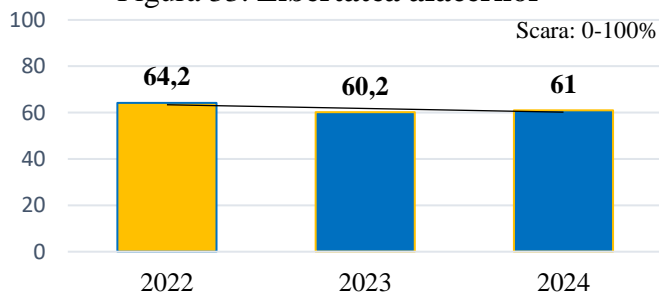
În același timp, Moldova se situează mai sus în clasamentul regional decât statele precum: Belarus, Grecia și Turcia, însă este devansată de Muntenegru, Italia, și Ungarea.

Scorul „Libertatea afacerilor”/Indicele Global al Libertății Economice/ Heritage Foundation

Dinamica și evoluția indicatorului libertății afacerilor relevă o scădere de la 64,2% în 2022, la 61% în 2024 (-3,2)⁴⁷. O asemenea scădere poate fi explicată prin starea de urgență instituită în țară de la începutul agresiunii Ruse în Ucraina, ceea ce amplifică riscurile de expropriere sau calitatea aplicării contractelor, a drepturilor de proprietate și a legii în general.

Menționăm, că la estimarea scorului pentru libertatea de afaceri sunt analizate patru subfactori: accesul la electricitate, riscul mediului de afaceri, calitatea de reglementare, și incluziunea economică a femeilor.

Figura 33. **Libertatea afacerilor**

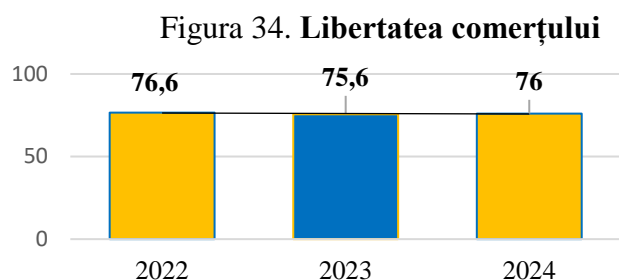

Scorul „Libertatea comerțului”/Indicele Global al Libertății Economice/ Heritage Foundation

Totodată, economia în Republica Moldova a înregistrat unele succese la indicatorul libertatea comerțului, acumulând scorul de 76% în anul 2024 urcând cu 0,4% în comparație cu 2023, aflându-se după rating, imediat după Macedonia de Nord, România și Portugalia, dar devansează Bosnia și Herțegovina, Federația Rusă și Belarus.

⁴⁶ <https://www.heritage.org/index/pages/all-country-scores>

⁴⁷ <https://www.heritage.org/index/pages/country-pages/moldova>

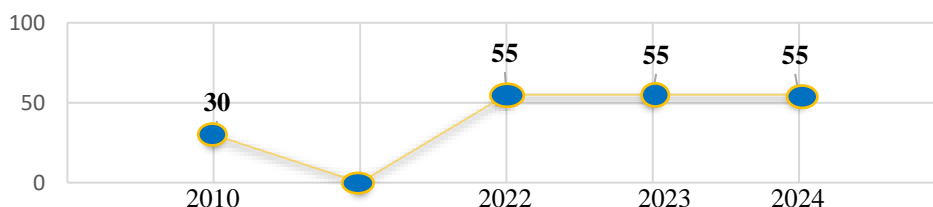

Libertatea comerțului⁴⁸ este un domeniu în care economia moldovenească este calificată drept pe deplin liberă, iar cel mai jos indice al libertății economice, Republica Moldova l-a avut în 1995, când economia moldovenească a fost apreciată drept una reprimată (17,6%)⁴⁹.

 Scorul „Libertatea investițiilor”/Indicele Global al Libertății Economice/ Heritage Foundation

Economia Republicii Moldova este considerată drept „parțial liberă”, totuși progresele înregistrate confirmă eforturile continue menite să transforme economia țării într-un sistem de piață liberă. Potrivit Index of Economic Freedom 2024⁵⁰, la fel ca și în anii precedenți (în perioada 2022-2024), Republica Moldova menține poziție constantă în componenta libertatea investițiilor, cu scorul de 55,0% aflându-se sub media globală.

Figura 35. Libertatea investițiilor

Într-o țară liberă din punct de vedere economic, nu există constrângeri asupra fluxului de capital investițional, iar cel mai jos indice al libertății investițiilor, Republica Moldova l-a avut în anul 1995 și în perioada anilor 2004-2010, când investițiile au fost în stagnare (scorul atribuit - 30%) .

 Indicele G2 „Dreptul de a întemeia afaceri”/ Autonomie individuală și drepturile private/ Freedom House

Potrivit raportului anual Libertatea în lume al organizației Freedom House, Moldova este considerată o țară care garantează drepturile de proprietate. Astfel, indicele „Dreptul de a întemeia afaceri” evaluat de Freedom House, înregistrează un scor de 2 puncte (scara: de la 1 până la 4), constant pentru perioada anilor 2022-2024.

OBIECTIVUL GENERAL 4:

Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale

 Indicele de Percepție a Corupției/ Transparency International

⁴⁸ Libertatea comerțului este o măsură care afectează importurile și exporturile de bunuri și servicii. Scorul de libertatea comercială se bazează pe două intrări: rata tarifară medie ponderată în funcție de comerț și o evaluare calitativă a barierelor netarifare (BNT).

⁴⁹ <https://www.heritage.org/index/pages/country-pages/moldova>

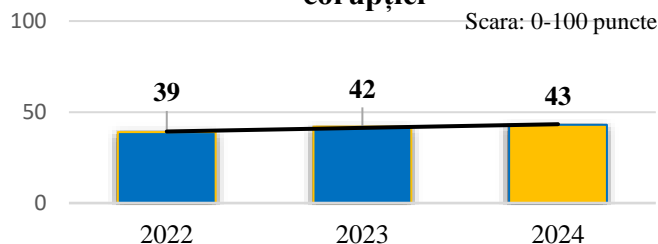
⁵⁰ <https://www.heritage.org/index/pages/country-pages/moldova>

Republica Moldova a înregistrat un scor al Indicele de Percepție a Corupției 2024 de 43 de puncte, plasându-se pe locul 78 din 180 țări din clasament (în anul precedent scorul indicelui a fost de 42 puncte, Moldova fiind pe locul 80). Dintr-o perspectivă mai lungă de timp – ultimii 3 ani, se atestă o creștere a indicelui (2021 – 36, 2022 – 39, 2023 – 42, 2024 – 43 puncte). Această creștere a fost marcată prin progrese esențiale în procesul de aderare la UE demarate în anul 2024.

În acest context, lupta contra corupției și consolidarea sectorului justiției au căpătat o importanță aparte.

Printre „vecinii de clasament” ai Moldovei sunt Bulgaria, China (cu scoruri ale IPC de 43 de puncte), Albania (42). Pentru o comparație: Estonia a înregistrat un scor al IPC de 76 de puncte, Lituania (63), Letonia (59), România (46), Ungaria (41).

Figura 36. **Indicele de percepție a corupției**

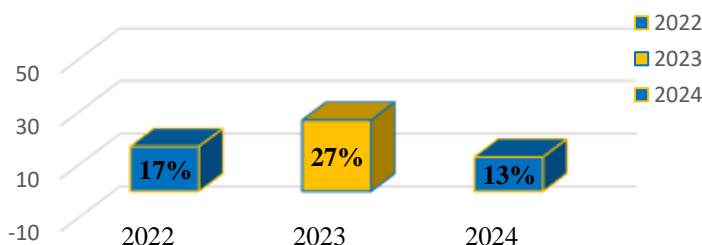

Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican International
Corupția este cea mai importantă problemă cu care se confruntă astăzi Moldova?

Potrivit rezultatelor sondajului opiniei publice a locuitorilor Moldovei, realizat în mai-iunie 2024 de către Institutul Republican International, 13% din respondenți au menționat-o corupția e cea mai mare problemă cu care se confruntă Republica Moldova, ceea ce reprezintă un indice bun dacă analizăm în comparație cu anii precedenți. La aceeași întrebare circa 24% dintre respondenți au menționat că prețurile sunt cea mai mare problemă și 17% din respondenți consideră că șomajul este cea mai mare problemă pentru Moldova. În comparație, același sondaj realizat în anul 2023, corupția este cea mai importantă problemă pentru 27% din respondenți, iar în anul 2022 în opinia a 17% dintre respondenții, corupția este cea mai mare problemă în Moldova.

Complementar, pentru 33% din respondenți, în anul 2021 corupția este cea mai mare problemă din Moldova⁵¹.

Figura 37. **Corupția este cea mai importantă problemă cu care se confruntă astăzi Moldova?**

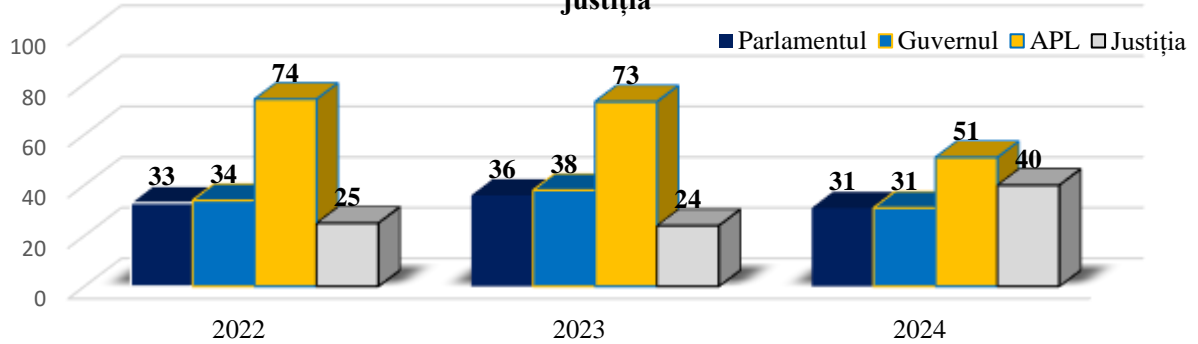

Sondajul opiniei publice a locuitorilor Moldovei/ Institutul Republican International
Opinia favorabilă privind Parlamentul; Guvernul; autoritățile locale; Justiția

⁵¹ www.iri.org

Nivelul încrederii cetățenilor în activitatea instituțiilor statului, analizată în perioada mai-iunie 2024 de către IRI, relevă că, cea mai mare încredere cetățenii o au în autoritatea publică locală 51%, în justiție au încredere 40% din respondenți, iar în Parlament și Guvern 31% din respondenți au declarat că au încredere.

Figura 38. **Opinia favorabilă privind Parlamentul, Guvernul, autoritățile locale și justiția**

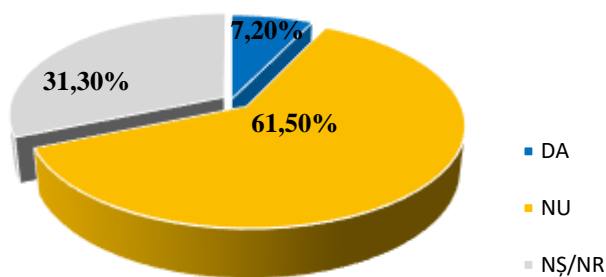
Astfel, datele Institutul Republican International, perioada anilor 2022-2024, relevă că moldovenii au mai multă încredere în autoritățile publice locale, de cât în autoritățile centrale.

Astfel că, încrederea cetățenilor în autoritățile statului reflectă faptul că, acestea răspund la problemele și necesitățile cu care se confruntă cetățenii și asigură o mai bună redistribuire a resurselor care sunt existente în Moldova.

SURSE DE DATE ALTERNATIVE PENTRU INDICATORII DE IMPACT publicații, cercetări, studii, sondaje

Sondaj: *Calitatea politicilor anticorupție și climatul de lucru în autoritățile publice centrale*, realizat de Transparency International – Moldova, iunie 2024

Figura 39. **Cunoașteți careva situații de conflict de interese, corupție, alte abuzuri în instituția dumneavoastră?**

Rezultatele sondajului „Calitatea politicilor anticorupție și climatul de lucru în autoritățile publice centrale” relevă că, percepția angajaților din cadrul autorităților publice monitorizate (ministere și câteva entități publice din subordinea acestora), privind existența corupției și disponibilitatea denunțării acesteia, în medie, arată că, aproape fiecare al 5-lea respondent consideră precum că în instituția în care activează există corupție, 42,8% din respondenți au răspuns

negativ și 38,9% au evitat să răspundă la întrebare.

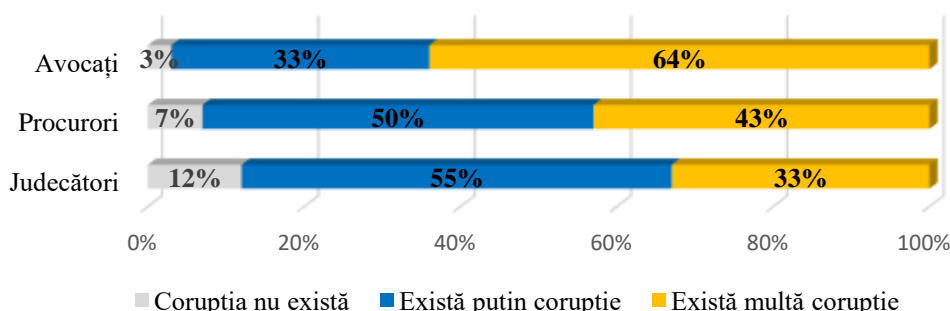
Cu referire la situațiile de conflicte de interese, corupție, alte abuzuri cunoscute în instituția în care activează, 61,5 % din respondenți au afirmat că nu cunosc, iar 31,3% au evitat să răspundă la întrebare.

Sondaj: *Percepția judecătorilor, procurorilor și avocaților despre justiție și fenomenul corupției*⁵², realizat de Centrul de Analiză și Investigații în Sociologie, Politologie și Psihologie „CIVIS” la comanda Centrului de Resurse Juridice din Moldova

⁵² <https://crjm.org/wp-content/uploads/2023/07/PPJ-2023-CRJM-RO-print.pdf>

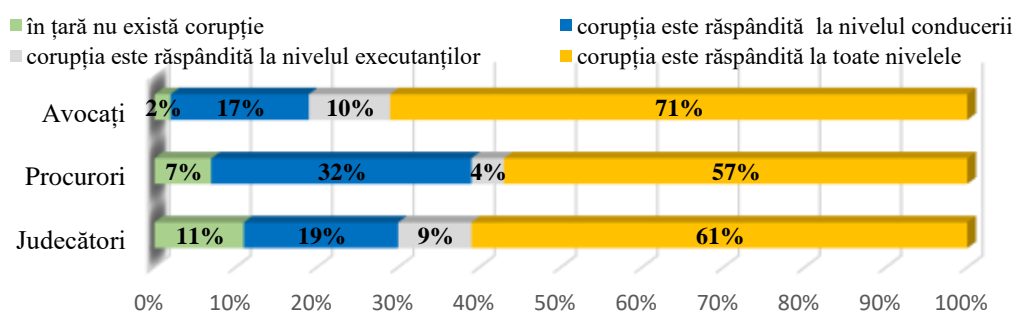
Potrivit sondajului, percepția nivelului corupției în țară, estimată la 12% din judecători, 7% din procurori și 3% din avocați, au declarat că în Republica Moldova nu există corupție.

Figura 40. Care este percepția dumneavoastră cu privire la nivelul corupției din țară?

Totodată, 64% din avocați și 33% din judecători consideră că în țară există corupție. Aceste cifre confirmă că fenomenul corupției reprezintă o problemă foarte serioasă pentru Republica Moldova. La capitolul stratificarea corupției 61% din judecători, 57% din procurori și 71% din avocați au declarat că corupția este răspândită la toate nivelele, nu doar la nivelul conducerii sau a executanților.

Figura 41. Care este percepția dumneavoastră cu privire la structura corupției?

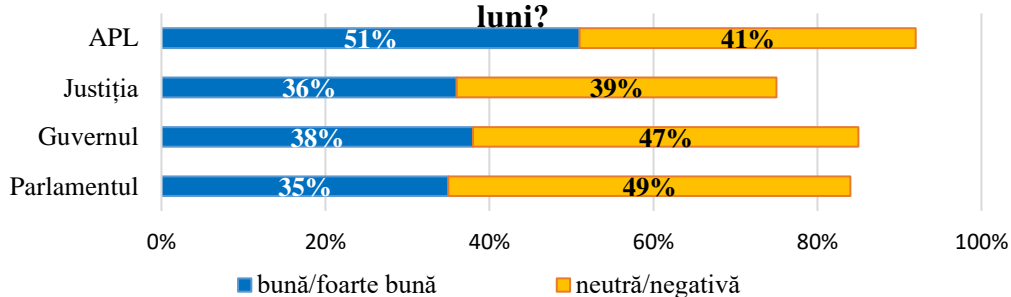
Sondaj: *Barometrul antreprenorilor*, realizat de AO „Parteneriate pentru Noua Economie” în colaborare cu CBS-Research și INSCOP Research România. Septembrie 2024.

Percepția antreprenorilor moldoveni în ceea ce privește activitatea instituțiilor publice centrale este una pozitivă⁵³. Astfel, potrivit sondajului un procent semnificativ, de 58% dintre respondenți, consideră că Moldova se îndreaptă într-o direcție bună, ceea ce reflectă un optimism generalizat în rândul antreprenorilor cu privire la evoluția țării. Acest nivel ridicat de încredere poate fi influențat de măsurile recente de politici economice, stabilitatea mediului politic și progresele înregistrate în anumite sectoare. De menționat că această opinie este mai accentuată în rândul antreprenorilor care desfășoară activitatea economică în cadrul unor companii medii și mari, în timp ce antreprenorii cu companii mici și micro sunt mai reticenti. De cealaltă parte, peste 27% dintre respondenți menționează că lucrurile se îndreaptă într-o direcție greșită, ceea ce indică îngrijorări legate de anumite probleme economice, sociale sau politice, care afectează percepția publică.

⁵³ <https://www.dw.com/ro/barometrul-antreprenorilor-pesimism-la-bucure%C8%99ti-optimism-pronun%C8%99Bat-la-chi%C8%99in%C4%83u/a-70408325>

Totodată, la capitolul încredere în autoritățile publice aproximativ 35% dintre respondenți au considerat că activitatea Parlamentului va fi bună sau foarte bună în următoarele 12 luni, indicând o încredere moderată în capacitatea legislativului de a sprijini mediul de afaceri prin politici publice favorabile. Totodată, aproximativ 38% dintre respondenți estimează că activitatea Guvernului va fi una bună în următoarele 12 luni, reflectând un nivel moderat de încredere în capacitatea executivului de a implementa reforme economice și de a gestiona provocările actuale. Sistemul judiciar este perceput pozitiv de aproximativ 36% dintre respondenți, percepția care ar putea fi alimentată de inițiativele recente de combatere a corupției și de tentativele de modernizare a sistemului judiciar, care sunt esențiale pentru îmbunătățirea climatului de afaceri.

Figura 42. **În opinia dvs., cum va fi activitatea principalelor instituții ale statului în următoarele 12 luni?**

Percepția pozitivă în ce privește activitatea autorităților locale, 51% dintre respondenți, indică o încredere relativ ridicată în capacitatea administrațiilor locale de a sprijini dezvoltarea economică și infrastructurală locală.

GRADUL DE REALIZARE A ACȚIUNILOR PE PARCURSUL ANULUI 2024 DIN PLANUL DE ACȚIUNI AL PNIA PENTRU ANII 2024-2028

Planul de acțiuni de implementare al PNIA (2024-2028)	84 acțiuni
Acțiuni monitorizate și raportate în anul 2024	56 acțiuni

Acțiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării
<i>Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștientă a standardelor de integritate, până în anul 2028</i>			
1.1.1. Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II); CNA; SIS; ANI.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.2. Asigurarea procesului de instruire prin intermediul platformei e-Learning și actualizarea cursului de instruire „Integritate și Anticorupție” pe platforma e-Learning	2024 (pentru primul indicator); 2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	AGE; CNA; IAP.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.3. Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; IAP; INJ.	REALIZATE
1.1.4. Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice ai căror agenți publici sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale; ANI.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.5. Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice ai căror agenți publici sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale; ANI; CNA.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.6. Extinderea verificării cheltuielilor și a activelor virtuale, precum și a activelor beneficiarilor efectivi	2024 trimestrul IV	ANI; AGE.	PARȚIAL REALIZAT
1.1.7. Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, de respectarea cerințelor de formă a declarațiilor și existența aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul	2024 trimestrul IV	ANI.	PARȚIAL REALIZAT
1.1.9. Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului	2028 trimestrul IV	Entitățile publice ai căror angajați sunt subiecți ai declarării averilor și	ÎN PROCES DE REALIZARE

Acțiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării
	(raportarea anuală)	intereselor personale; ANI.	
1.1.10. Asigurarea respectării regimului cadourilor	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II); CNA.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.12. Asigurarea neadmiterii influențelor necorespunzătoare prin denunțare și tratare	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II); CNA; Parlamentul; SIS.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.13. Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II); CNA.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.14. Instruirea agenților publici privind depunerea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor, precum și a agenților publici responsabili de gestionarea avertizărilor de integritate în entitățile publice	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; OAP; entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.15. Elaborarea și implementarea politicilor/ procedurilor pentru cooperarea interinstituțională în examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția lor	2024 trimestrul IV	CNA; OAP.	PARȚIAL REALIZAT
1.1.16. Asigurarea implementării managementului riscurilor de corupție	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.17. Asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.1.18. Adoptarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament	2024 trimestrul IV	Parlamentul	NEREALIZAT
<i>Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional, până în anul 2028</i>			
1.2.1. Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente aflate sub control parlamentar (cel puțin: Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate, Procuratura Generală, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului)	2028 trimestrul I (raportarea anuală)	Parlamentul	REALIZATE
1.2.2. Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină)	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)	PARȚIAL REALIZAT

Ațiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării
1.2.4. Asigurarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție doar după definitivarea proiectelor în urma avizării	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	CNA; Parlamentul; Cancelaria de Stat; entitățile publice	REALIZATE
1.2.5. Publicarea pe paginile web ale Guvernului/ Parlamentului a sintezelor obiecțiilor din rapoartele de expertiză anticorupție	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	CNA; Parlamentul; Cancelaria de Stat; entitățile publice	REALIZATE
<i>Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, până în anul 2028</i>			
1.3.1. Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivel II); MF; AAP; APP.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.3.2. Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	MF; entitățile publice (la nivel central și local de nivel II)	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.3.5. Instruirea personalului implicat în procesul de achiziții publice (în special privind planificarea/pregătirea, inclusiv consultarea pieței, organizarea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice)	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice; MF; AAP.	ÎN PROCES DE REALIZARE
1.3.6. Asigurarea funcționalității unităților de audit intern în entitățile publice	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	Entitățile publice	REALIZATE
<i>Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral, până în anul 2028</i>			
1.4.1. Implementarea cooperării/raportării/schimbului rapid intersectorial de informații între Comisia Electorală Centrală, Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției), Serviciul de Informații și Securitate referitor la finanțarea partidelor și combaterea fraudei electorale, în special în perioada electorală	2024 trimestrul IV (ulterior, în perioadele electorale)	CEC; PA; CNA; MAI; SIS.	REALIZAT
1.4.6. Prezentarea către Parlament a raportului privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă	Anual 1 iunie	CEC; Parlamentul	REALIZAT
<i>Obiectivul specific 2.1. Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției, până în anul 2028</i>			
2.1.1. Sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea climatului de integritate prin creșterea graduală a numărului de entități publice evaluate anual	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA	REALIZATE

Acțiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării
2.1.2. Reglementarea normativă și dezvoltarea platformei „reLAWed” prin asigurarea unei cooperări a entităților publice în procesul examinării semnalărilor primite prin intermediul platformei	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; MJ; entitățile publice	ÎN PROCES DE REALIZARE
2.1.4. Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție și ale Autorității Naționale de Integritate în domeniul prevenirii corupției	2024 trimestrul IV	CNA; ANI; Parlamentul	NEREALIZAT
2.1.5. Asigurarea colaborării între Centrul Național Anticorupție și unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; CALM; unitățile administrativ-teritoriale (inclusiv unitățile amalgamate)	REALIZATE
<i>Obiectivul specific 2.2. Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmării penale a cazurilor de corupție, până în anul 2028</i>			
2.2.1. Consolidarea capacității instituționale, tehnice și operaționale a Centrului Național Anticorupție și a Procuraturii Anticorupție în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și a celor conexe actelor de corupție, precum și a faptelor coruptibile	2024 trimestrul IV	CNA; PG/PA; Parlamentul	PARȚIAL REALIZAT
2.2.2. Formarea și dezvoltarea competențelor ofițerilor de investigare și urmărire penală, ale procurorilor prin formare profesională privind urmărirea penală a cazurilor de corupție	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	INJ; CNA; PG/ PA	REALIZATE
2.2.3. Stabilirea și menținerea unui cadru eficient și transparent de comunicare cu publicul în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	CNA; PG/ PA	ÎN PROCES DE REALIZARE
2.2.4. Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executare a hotărârilor de confiscare	2024 trimestrul II	MJ; Parlamentul; CNA (ARBI); SFS; MF; PG/ PA	PARȚIAL REALIZAT
2.2.5. Îmbunătățirea cadrului legal pentru consolidarea capacităților autorităților responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale	2024 trimestrul II	MJ; CNA (ARBI); PG/ PA Parlamentul; MAI; SFS; SV.	PARȚIAL REALIZAT
<i>Obiectivul specific 2.3. Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție, până în anul 2026</i>			
2.3.1. Instituirea instanțelor/ completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe actelor de corupție	2024 trimestrul IV	MJ; CSM; Parlamentul	PARȚIAL REALIZAT
2.3.4. Stabilirea și reglementarea mecanismului de monitorizare a persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public	2024 trimestrul II	CNA; MJ; PG; CSM	PARȚIAL REALIZAT

Ațiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării
2.3.6. Fortificarea capacităților judecătorilor și ale procurorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	INJ; CSM; CSP	REALIZATE
2.3.7. Dezvoltarea capacităților avocaților cu privire la asistența acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	INJ; CNAJGS.	REALIZATE
<i>Obiectivul specific 2.4. Consolidarea integrității instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție, până în anul 2028</i>			
2.4.2. Instruirea judecătorilor și a procurorilor privind procedura de examinare a cauzelor cu implicarea avertizorilor de integritate	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	INJ; CSM; PG/ PA	ÎN PROCES DE REALIZARE
2.4.3. Întreprinderea acțiunilor în vederea fortificării mecanismului de aplicare a sechestrelor	2024 trimestrul III	PG/PA; CNA; MJ; MAI; SFS; SV	REALIZATE
<i>Obiectivul specific 2.5. Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției, până în anul 2028</i>			
2.5.1. Consolidarea relațiilor de cooperare cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale în vederea cultivării integrității, prevenirii și combaterii corupției, recuperării bunurilor infracționale	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; MAE	REALIZATE
2.5.2. Eficientizarea schimbului de informații cu organizațiile/instituțiile străine, regionale și internaționale, în domeniul investigării actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție, a faptelor coruptibile, inclusiv al recuperării bunurilor infracționale	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	PG/PA; CNA; MAE	REALIZATE
2.5.3. Implementarea prevederilor tratatelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; entitățile publice	REALIZATE
2.5.4. Cooperarea și schimbul de informații privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile externe oferite de Uniunea Europeană, de corupție și alte acte conexe, care pot prejudicia interesele financiare ale Uniunii Europene	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; PG/PA; Cancelaria de Stat; entitățile publice	ÎN PROCES DE REALIZARE
<i>Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028</i>			
3.1.4. Elaborarea/ actualizarea Registrului riscurilor, care va include și riscurile de fraudă și corupție, și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificate	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	APP; entitățile cu capital integral sau majoritar de stat	ÎN PROCES DE REALIZARE

Acțiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării
3.1.5. Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și ale Codului de guvernare corporativă a întreprinderilor publice	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	APP; entitățile cu capital integral sau majoritar de stat	ÎN PROCES DE REALIZARE
<i>Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028</i>			
3.2.2. Consolidarea și promovarea standardelor de integritate prin stabilirea unui sistem de premiere a integrității în sectorul privat	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; CCI; mediul privat	REALIZATE
3.2.3. Încurajarea preluării de către companii a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA; mediul privat, inclusiv entitățile cu capital integral sau majoritar de stat; CCI; APP	ÎN PROCES DE REALIZARE
<i>Obiectivul specific 4.1. Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și față de cele conexe acestora în rândul populației, până în anul 2028</i>			
4.1.1. Sporirea gradului de educare, sensibilizare anticorupție și de promovare a integrității în rândul cetățenilor	2028 trimestrul IV	CNA	REALIZATE
4.1.2. Implicarea voluntarilor anticorupție ai Centrului Național Anticorupție în acțiunile de promovare a integrității și de consolidare a intoleranței față de corupție	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA	REALIZATE
4.1.3. Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe actelor de corupție	2028 trimestrul IV	Organizațiile nonguvernamentale de profil	ÎN PROCES DE REALIZARE
4.1.4. Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare privind consolidarea integrității instituționale la nivel național	2028 trimestrul IV (raportarea anuală)	CNA	REALIZATE
<i>Obiectivul specific 4.2. Sporirea angajamentului civic prin raportarea de către cetățeni a actelor de corupție, a celor conexe actelor de corupție și a practicilor ilegale, până în anul 2028</i>			
4.2.1. Asigurarea funcționării platformei electronice Call Center pentru linia națională anticorupție, cu scopul de a optimiza recepționarea și evidența apelurilor	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	CNA	ÎN PROCES DE REALIZARE
4.2.2. Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate anticorupție în cadrul entităților publice	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	Entitățile publice; CNA	ÎN PROCES DE REALIZARE
4.2.3. Dezvoltarea proiectelor de informare/ sensibilizare/ colaborare dedicate cetățenilor în vederea determinării acestora de a raporta actele de corupție și cele conexe actelor de corupție (cu evidențierea căilor și procedurilor legale de raportare)	2028 trimestrul IV (raportarea semestrială)	CNA	REALIZATE

Acțiuni	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile	Statutul implementării	
Total în anul 2024 - 56 acțiuni				
	Realizate	Nerealizat	Parțial realizate	În proces de realizare
nr. de acțiuni	21	2	9	24
redarea în %	37,5%	3.5%	16%	43%

Centrul Național Anticorupție

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 198, MD-2004

web: cna.md